

ปัญหาและแนวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิตของครูและบุคลากรทางการศึกษา
ของศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 12 จังหวัดชลบุรี
สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ

เกศินี สันจะโป๊ะ

งานนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
กรกฎาคม 2560
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยบูรพา

คณะกรรมการควบคุมงานนิพนธ์และคณะกรรมการสอบงานนิพนธ์ ได้พิจารณา
งานนิพนธ์ของ เกศินี สันจะโป๊ะ ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ของมหาวิทยาลัยบูรพาได้

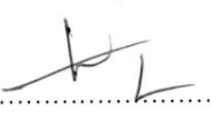
คณะกรรมการควบคุมงานนิพนธ์

..... อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ประยูร อิ่มสวาสดี)

..... อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สุเมธ งามกนก)

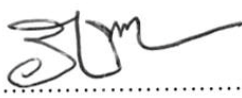
คณะกรรมการสอบงานนิพนธ์

..... ประธาน
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ประยูร อิ่มสวาสดี)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สุเมธ งามกนก)

..... กรรมการ
(ดร. ชัยพงษ์ รังงาม)

คณะศึกษาศาสตร์อนุมัติให้รับงานนิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตาม
หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ของมหาวิทยาลัยบูรพา

..... คณบดีคณะศึกษาศาสตร์
(รองศาสตราจารย์ ดร. วิชิต สุรัตน์เรืองชัย)

วันที่ 8 เดือน มิถุนายน พ.ศ. 2560

กิตติกรรมประกาศ

งานนิพนธ์นี้สำเร็จได้ด้วยดี เนื่องจากได้รับความกรุณาให้คำปรึกษาและช่วยแนะนำ
แก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ อย่างดียิ่งจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประยูร อิ่มสวาสดี อาจารย์ที่ปรึกษา
งานนิพนธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุเมธ งามกนก และ ดร.ชัยพนธ์ รั้งงาม กรรมการสอบ
งานนิพนธ์

ขอขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประยูร อิ่มสวาสดี อาจารย์ที่ปรึกษางานนิพนธ์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุเมธ งามกนก และ ดร.ชัยพนธ์ รั้งงาม และผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่าน
ทั้งท่านที่ได้ปรากฏนามและไม่ปรากฏนามในงานนิพนธ์ฉบับนี้ ที่ได้ให้ความกรุณาอนุเคราะห์
ในการตรวจสอบความเที่ยงตรงของแบบสอบถาม และข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์
ในการทำงานนิพนธ์ รวมทั้งผู้บริหาร คณะครูและบุคลากรทางการศึกษาของศูนย์การศึกษาพิเศษ
เขตการศึกษา 12 จังหวัดชลบุรีทุกท่าน ที่กรุณาให้ความร่วมมือเป็นอย่างดีในการตอบแบบสอบถาม
ขอขอบพระคุณ บุพการี และผู้มีพระคุณทุกท่านที่ได้ให้ความช่วยเหลือและเป็นกำลังใจ
คุณค่าและประโยชน์อันเกิดจากงานนิพนธ์ฉบับนี้ ขอมอบเป็นเครื่องบูชาแก่บุพการีและบูรพาจารย์
ที่ได้กรุณาอบรมสั่งสอน ให้ความรักความเมตตา และประสิทธิประสาทวิชาการศึกษาความรู้แก่ผู้วิจัย
จนได้รับความสำเร็จในการศึกษาสมดังความมุ่งหมายทุกประการ

เกศินี สันจะโป๊ะ

58920813: สาขาวิชา: การบริหารการศึกษา; กศ.ม. (การบริหารการศึกษา)

คำสำคัญ: คุณภาพชีวิต/แนวทางการพัฒนา/ครูและบุคลากรทางการศึกษา/ศูนย์การศึกษาพิเศษ

เกศินี สันจะโป๊ะ: ปัญหาและแนวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิตของครูและบุคลากรทางการศึกษาของศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 12 จังหวัดชลบุรี (PROBLEMS AND GUIDELINES TO DEVELOP THE QUALITY OF LIFE FOR TEACHERS AND EDUCATIONAL PERSONNEL IN SPECIAL EDUCATION OF REGION 12 IN CHONBURI UNDER SPECIAL EDUCATION BUREAU) คณะกรรมการควบคุมงานนิพนธ์: ประยูร อิ่มสวัสดิ์, กศ.ด., สุเมธ งามกนก. 105 หน้า. ปี พ.ศ. 2560.

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบปัญหาคุณภาพชีวิตของบุคลากรทางการศึกษาของศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 12 จังหวัดชลบุรี สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ จำแนกตามเพศ ตำแหน่ง และประสบการณ์ในการทำงาน และหาแนวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิตของบุคลากรทางการศึกษาของศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 12 จังหวัดชลบุรี สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการค้นคว้าในครั้งนี้ ได้แก่ ครู และบุคลากรของศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 12 จังหวัดชลบุรี สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ซึ่งกำหนดขนาดโดยตารางกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของ เครจซี่ และมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970, pp. 607-608) ได้จำนวน 73 คน จากนั้น ดำเนินดำเนินการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified random sampling) ตามตำแหน่ง เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถามระหว่าง .25 ถึง .91 และค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ .98 สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ค่าร้อยละ (%) ค่าคะแนนเฉลี่ย (\bar{X}) และความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) การทดสอบค่าที (t -test) การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) เมื่อพบว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ทดสอบความแตกต่างของค่าคะแนนเฉลี่ยเป็นรายคู่ โดยใช้วิธีของเชฟเฟ้ (Scheffe's method)

ผลการศึกษา พบว่า

1. ปัญหาคุณภาพชีวิตของครูและบุคลากรทางการศึกษาของศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 12 จังหวัดชลบุรี พบว่า โดยรวมอยู่ระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายด้าน เรียงจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการทำงาน รองลงมา คือ ด้านครอบครัว ด้านชีวิตความเป็นอยู่ประจำวัน ด้านสิ่งแวดล้อม และสุดท้ายด้านสุขภาพและความเครียด

2. ผลการเปรียบเทียบปัญหาคุณภาพชีวิตของบุคลากรทางการศึกษา

ของศูนย์การศึกษาพิเศษเขตการศึกษา 12 จังหวัดชลบุรี สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ จำแนกตามเพศ ตำแหน่ง โดยรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ จำแนกตาม ประสบการณ์การทำงาน โดยรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ยกเว้น ด้านครอบครัวแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อวิเคราะห์รายคู่ พบว่า โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวน 1 คู่ ได้แก่ ประสบการณ์การทำงาน 1-5 ปี มีปัญหาคุณภาพชีวิตน้อยกว่าประสบการณ์การทำงานมากกว่า 5 ปี ส่วนคู่อื่น ๆ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

3. แนวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิตของครูและบุคลากรทางการศึกษา

ของศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 12 จังหวัดชลบุรี

3.1 ด้านการทำงาน ได้แก่ จัดกิจกรรมเสริมสร้างการทำงานเป็นทีมในองค์กร จัดกิจกรรม 5 ส ในสถานที่ปฏิบัติงาน จัดระบบพี่เลี้ยงและสอนงานบุคลากรใหม่

3.2 ด้านครอบครัว ได้แก่ เชิญครอบครัวของบุคลากรเข้าร่วมกิจกรรมขององค์กร เช่น กิจกรรมส่งท้ายปีเก่าต้อนรับปีใหม่ เป็นต้น การจัดสรรเวลาการทำงานให้มีประสิทธิภาพ สามารถเลิกงานตรงเวลาเพื่อได้ใช้เวลากับครอบครัวมากขึ้น มอบรางวัลให้บุคลากรที่เป็นพ่อ/แม่ ดีเด่น

3.3 ด้านสุขภาพและความเครียด ได้แก่ ให้มีการตรวจร่างกายประจำปี จัดกิจกรรม ให้ความรู้เรื่องสุขภาพ กำหนดวันออกกำลังกายในที่ทำงาน

3.4 ด้านสิ่งแวดล้อม ได้แก่ ให้สวัสดิการที่พักสำหรับบุคลากรที่อยู่ห่างไกล ให้สวัสดิการซ่อมแซมที่อยู่อาศัย ออกเยี่ยมบ้านบุคลากร

3.5 ด้านชีวิตความเป็นอยู่ประจำวัน ได้แก่ จัดกิจกรรมพักผ่อน/ท่องเที่ยวนอกสถานที่ จัดตั้งสหกรณ์ออมทรัพย์ในองค์กร ส่งเสริม และฝึกอาชีพเสริมให้แก่บุคลากร

58920813: MAJOR: EDUCATIONAL ADMINISTRATION; M.Ed.
(EDUCATIONAL ADMINISTRATION)

KEYWORDS: QUALITY OF LIFE/ GUIDELINES FOR THE DEVELOPMENT OF
TEACHERS AND PERSONNEL/ SPECIAL EDUCATION

GESINEE SANJAPO: PROBLEMS AND GUIDELINES FOR THE DEVELOPMENT
OF QUALITY OF LIFE OF TEACHERS AND EDUCATIONAL PERSONNEL IN SPECIAL
EDUCATION OF REGION 12 IN CHONBURI UNDER SPECIAL EDUCATION BUREAU.
ADVISORY COMMITTEE: PRAYOON IMSAWASD, Ed.D., SUMET NGAMKANOK, Ed.D.
105 P. 2017.

The objectives of this research were to study problems and present guidelines for the development of quality of life of teachers and personnel in Special Education of Region 12 in Chonburi under Special Education Bureau. The study classified sample based on gender, position and work experience. The sample in this study was 73 teachers and personnel in special education of region 12 in Chonburi under Special Education Bureau. The number of sample was identified as suggested in the table recommended by Krejcie and Morgan (Krejcie & Morgan, 1970, p. 608). Stratified random sampling was used to identify samples based on their positions. Data collection instrument in this study was a five-point-rating-scale questionnaire. The questionnaire has its item discriminating power between .25-.91. The reliability of this questionnaire was .98. The statistical methods used in this study were Percentage, Average (\bar{X}), Standard Deviation (SD), t -test, F -test, One-way ANOVA and Scheffe's method of multiple comparison test.

The research reached the following conclusions:

1. The problem regarding the quality of life of teachers and personnel in special education of region 12 in Chonburi under Special Education Bureau in general was at a moderate level. The top five problems which was reported included 1) work, 2) family, 3) living their everyday life, 4) environment and health and stress.
2. The comparison of quality of life of teachers and personnel in Special Education of Region 12 in Chonburi under Special Education Bureau as classified by gender and position showed no statistical significant difference both in general and each aspect. However, teachers and personnel who have different types of family showed statistical significant difference at .05 level.

Furthermore, teachers and personnel having work experiences between 1-5 years had less problem regarding the quality of life than those working over 5 years.

3. Guidelines for the development of quality of life of teachers and personnel in Special Education of Region 12 in Chonburi under Special Education Bureau can be revealed as follow:

3.1 Working aspect: teachers and personnel should be trained the courses concerning team building, 5 disciplines of good habits for the effective work in an organization, mentoring and coaching.

3.2 Family aspect: the organization should invite family of teachers and personnel to attend some activities such as the new year party. Working period should be carefully advised so that teachers and personnel could have enough time to spend with their family after working hours. The activities such as reward giving to good parents should be arranged and promoted.

3.3 Health and stress aspect: These include providing a free annual check up, health education as well as supporting arranging some exercise activities at their workplace.

3.4 Environment aspect: providing a proper accommodation for teachers or personnel living a way from the organization as well offering help in fixing houses or visiting them.

3.5 Living everyday life: providing benefits suggesting some traveling programmes and relaxing activities, arranging some hobbies, and setting up co-op in an organization.

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	
สารบัญภาพ.....	
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	3
คำถามของการวิจัย.....	3
สมมติฐานของการวิจัย.....	3
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	4
ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย.....	5
ขอบเขตการวิจัย.....	5
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	6
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	8
สภาพการจัดการศึกษาของศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 12 จังหวัดชลบุรี.....	8
ความหมายและความสำคัญของคุณภาพชีวิต.....	13
องค์ประกอบของคุณภาพชีวิต.....	17
การประเมินคุณภาพชีวิต.....	21
ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย.....	29
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	32
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	37
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	37
เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	38
ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือและการหาคุณภาพของเครื่องมือ.....	39

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	40
การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล.....	40
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	41
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	42
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	42
การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	42
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	43
5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	65
สรุป.....	65
อภิปรายผล.....	70
ข้อเสนอแนะ.....	75
บรรณานุกรม.....	77
ภาคผนวก.....	83
ภาคผนวก ก.....	84
ภาคผนวก ข.....	88
ภาคผนวก ค.....	97
ภาคผนวก ง.....	96
ประวัติย่อของผู้วิจัย.....	105

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1	จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง..... 37
2	จำนวนและร้อยละของข้อมูลทั่วไป..... 43
3	ค่าคะแนนเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับที่เกี่ยวกับ ปัญหาคุณภาพชีวิตของครูและบุคลากรทางการศึกษาของศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 12 จังหวัดชลบุรี โดยรวมและรายด้าน..... 44
4	ค่าคะแนนเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับที่เกี่ยวกับ ปัญหาคุณภาพชีวิตของครูและบุคลากรทางการศึกษาของศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 12 จังหวัดชลบุรี ด้านการทำงาน โดยรวมและรายข้อ..... 45
5	ค่าคะแนนเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับที่เกี่ยวกับ ปัญหาคุณภาพชีวิตของครูและบุคลากรทางการศึกษาของศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 12 จังหวัดชลบุรี ด้านครอบครัว โดยรวมและรายข้อ..... 47
6	ค่าคะแนนเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับที่เกี่ยวกับ ปัญหาคุณภาพชีวิตของครูและบุคลากรทางการศึกษาของศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 12 จังหวัดชลบุรี ด้านสุขภาพและความเครียด โดยรวมและรายข้อ..... 48
7	ค่าคะแนนเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับที่เกี่ยวกับ ปัญหาคุณภาพชีวิตของครูและบุคลากรทางการศึกษาของศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 12 จังหวัดชลบุรี ด้านสิ่งแวดล้อม โดยรวมและรายข้อ..... 49
8	ค่าคะแนนเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับที่เกี่ยวกับ ปัญหาคุณภาพชีวิตของครูและบุคลากรทางการศึกษาของศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 12 จังหวัดชลบุรี ด้านชีวิตความเป็นอยู่ประจำวัน โดยรวมและรายข้อ..... 50
9	การเปรียบเทียบปัญหาคุณภาพชีวิตของครูและบุคลากรทางการศึกษา ของศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 12 จังหวัดชลบุรี สังกัดสำนักบริหารงาน การศึกษาพิเศษ จำแนกตามเพศ โดยรวมและรายด้าน..... 51
10	การเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าคะแนนเฉลี่ย ปัญหาคุณภาพชีวิตของครู และบุคลากรทางการศึกษา ของศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 12 จังหวัดชลบุรี สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ จำแนกตามเพศ โดยรวมและรายด้าน..... 52

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
11 การเปรียบเทียบปัญหาคุณภาพชีวิตของครูและบุคลากรทางการศึกษาของศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 12 จังหวัดชลบุรี สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ จำแนกตามตำแหน่ง โดยรวมและรายด้าน.....	53
12 การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว ปัญหาคุณภาพชีวิตของครูและบุคลากรการศึกษาของศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 12 จังหวัดชลบุรี สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ จำแนกตามตำแหน่ง โดยรวมและรายด้าน.....	55
13 การเปรียบเทียบปัญหาคุณภาพชีวิตของครูและบุคลากรทางการศึกษาของศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 12 จังหวัดชลบุรี สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน โดยรวมและรายด้าน.....	56
14 การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว ปัญหาคุณภาพชีวิตของครูและบุคลากรทางการศึกษาของศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 12 จังหวัดชลบุรี สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน โดยรวมและรายด้าน.....	58
15 การวิเคราะห์รายคู่ เพื่อเปรียบเทียบปัญหาคุณภาพชีวิตของครูและบุคลากรทางการศึกษาของศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 12 จังหวัดชลบุรี สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน ด้านครอบครัว.....	59
16 ความถี่และร้อยละของแนวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิตของครูและบุคลากรทางการศึกษาของศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 12 จังหวัดชลบุรี ด้านการทำงาน	60
17 ความถี่และร้อยละของแนวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิตของครูและบุคลากรทางการศึกษาของศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 12 จังหวัดชลบุรี ด้านครอบครัว.....	61
18 ความถี่และร้อยละของแนวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิตของครูและบุคลากรทางการศึกษาของศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 12 จังหวัดชลบุรี ด้านสุขภาพและความเครียด.....	62
19 ความถี่และร้อยละของแนวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิตของครูและบุคลากรทางการศึกษาของศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 12 จังหวัดชลบุรี ด้านสิ่งแวดล้อม.....	63

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
20	ความถี่และร้อยละของแนวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิตของครูและบุคลากรทางการศึกษาของศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 12 จังหวัดชลบุรี ด้านชีวิตความเป็นอยู่ประจำวัน.....	64
21	ค่าอำนาจจำแนกรายข้อ (Item discrimination power) และค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ (Reliability) ของแบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหาและแนวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิตของครูและบุคลากรทางการศึกษาของศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 12 จังหวัดชลบุรี.....	95

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
1 กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	4

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

จากแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555-2559) ยังคงไว้ซึ่งหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงภายใต้หลัก “คน คือ ศูนย์กลางการพัฒนา” โดยใช้หลักเศรษฐกิจเป็นเครื่องมือในการพัฒนาคน (มนุษย์) ให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น (เฉลิมเกียรติ แก้วหอม, 2553) การพัฒนาประเทศในระยะแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 11 จึงเป็นการนำภูมิคุ้มกันที่มีอยู่ พร้อมทั้งเร่งสร้างภูมิคุ้มกันในประเทศให้เข้มแข็งขึ้น เพื่อเตรียมความพร้อมคน สังคม และระบบเศรษฐกิจของประเทศ ให้สามารถปรับตัวรองรับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงได้อย่างเหมาะสม โดยให้ความสำคัญกับการพัฒนาคนและสังคมไทยให้มีคุณภาพ มีโอกาสเข้าถึงทรัพยากร และได้รับประโยชน์จากการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมอย่างเป็นธรรม รวมทั้งสร้างโอกาสทางเศรษฐกิจด้วยฐานความรู้ เทคโนโลยี นวัตกรรม และความคิดสร้างสรรค์ บนพื้นฐานการผลิตและการบริโภคที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2554) การพัฒนาทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร การเปลี่ยนแปลงทางกฎหมาย และความร่วมมือระหว่างประเทศ ทำให้สถานการณ์แวดล้อมทางสังคม เศรษฐกิจ การเมือง ในปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและมีความซับซ้อนมากยิ่งขึ้น ทั้งปัญหาสังคม ปัญหาเศรษฐกิจ ปัญหาการเมือง รวมทั้งปัญหาความขัดแย้ง ซึ่งการเปลี่ยนแปลงพร้อมกับปัญหาดังกล่าว ทรัพยากรที่มีความสำคัญต่อการขับเคลื่อนหรือจัดการปัญหา เพื่อให้องค์กรอยู่รอดและประสบความสำเร็จในสถานการณ์ปัจจุบันได้นั้น คือ ทรัพยากรมนุษย์ (เพชร สันทัต, 2557, หน้า 1) การจะพัฒนาคนต้องพัฒนาที่จิตใจ หมายถึงว่า จิตใจถือเป็นแก่นสำคัญในงานด้านการพัฒนา จะพัฒนาเจริญรุ่งเรืองมาก แต่ถ้าจิตใจไม่มีพัฒนาการตามไปด้วยก็ไม่เกิดผล การจะพัฒนาประเทศก็เช่นเดียวกัน จะมุ่งความเจริญเติบโตด้านใดด้านหนึ่งไม่ได้ จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องให้ความสำคัญรอบด้าน (เฉลิมเกียรติ แก้วหอม, 2553) คุณภาพชีวิต หรือชีวิตที่มีคุณภาพ สำหรับองค์กรเป็นลักษณะการดำเนินชีวิตที่มีความเป็นอยู่สอดคล้องกับระดับความต้องการพื้นฐานที่จำเป็นต่อการดำเนินชีวิตของมนุษย์อย่างมีคุณค่า โดยมีชีวิตที่เป็นการกินคืออยู่ดี ถูกต้องตามสุขลักษณะ มีสุขภาพอนามัยสมบูรณ์แข็งแรง มีงานทำที่สามารถเลี้ยงครอบครัวได้ โดยไม่ต้องเป็นภาระของผู้อื่น ทั้งเป็นพลเมืองดี มีระเบียบวินัย มีคุณธรรม วัฒนธรรมอันดีงามสำนึกในหน้าที่รับผิดชอบต่อตนเอง ครอบครัว และสังคม ส่งผลต่อการเสริมสร้างเศรษฐกิจและสังคมโดยรวมอย่างเต็มที่

ตามกำลังความสามารถ และสถานภาพของตนเอง การปฏิบัติภารกิจต่าง ๆ ตาม บทบาทหน้าที่ หรือการทำงานเป็นส่วนหนึ่งของการแสดงถึงคุณภาพชีวิต โดยบุคคลทุกคน ไม่สามารถแยก กิจกรรมการทำงานจากการดำเนินชีวิตประจำวันได้ ถ้าบุคลากรในองค์กรทำงานที่ดี มีความรู้สึก ถึงความพอใจในงาน มีการดำเนินชีวิตที่มีความสุข ส่งผลดีต่อการปฏิบัติงานในองค์กรไปด้วย และการสร้างคุณภาพชีวิตเป็นประเด็นสำคัญมากในอนาคต (ณัฐพันธุ์ เขจรนันท์, 2551, หน้า 111)

ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 12 จังหวัดชลบุรี จัดตั้งขึ้นตามแผนพัฒนาการศึกษา แห่งชาติ ระยะที่ 8 (พ.ศ. 2540-2544) โดยกระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดแผนและนโยบาย ให้กรมสามัญศึกษา ในสมัยนั้น จัดการศึกษาสำหรับเด็กพิการเพื่อคอยกำกับดูแล การให้บริการ และการเสริมสร้างพัฒนาการศึกษาเพื่อคนพิการให้มีความพร้อมสามารถจัดการศึกษาได้อย่างมี ประสิทธิภาพ ประกอบกับรัฐบาลได้เห็นความสำคัญของการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ จึงได้จัดตั้งศูนย์การศึกษาพิเศษขึ้นทั่วประเทศ เพื่อรองรับนโยบายไปสู่การปฏิบัติการบริหารงาน ของศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 12 จังหวัดชลบุรี โดยกลุ่มบริหารงานบุคคล ได้จัดทำ โครงการพัฒนาบุคลากรในทุก ๆ ปี โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาครูและบุคลากรให้สามารถ ปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้ครูและบุคลากรได้รับการพัฒนาตนเองโดยการอบรม สัมมนา ศึกษา ศึกษาดูงาน แลกเปลี่ยนเรียนรู้ ทั้งในและนอกสถานศึกษา และเพื่อเสริมสร้างขวัญ และกำลังใจแก่ครูและบุคลากรในการปฏิบัติหน้าที่ (ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 12 จังหวัดชลบุรี, 2558)

จากรายงานผลการปฏิบัติงาน โครงการพัฒนาบุคลากรของศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 12 จังหวัดชลบุรี ในปีการศึกษา 2558 พบว่า กิจกรรมของโครงการพัฒนาบุคลากร ที่จัดทำขึ้นนั้น ครอบคลุมถึงการพัฒนาบุคลากรให้มียุทธศาสตร์ความรู้ ทักษะ สมรรถนะในการจัดการศึกษา ให้สอดคล้องกับความต้องการจำเป็นพิเศษของผู้เรียนแต่ละบุคคลมุ่งเน้นไปในการพัฒนา บุคลากร เพื่อให้ปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ บรรลุเป้าหมายขององค์กร โดยการส่งครู และบุคลากรทางการศึกษาเข้าร่วมอบรมสัมมนาต่าง ๆ (ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 12, จังหวัดชลบุรี, 2558) ซึ่งผู้วิจัยเห็นว่า กิจกรรมในโครงการยังไม่ครอบคลุมถึงการดูแลบุคลากร ในด้านอื่น ๆ ได้แก่ ด้านครอบครัว ด้านสุขภาพและความเครียด ด้านสิ่งแวดล้อม ด้านชีวิต ความเป็นอยู่ประจำวัน ซึ่งในแต่ละด้านส่งผลต่อการทำงานของบุคลากรทั้งสิ้น อาจเป็นสาเหตุ ให้เกิดปัญหา เช่น การขาดประสิทธิภาพในการทำงาน การลาภิจ และลาป่วยหลายวัน การลาออก จากงาน ซึ่งผู้บริหารเห็นความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง หากครูและบุคลากรทางการศึกษาได้รับการพัฒนา ทั้งด้านวิชาการ ด้านสุขภาพกายและจิตใจ จะช่วยให้มีคุณภาพชีวิตที่ดี เป็นการเสริมสร้างขวัญ

และกำลังใจแก่ครูและบุคลากรทางการศึกษา และส่งผลต่อการปฏิบัติหน้าที่ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ จากสภาพปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีแนวคิดที่จะศึกษาปัญหาและแนวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิตของครูและบุคลากรทางการศึกษาของศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 12 จังหวัดชลบุรี ซึ่งผลจากการศึกษานี้จะสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการส่งเสริมคุณภาพชีวิตครูและบุคลากรทางการศึกษาของศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 12 จังหวัดชลบุรี ได้อย่างถูกต้องและมีทิศทางต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัญหาคุณภาพชีวิตของบุคลากรทางการศึกษาของศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 12 จังหวัดชลบุรี สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ
2. เพื่อเปรียบเทียบปัญหาคุณภาพชีวิตของบุคลากรทางการศึกษาของศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 12 จังหวัดชลบุรี สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ จำแนกตามเพศ ตำแหน่ง และประสบการณ์ในการทำงาน
3. เพื่อหาแนวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิตของบุคลากรทางการศึกษาของศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 12 จังหวัดชลบุรี สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ

คำถามของการวิจัย

1. ปัญหาคุณภาพชีวิตของบุคลากรทางการศึกษาของศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 12 จังหวัดชลบุรี สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษอยู่ในระดับใด
2. การเปรียบเทียบปัญหาคุณภาพชีวิตของบุคลากรทางการศึกษาของศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 12 จังหวัดชลบุรี สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ จำแนกตามตำแหน่ง จำแนกตามเพศ ตำแหน่ง และประสบการณ์ในการทำงาน ต่างกันหรือไม่
3. แนวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิตของบุคลากรทางการศึกษาของศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 12 จังหวัดชลบุรี สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษเป็นอย่างไร

สมมติฐานของการวิจัย

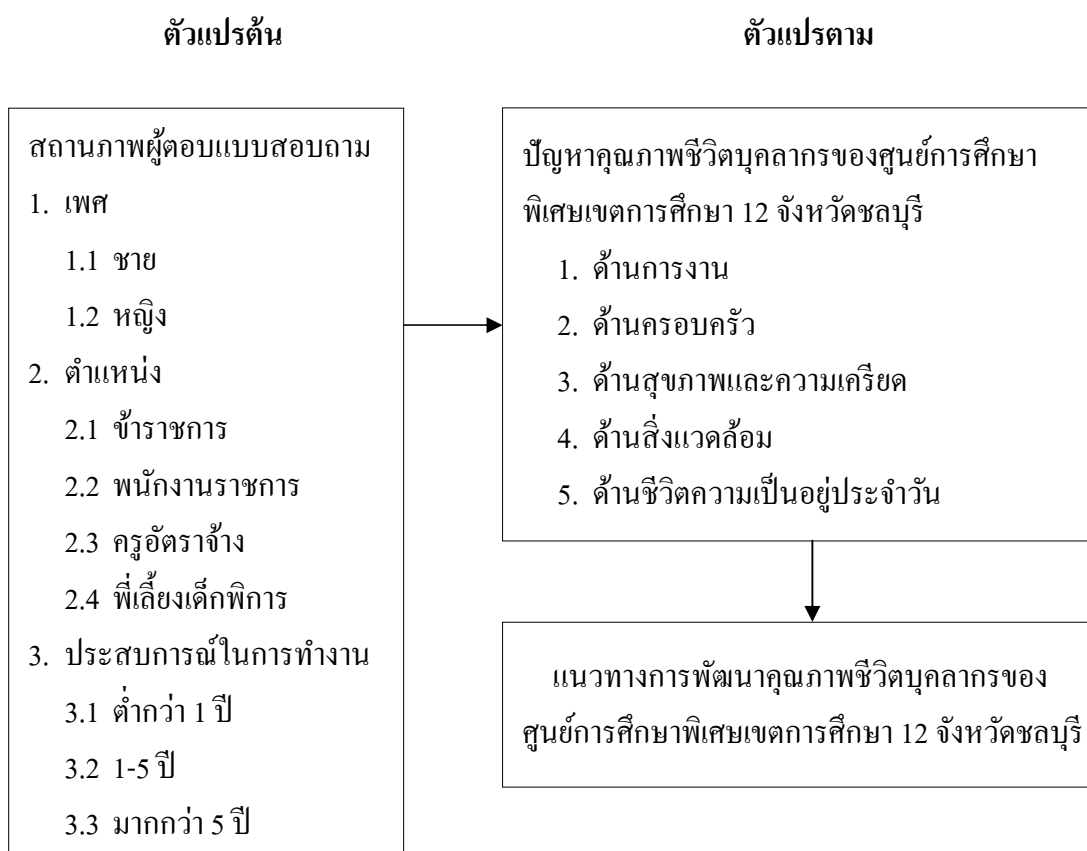
1. การเปรียบเทียบปัญหาคุณภาพชีวิตของบุคลากรทางการศึกษาของศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 12 จังหวัดชลบุรี สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ จำแนกตามเพศ แตกต่างกัน

2. การเปรียบเทียบปัญหาคุณภาพชีวิตของบุคลากรทางการศึกษาของศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 12 จังหวัดชลบุรี สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ จำแนกตามตำแหน่งแตกต่างกัน

3. การเปรียบเทียบปัญหาคุณภาพชีวิตของบุคลากรทางการศึกษาของศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 12 จังหวัดชลบุรี สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน แตกต่างกัน

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมุ่งศึกษาปัญหาและแนวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิตของบุคลากรทางการศึกษา ของศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 12 จังหวัดชลบุรี สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับคุณภาพชีวิตของคนไทย โดยใช้มาตรวัดคุณภาพชีวิตของคนไทย ปี 2553-2555 (สำนักวิจัยสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, 2554) ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

1. ทราบปัญหาคุณภาพชีวิตของบุคลากรทางการศึกษาของศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 12 จังหวัดชลบุรี สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ
2. ได้แนวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิตของบุคลากรทางการศึกษาของศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 12 จังหวัดชลบุรี สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ
3. นำข้อมูลไปใช้ในการวางแผนปรับปรุง โครงการและกิจกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตของบุคลากรทางการศึกษาของศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 12 จังหวัดชลบุรี

ขอบเขตการวิจัย

การศึกษาครั้งนี้ เป็นการศึกษาปัญหาและแนวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิตของบุคลากรทางการศึกษาของศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 12 จังหวัดชลบุรี สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษซึ่งมีขอบเขตการวิจัย ดังนี้

1. ขอบเขตของเนื้อหา เป็นการศึกษาปัญหาและแนวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิตของบุคลากรทางการศึกษา ของศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 12 จังหวัดชลบุรี สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ โดยศึกษามาตรวัดคุณภาพชีวิตของคนไทย ปี 2553-2555 (สำนักวิจัยสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, 2554) ทั้ง 5 มิติ ดังนี้

- 1.1 ด้านการงาน
- 1.2 ด้านครอบครัว
- 1.3 ด้านสุขภาพและความเครียด
- 1.4 ด้านสิ่งแวดล้อม
- 1.5 ด้านชีวิตความเป็นอยู่ประจำวัน

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย

- 2.1 ประชากร ได้แก่ ครูและบุคลากรของศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 12 จังหวัดชลบุรี สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ปีการศึกษา 2559 จำนวนทั้งสิ้น 86 คน
- 2.2 กลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ ครูและบุคลากรของศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 12 จังหวัดชลบุรี สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ การกำหนดกลุ่มตัวอย่างในครั้งนี้ ใช้การกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างที่เหมาะสมตามตารางของ เกรจซี่ และ มอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970, pp. 607-608) ได้จำนวน 73 คน จากนั้น ดำเนินการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified random sampling)

3. ตัวแปรที่ศึกษาวิจัย

3.1 ตัวแปรต้น ประกอบด้วย

3.1.1 เพศ

3.1.1.1 เพศชาย

3.1.1.2 เพศหญิง

3.1.2 ตำแหน่ง

3.1.2.1 ข้าราชการ

3.1.2.2 พนักงานราชการ

3.1.2.3 ครูอัตราจ้าง

3.1.2.4 พี่เลี้ยงเด็กพิการ

3.1.3 ประสบการณ์ในการทำงาน

3.1.3.1 ต่ำกว่า 1 ปี

3.1.3.2 1-5 ปี

3.1.3.3 มากกว่า 5 ปี

3.2 ตัวแปรตาม ได้แก่

3.2.1 ปัญหาคุณภาพชีวิตของครูและบุคลากรทางการศึกษาของ

ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 12 จังหวัดชลบุรี สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ มี 5 ด้าน ดังนี้

3.2.1.1 ด้านการงาน

3.2.1.2 ด้านครอบครัว

3.2.1.3 ด้านสุขภาพและความเครียด

3.2.1.4 ด้านสิ่งแวดล้อม

3.2.1.5 ด้านชีวิตความเป็นอยู่ประจำวัน

3.2.2 แนวทางการคุณภาพชีวิตของครูและบุคลากรทางการศึกษาของ

ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 12 จังหวัดชลบุรี สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. ปัญหาคุณภาพชีวิต หมายถึงข้อจำกัด ข้อขัดข้อง อุปสรรค ที่มีผลต่อความอยู่ดี มีสุข ของครูและบุคลากรทางการศึกษาของศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 12 จังหวัดชลบุรี ประกอบด้วย 5 ด้าน ดังนี้

1.1 ด้านการทำงาน หมายถึง ความพึงพอใจที่บุคคลมีต่องาน/ อาชีพที่ทำอยู่ในปัจจุบัน และมีความสุขจากการทำงานนั้น ความพึงพอใจต่องานครอบคลุมมิติต่าง ๆ เช่น ความมั่นคงของงาน รายได้จากการทำงาน ความปลอดภัยในการทำงาน ความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงาน หรือผู้ที่เกี่ยวข้องกับงาน ความต้องการที่จะทำงานนั้นต่อไปเรื่อย ๆ เป็นต้น

1.2 ด้านครอบครัว หมายถึง การรับรู้ภาวะความเป็นอยู่ที่ดีของบุคคลในครอบครัว ในลักษณะของการที่บุคคลในครอบครัวมีปฏิสัมพันธ์ต่อกัน เช่น มีการปรึกษาหารือเพื่อแก้ไขปัญหาาร่วมกัน การดูแลสมาชิกในครอบครัวที่เจ็บป่วยหรือช่วยเหลือตัวเองไม่ได้ การช่วยแบ่งเบาภาระค่าใช้จ่ายในครอบครัว การอยู่พร้อมหน้ากันทั้งครอบครัวในโอกาสสำคัญต่าง ๆ เป็นต้น

1.3 ด้านสุขภาพและความเครียด หมายถึง การมีอาการทางด้านร่างกายและจิตใจที่บ่งบอกถึงภาวะของสุขภาพทางกาย ได้แก่ การเจ็บป่วย และภาวะความเครียดของจิตใจ คือ ความวิตกกังวลที่บุคคลรับรู้ อันเนื่องมาจากเหตุการณ์หรือสภาวะการณ์ต่าง ๆ

1.4 ด้านสิ่งแวดล้อม หมายถึง ความรู้สึกทางกายและจิตใจเกี่ยวกับการได้รับผลกระทบจากสภาวะต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นบริเวณที่พักอาศัย

1.5 ด้านชีวิตความเป็นอยู่ประจำวัน หมายถึง ความพึงพอใจต่อการได้รับบริการที่ดีจากภาครัฐในด้านการศึกษา คมนาคม สาธารณสุข สาธารณูปโภคต่าง ๆ และความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน รวมทั้งความคิดเห็นเกี่ยวกับราคาสินค้าอุปโภค บริโภค และค่าใช้จ่ายด้านสาธารณูปโภคที่เป็นอยู่ด้วย

2. การพัฒนาคุณภาพชีวิต หมายถึง การพัฒนาในทุก ๆ ด้าน ไม่ว่าจะเป็นด้านสุขภาพอนามัย การศึกษา จิตใจ คุณธรรม ความพร้อมในการดำรงชีวิตในสังคม ความสามารถในการประกอบอาชีพ รวมถึงการพัฒนาในทุกขั้นตอนของชีวิตนับตั้งแต่วัยเด็กจนถึงวัยสูงอายุ เพื่อประโยชน์ในการดำรงชีวิตที่ดีขึ้น ทั้งส่วนบุคคล สังคม และประเทศชาติ

3. ครูและบุคลากรทางการศึกษาหมายถึงผู้ปฏิบัติงานในศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 12 จังหวัดชลบุรี ตำแหน่ง ข้าราชการ พนักงานราชการ ครูอัตราจ้าง และพี่เลี้ยงเด็กพิการ

4. ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 12 จังหวัดชลบุรี หมายถึง สถานศึกษาที่จัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ ดูแลเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษในเขตจังหวัดชลบุรี

5. สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ หมายถึง หน่วยงานที่คอยกำกับดูแลการดำเนินงานของศูนย์การศึกษาพิเศษ โรงเรียนเฉพาะความพิการ และโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์/ราชประชานุเคราะห์

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเกี่ยวกับปัญหาและแนวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิตของบุคลากรทางการศึกษา ของศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 12 จังหวัดชลบุรี สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1. สภาพการจัดการศึกษาของศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 12 จังหวัดชลบุรี
2. ความหมายและความสำคัญของคุณภาพชีวิต
3. องค์ประกอบของคุณภาพชีวิต
4. การประเมินคุณภาพชีวิต
5. ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย
6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

สภาพการจัดการศึกษาของศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 12 จังหวัดชลบุรี

แผนปฏิบัติการประจำปีการศึกษา พ.ศ. 2559 ของศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 12 จังหวัดชลบุรี (2559, หน้า 1-6) ได้กล่าวถึง ความเป็นมาของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประวัติการจัดตั้ง ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 12 จังหวัดชลบุรี บทบาทหน้าที่และสภาพการดำเนินงานทั่วไป ของศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 12 จังหวัดชลบุรี ไว้ดังนี้

ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 12 จังหวัดชลบุรี จัดตั้งขึ้นตามแผนพัฒนาการศึกษา แห่งชาติ ระยะที่ 8 (พ.ศ. 2540-2544) โดยกระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดแผนและนโยบาย ให้กรมสามัญศึกษาในสมัยนั้น จัดการศึกษาสำหรับเด็กพิการ เพื่อคอยกำกับดูแลการให้บริการ และการเสริมสร้างพัฒนาการศึกษาเพื่อคนพิการ ให้มีความพร้อมสามารถจัดการศึกษา ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ประกอบกับรัฐบาลได้เห็นความสำคัญของการจัดการศึกษาสำหรับ คนพิการ จึงได้จัดตั้งศูนย์การศึกษาพิเศษขึ้นทั่วประเทศ เพื่รองรับนโยบายไปสู่การปฏิบัติ ในส่วนของศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 12 จังหวัดชลบุรี ในระยะแรกมีสำนักงานชั่วคราว ตั้งอยู่ภายในโรงเรียนโสตศึกษาจังหวัดชลบุรี โดยมี นางพรประภา ไทยอุทิศ ผู้อำนวยการ โรงเรียนโสตศึกษาจังหวัดชลบุรี เป็นผู้ดูแลและปฏิบัติหน้าที่ผู้บริหารศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 12 จังหวัดชลบุรี คนแรกเมื่อวันที่ 19 สิงหาคม พ.ศ. 2543

ในการจัดหาที่ตั้งถาวร กรมสามัญศึกษาโดย ดร.คุณหญิงกษมา วรวรรณ ณ อยุธยา อธิบดีกรมสามัญศึกษา ได้รับการบริจาคที่ดิน จำนวน 30 ไร่ จาก พล.ร. ประโยชน์ เนื่องจางค์ คหบดีอำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี เมื่อวันที่ 29 พฤษภาคม พ.ศ. 2544 เพื่อใช้เป็นสถานที่ก่อสร้าง อาคารสำนักงานจวบจนถึงปัจจุบันนี้ โดยมี นางสรวิทย์ ดอกกุหลาบ ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการ สถานศึกษา คนปัจจุบัน มีภารกิจบทบาทหน้าที่หลักของหน่วยงาน คือ การให้บริการช่วยเหลือ ระยะเวลาเริ่ม การบำบัดฟื้นฟู และเตรียมความพร้อมทางการศึกษาให้แก่คนพิการทุกประเภท ตลอดจนเป็นแหล่งบริการทางวิชาการ การจัดอบรมให้บุคลากร ผู้ปกครอง อาสาสมัคร ชุมชน และท้องถิ่น เพื่อการพัฒนาทางการศึกษาพิเศษให้ทั่วถึงและครบถ้วน โดยมีเครือข่ายที่รับผิดชอบ ครอบคลุมพื้นที่ให้บริการในอีก 7 จังหวัด ของภาคตะวันออก ได้แก่ ฉะเชิงเทรา ระยอง จันทบุรี ตราด สระแก้ว ปราจีนบุรี และนครนายก ซึ่งตั้งแต่เริ่มก่อตั้งและเปิดทำการจนถึงขณะนี้ ได้ให้บริการแก่กลุ่มเป้าหมายที่เป็นเด็กพิการไปแล้วกว่า 1,264 คน จากปรัชญาที่ว่า “มีคนพิการ ที่ไหน มีเราที่นั่น” ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 12 จังหวัดชลบุรี จึงมีการออกให้บริการ ในเชิงรุก เพื่อให้ครอบคลุมและทั่วถึงทุกพื้นที่ในเขตจังหวัดชลบุรี โดยจัดในรูปแบบ ของศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 12 จังหวัดชลบุรี สาขาสดหีบ ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 12 จังหวัดชลบุรี สาขาบ่อทอง และศูนย์การเรียนรู้เฉพาะความพิการ ได้แก่ ศูนย์การเรียนรู้สำหรับเด็กเจ็บป่วยเรื้อรังในโรงพยาบาลชลบุรี ศูนย์การเรียนรู้ฟื้นฟูเด็กพิการ โดยครอบครัว (พทยา) ศูนย์การเรียนรู้ลูกพิเศษ เทศบาลนครเจ้าพระยาสุรศักดิ์ ศูนย์ส่งเสริม ทักษะชีวิตบุคคลออทิสติกพทยา ศูนย์ส่งเสริมทักษะชีวิตบุคคลออทิสติกชลบุรี ศูนย์พัฒนาการ เด็กพิเศษพระมหาไถ่ และศูนย์การเรียนรู้เด็กพิเศษเทศบาลเมืองหนองปรือ

สภาพปัจจุบัน

ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 12 จังหวัดชลบุรี ที่ตั้ง 701 หมู่ 3 ตำบลหนองซาก อำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ โทรศัพท์ 038-202000 โทรสาร 038-202000 ต่อ 103 E-mail: choncenter12@hotmail.com เขตพื้นที่ในการให้บริการ จำนวน 11 อำเภอ เปิดให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มและเตรียมความพร้อมทางการศึกษา สำหรับคนพิการวัยเรียนในทุกประเภทความพิการ ในรูปแบบประจำ ไป-กลับ หมุนเวียน และตามบ้าน มีนักเรียนทั้งหมด 281 คน บุคลากรทั้งสิ้น 89 คน แบ่งออกเป็น ผู้บริหาร 3 คน ข้าราชการครู 18 คน พนักงานราชการ ปฏิบัติการสอน 25 คน กลุ่มบริการ 2 คน ครูอัตราจ้าง 3 คน ครูธุรการ 1 คน ผู้ปฏิบัติงานให้ราชการ 35 คน พี่เลี้ยงเด็กพิการ (งบ อบจ.) 2 คน ผู้บริหารปัจจุบัน คือ นางสรวิทย์ ดอกกุหลาบ ตำแหน่ง ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 12 จังหวัดชลบุรี

ปรัชญา

“มีคนพิการที่ไหนมีเราที่นั่น” เราเล็งเห็นถึงความสำคัญของคนพิการ เพราะคนพิการสามารถพัฒนาศักยภาพให้ทัดเทียมกับคนทั่วไปได้หากพวกเขาได้รับการพัฒนาไปในทางที่ถูกต้อง

คำขวัญ

สะอาด แจ่มใส ช่วยเหลือตนเองได้ อยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีความสุข

วิสัยทัศน์

ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 12 จังหวัดชลบุรี เป็นศูนย์ให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม และเตรียมความพร้อมสำหรับคนพิการที่ได้มาตรฐาน และเป็นแหล่งบริการด้านการศึกษาพิเศษสำหรับชุมชน พร้อมก้าวไกลสู่สากล

อัตลักษณ์

ยิ้มง่าย ไหว้เป็น

เอกลักษณ์

บรรยากาศพร้อมเรียนรู้ คุณครูเอาใจใส่ ชุมชนพึงพอใจ พร้อมให้บริการ

พันธกิจ

1. ส่งเสริมสนับสนุนการศึกษาในลักษณะศูนย์บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม (Early Intervention: EI) และเตรียมความพร้อมของคนพิการ เพื่อเข้าสู่ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โรงเรียนอนุบาล โรงเรียนเรียนร่วม โรงเรียนเฉพาะความพิการ ศูนย์การเรียนรู้เฉพาะความพิการ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
2. พัฒนาและฝึกอบรมผู้ดูแลคนพิการ บุคลากรที่จัดการศึกษาสำหรับคนพิการ
3. ส่งเสริม สนับสนุนการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (Individualized Education Program: IEP) จัดระบบสนับสนุน สิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษาสำหรับคนพิการ
4. จัดระบบบริการช่วงเชื่อมต่อสำหรับคนพิการ (Transitional services)
5. ให้บริการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ โดยครอบครัวและชุมชน ด้วยกระบวนการทางการศึกษา
6. เป็นศูนย์ข้อมูลด้านการศึกษาสำหรับคนพิการ
7. สนับสนุนการจัดการเรียนร่วมและประสานการจัดการศึกษาในรูปแบบที่เหมาะสมสำหรับคนพิการในจังหวัด
8. ส่งเสริม สนับสนุน ด้านอาชีพให้แก่คนพิการและผู้ดูแลคนพิการตามความเหมาะสม
9. พัฒนาเครือข่ายและรูปแบบการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ
10. พัฒนาแหล่งเรียนรู้เพื่อรองรับการให้บริการชุมชน

เป้าหมาย

1. ผู้เรียนมีพัฒนาการเต็มศักยภาพของแต่ละบุคคล
 2. ครูปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล
 3. ผู้บริหารปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล
 4. ศูนย์การศึกษาพิเศษมีการจัดทำหลักสูตร การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน และระบบการให้บริการผู้เรียนตามภาระหน้าที่ที่กำหนด
 5. ศูนย์การศึกษาพิเศษมีการสร้าง ส่งเสริม สนับสนุน ให้เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้
 6. ศูนย์การศึกษาพิเศษมีระบบการประกันคุณภาพภายในตามที่กำหนดในกฎกระทรวง
- กลยุทธ์ระดับองค์กร (Strategy)**

จากวิสัยทัศน์ที่ว่า “ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 12 จังหวัดชลบุรี เป็นศูนย์ให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มและเตรียมความพร้อมสำหรับคนพิการที่ได้มาตรฐาน และเป็นแหล่งบริการด้านการศึกษาพิเศษสำหรับชุมชน พร้อมก้าวไกลสู่สากล” ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 12 จังหวัดชลบุรี จึงได้กำหนดประเด็นกลยุทธ์ระดับองค์กร 6 กลยุทธ์ และแปลงกลยุทธ์ไปสู่การปฏิบัติการเป็น โครงการ/ กิจกรรมเพื่อพัฒนาคุณภาพ ดังนี้

กลยุทธ์ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 12 จังหวัดชลบุรี

1. พัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาให้ผู้เรียนมีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา
2. พัฒนาครูและบุคลากรให้มีคุณภาพตามมาตรฐานวิชาชีพ
3. พัฒนาคุณภาพกระบวนการบริหารจัดการศึกษา
4. พัฒนาการจัดทำหลักสูตร ส่งเสริมกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน และระบบการให้บริการผู้เรียนตามภาระหน้าที่ที่กำหนด
5. เสริมสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้
6. พัฒนาระบบการประกันคุณภาพ

บทบาทหน้าที่ของศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 12 จังหวัดชลบุรี

เนื่องจากมีพระราชบัญญัติการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ พ.ศ. 2551 และประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่องการปฏิบัติหน้าที่อื่นของศูนย์การศึกษาพิเศษ พ.ศ. 2553 กระทรวงศึกษาธิการจึงกำหนดบทบาทหน้าที่ศูนย์การศึกษาพิเศษ ดังนี้

1. จัดและส่งเสริม สนับสนุนการศึกษาในลักษณะศูนย์บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม (Early Intervention: EI) และเตรียมความพร้อมของคนพิการ เพื่อเข้าสู่ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โรงเรียนอนุบาล โรงเรียนเรียนร่วม โรงเรียนเฉพาะความพิการ ศูนย์การเรียนเฉพาะความพิการ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เป็นต้น

2. พัฒนา และฝึกอบรมผู้ดูแลคนพิการ บุคลากรที่จัดการศึกษาสำหรับคนพิการ
 3. จัดระบบและส่งเสริม สนับสนุนการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (Individualized Education Program: IEP) สิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษาสำหรับคนพิการ
 4. จัดระบบบริการช่วงเชื่อมต่อสำหรับคนพิการ (Transitional services)
 5. ให้บริการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ โดยครอบครัวและชุมชน ด้วยกระบวนการทางการศึกษา
 6. เป็นศูนย์ข้อมูล รวมทั้งจัดระบบข้อมูลสารสนเทศด้านการศึกษาสำหรับคนพิการ
 7. จัดระบบสนับสนุนการจัดการเรียนร่วม และประสานงานการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการในจังหวัด
 8. ภาระหน้าที่อื่นตามที่กฎหมายกำหนดหรือตามที่ได้รับมอบหมาย
- สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ได้จัดทำหลักเกณฑ์การวิเคราะห์แผนการให้บริการ เพื่อพัฒนาสมรรถภาพเด็กพิการประจำปี สำหรับศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา และศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัด เพื่อให้สอดคล้องกับผลผลิตของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มี 8 ส่วน ดังนี้
1. การให้บริการที่ศูนย์การศึกษาพิเศษ แบบไป-กลับหมุนเวียน
 - 1.1 การให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มและเตรียมความพร้อม จำนวนกลุ่มเป้าหมายบริการสาธารณะ 80 คน ต่อเดือน
 - 1.2 การให้บริการเด็กพิการในโรงเรียนจัดการเรียนร่วมส่งมาขอรับการเตรียมความพร้อม จำนวนกลุ่มเป้าหมายบริการสาธารณะ 30 คน ต่อปี
 2. การให้บริการที่ศูนย์การศึกษาพิเศษ แบบประจำหมุนเวียน จำนวนกลุ่มเป้าหมายบริการสาธารณะ 40 คน ต่อเดือน (เฉพาะในศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา)
 - 2.1 การให้บริการที่บ้านแบบหมุนเวียน จำนวนกลุ่มเป้าหมายบริการสาธารณะ 40 คน ต่อปี
 - 2.2 การให้บริการเด็กเจ็บป่วยเรื้อรังในโรงพยาบาล จำนวนกลุ่มเป้าหมายบริการสาธารณะ 20 คน ต่อปี
 3. การพัฒนาครู-ผู้บริหาร-บุคลากร-ผู้ปกครอง-พี่เลี้ยง-ผู้ดูแล และผู้เกี่ยวข้อง ในโรงเรียนเรียนร่วม จำนวนกลุ่มเป้าหมายบริการสาธารณะ 600 คน ต่อปี
 4. การพัฒนาหน่วยงานและบุคลากรที่เกี่ยวข้องให้เป็นหน่วยบริการและผู้ให้บริการ ตามกฎกระทรวง กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการให้คนพิการได้รับสิ่งอำนวยความสะดวก

สื่อ บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา พ.ศ. 2545 จำนวนกลุ่มเป้าหมาย
บริการสาธารณะ 250 คน ต่อปี

5. การประสานส่งเสริมสนับสนุนและพัฒนาให้ความรู้งานจัดการเรียนร่วมในจังหวัด

6. การพัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศเด็กพิการทางการศึกษา 9 ประเภท ในจังหวัด

ได้แก่ 1) บุคคลที่มีความบกพร่องทางการเห็น 2) บุคคลที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน 3) บุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา 4) บุคคลที่มีความบกพร่องทางร่างกาย หรือการเคลื่อนไหว หรือสุขภาพ 5) บุคคลที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ 6) บุคคลที่มีความบกพร่องทางการพูด และภาษา 7) บุคคลที่มีความบกพร่องทางพฤติกรรมหรืออารมณ์ 8) บุคคลออทิสติก และ 9) บุคคลพิการซ้อน

สรุป ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 12 จังหวัดชลบุรี คือ หน่วยงานให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม พื้นฟูสมรรถภาพและเตรียมความพร้อมตั้งแต่แรกพบความพิการกับเด็กที่มีความต้องการพิเศษทุกประเภท เพื่อเตรียมความพร้อมด้านต่าง ๆ ให้มีศักยภาพในการศึกษาต่อ ประกอบอาชีพและสามารถอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีความสุข

ความหมายของคุณภาพชีวิต

ความหมายของคุณภาพชีวิต

จากการศึกษาค้นคว้าทางด้านคุณภาพชีวิต ได้มีผู้ให้ความหมายของคำว่าคุณภาพชีวิตไว้หลายท่าน ดังต่อไปนี้

ภัทรพล ต้นเสถียร (2550, หน้า 22) ได้ให้ความหมายของคุณภาพชีวิต หมายถึง การมีชีวิตอย่างมีคุณภาพและเป็นสุข คุณภาพชีวิตที่ดีหรือไม่ดีเป็นความรู้สึกลึกซึ้งของแต่ละบุคคล ที่มุมมองชีวิตของตนเอง เป็นความคิดรวบยอดของแต่ละบุคคล เป็นการรับรู้ต่อความรู้สึกพอใจและไม่พึงพอใจในชีวิตของตนเอง หรืออาจกล่าวได้ว่าเป็นผลรวมของความรู้สึกภายในตนเอง คุณภาพชีวิตมิได้หลายมิติขึ้นกับความต้องการขั้นพื้นฐานของแต่ละบุคคล เช่น ทางด้านร่างกาย จิตใจ สังคม วัฒนธรรม เศรษฐกิจ การเมืองและสภาพแวดล้อม ดังนั้น คุณภาพชีวิตจึงเป็นการรับรู้เชิงนามธรรมหรือเป็นมโนคติ ซึ่งแตกต่างกันไปตามพื้นฐานของแต่ละบุคคล และไม่มีคำจำกัดความที่แน่นอน ขึ้นกับความรู้สึกพึงพอใจและไม่พึงพอใจในชีวิตของแต่ละบุคคล

สุทธิพร บุญส่ง (2550, หน้า 2-5) กล่าวว่า คุณภาพชีวิต เป็นลักษณะชีวิตของมนุษย์ ที่มีสภาพที่ดีสมบูรณ์ มีความสุขทั้งทางร่างกายและจิตใจ อันเนื่องมาจากการได้รับการตอบสนองความต้องการของตนเองในด้านต่าง ๆ เช่น เศรษฐกิจ สังคม สภาพทางกายภาพ การเมือง การปกครอง สภาพจิตใจอย่างเพียงพอและเหมาะสม รวมทั้งความสามารถในการพิจารณา

และจัดการกับปัจจัยต่าง ๆ ที่ทำให้ชีวิตดำรงอยู่ได้อย่างมีความสุข ซึ่งกรอบแนวคิดเกี่ยวกับคุณภาพชีวิต ประกอบด้วย 11 มิติ ดังนี้

1. ด้านสุขภาพ ซึ่งรวมทั้งสุขภาพทางกายและสุขภาพทางจิตที่ดี ทำให้ผู้คนสามารถทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ และมีส่วนร่วมในชีวิตทางด้านเศรษฐกิจ และทางด้านสังคมของชุมชน มีความสุขและมีชีวิตชีวา
2. ด้านการศึกษา เป็นกลไกพื้นฐานในการถ่ายทอดความรู้และวัฒนธรรม ภูมิปัญญาจากคนรุ่นหนึ่งไปยังรุ่นหนึ่ง ซึ่งการศึกษายังเป็นรากฐานของการถ่ายทอดนวัตกรรมและเทคโนโลยีต่าง ๆ ให้มีความยั่งยืน ซึ่งจะนำไปสู่การปรับปรุงคุณภาพชีวิตให้ยังคงอยู่และพัฒนาขยายตัวออกไปในสังคม
3. ด้านที่อยู่อาศัย เป็นความต้องการด้านสังคมที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตของบุคคลในครัวเรือน ซึ่งทำให้สมาชิกในครัวเรือนที่เกิดความมั่นคงและปกป้องคุ้มครองความปลอดภัยสมาชิกในครอบครัว
4. ด้านสิ่งแวดล้อม ซึ่งประกอบไปด้วย สภาพแวดล้อมทางอากาศ สภาพแวดล้อมทางน้ำ และพื้นที่ป่าไม้ สิ่งเหล่านี้มีผลกระทบโดยตรงต่อความเป็นอยู่ที่ดีของประชากร นอกจากนั้นการใช้พลังงานและการผลิตของเสียในครัวเรือน และการใช้สารเคมี มีผลกระทบโดยตรงกับสภาพแวดล้อม และการพัฒนาคุณภาพชีวิตเชิงนโยบายนั้นย่อมไม่อาจละเลยการรับรู้และความรู้สึกของประชาชนต่อสภาพแวดล้อมได้เช่นกัน
5. ด้านรายได้ ซึ่งรายได้ของบุคคลสะท้อนสภาพความเป็นอยู่และมาตรฐานการครองชีพของมนุษย์ รายได้เป็นเงื่อนไขที่ทำให้บุคคลสามารถดำรงชีวิตของตนเองและครอบครัวอยู่ได้ และเป็นตัวชี้วัดคุณภาพชีวิตของมนุษย์ในสภาวะปัจจุบัน
6. ด้านการทำงาน การทำงานนั้นเป็นตัวบ่งชี้ถึงคุณภาพชีวิตของมนุษย์ เพราะว่าการมีงานทำนั้นก่อให้เกิดรายได้และยังนำไปสู่การดำรงชีวิตในสังคม
7. ด้านปัญญาและจิตวิญญาณ ในด้านของปัญญาและจิตวิญญาณเป็นภาวะที่บุคคลมีความสงบทางจิต มีความสามารถในการไตร่ตรองและการใช้วิจารณญาณที่เกี่ยวพันกับความดีของชีวิตและการเสียสละตนเองต่อเพื่อนมนุษย์และสังคม
8. ด้านชีวิตครอบครัว ครอบครัวถือว่าเป็นสถาบันหลักของโครงสร้างสังคม โดยมีหน้าที่ในการตอบสนองความต้องการทางจิตใจ ทางเศรษฐกิจ และทางสังคมของแต่ละบุคคล โดยมีความสัมพันธ์ตั้งแต่ช่วงวัยเด็ก วัยรุ่น ผู้ใหญ่ จนถึงชรา ไม่ว่าบุคคลนั้นมีความปกติหรือมีภาวะพิการก็ตาม

9. ด้านความปลอดภัยในชีวิต ซึ่งในสังคมที่มีการก่ออาชญากรรมประเภทต่าง ๆ ทั้งที่มีความรุนแรงน้อย และรุนแรงมาก รวมถึงการมียาเสพติด และการมีอุบัติเหตุบนท้องถนนมาก ย่อมส่งผลกระทบต่อสภาพของสังคมและยังมีผลต่อสภาพของคุณภาพชีวิตด้วย

10. ด้านการคมนาคม และการสื่อสาร โดยการคมนาคมและการสื่อสารเป็นปัจจัยสำคัญ ต่อความก้าวหน้าของสังคมและการพัฒนา เพราะมีความสัมพันธ์กับการเคลื่อนที่และการเข้าถึง ทรัพยากร รวมทั้งโอกาสในการจ้างงาน การศึกษา และการเคลื่อนไหวของสินค้าและบริการ

11. การมีส่วนร่วมในชุมชน ซึ่งการมีส่วนร่วมเป็นสิ่งที่สะท้อนให้เห็นถึงพันธะผูกพัน และความตั้งใจของประชาชน ที่เข้าไปเกี่ยวกับการเมืองและสังคม ซึ่งประชาชน มีความกระตือรือร้นทางการเมืองและมีส่วนร่วมสูง การใช้อำนาจของรัฐบาลในการจัดสรร ทั้งในด้านทรัพยากรของสังคมก็เป็นที่ไปในทิศทางที่สร้างประโยชน์สุขแก่ประชาชนมากขึ้น อันนำไปสู่สุขภาพชีวิตที่ดีและจะส่งผลต่อคุณภาพชีวิต

พจนีย์ เถิงจ่าง (2551, หน้า 35) ได้ให้ความหมายของคุณภาพชีวิต หมายถึง สภาพชีวิต ความเป็นอยู่โดยทั่วไปของบุคคล ทั้งในด้านสุขภาพร่างกาย อารมณ์จิตใจ และสังคม เป็นชีวิต ที่มีคุณภาพ โดยสามารถปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อมรอบตัวได้ และทำให้บุคคลนั้นมีความสุข ความพึงพอใจ ไม่เป็นภาระหรือเกิดปัญหาต่อสังคม

วิสัย อ่างเฮา (2551, หน้า 8) ได้ให้ความหมายของคุณภาพชีวิต หมายถึง ความเป็นอยู่ ของบุคคลในทีนั้น ๆ เป็นอยู่ด้วยความสบายกายและสบายใจ มีจิตใจที่จะทำงาน หรือ ทำสิ่งต่าง ๆ ได้ดี อย่างมีความคล่องตัว อยู่ด้วยความภาคภูมิใจ อยู่ในสังคมอย่างมีความสุข ทำได้ทั้งประโยชน์ตนเองและประโยชน์คนอื่นให้ประสบผลสำเร็จ

ศศิธร บุตรเมือง (2551, หน้า 30) ได้ให้ความหมายของคุณภาพชีวิต หมายถึง สิ่งที่ยังบอกถึงระดับความเป็นอยู่ และการดำเนินชีวิตที่ดี ก่อให้เกิดความพึงพอใจในชีวิต มีสุขภาพกาย และสุขภาพจิตที่ดี

กนกวรรณ ทองคำถึง (2552, หน้า 17-18) ได้ให้ความหมายของคุณภาพชีวิต หมายถึง สิ่งที่ยังชี้ให้ทราบถึง ระดับความรู้สึกรักของมนุษย์ที่มีความสุข มีความพึงพอใจในการดำเนินชีวิตของ ตนเอง ทั้งทางด้านร่างกายและจิตใจ ซึ่งยังรวมถึงสภาพแวดล้อมที่ดี สังคมที่ดี และเศรษฐกิจที่ดี ที่สามารถทำให้การดำรงชีวิตของมนุษย์สมบูรณ์แบบยิ่งขึ้น เมื่อมนุษย์มีคุณภาพชีวิตที่ดีแล้ว มนุษย์สามารถปฏิบัติหน้าที่ของตนเองได้เป็นอย่างดี

เนตรนภา พงษ์ศรี (2552, หน้า 10) ได้ให้ความหมายของคุณภาพชีวิต หมายถึง ลักษณะ ความเป็นอยู่ของแต่ละคนในแต่ละวัน มีความเป็นอยู่ที่ดีทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ และสังคม

กิริติกา ต่อพันธ์ (2553, หน้า 16) ได้สรุปว่า คุณภาพชีวิต คือ การที่บุคคลสามารถมีชีวิตได้อย่างมีความสุข ปรับตัวให้สอดคล้องกับสังคมและธรรมชาติสิ่งแวดล้อมรอบตัว ฟังพาดตนเองได้ โดยไม่เป็นภาระของผู้อื่น ทำประโยชน์ให้ผู้อื่นได้ รวมทั้งมีสุขภาพที่ดีทางด้านร่างกาย จิตใจ รวมถึงความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน โดยได้รับการยอมรับจากสังคมที่ตนเป็นสมาชิก

แก้วใจ พรหมสันเทียะ (2554, หน้า 16) ได้สรุปว่า คุณภาพชีวิตนั้น เกี่ยวข้องกับการดำรง ชีวิตของมนุษย์ตามองค์ประกอบของชีวิตทั้งภายในและภายนอกของมนุษย์ ได้แก่ ด้านจิตใจ สถิติปัญญา ความรู้ ความสามารถ อารมณ์และความรู้สึก ด้านร่างกาย คือ ความมีสุขภาพกาย ที่ดี สภาพความเป็นอยู่และสภาพการดำรงชีวิตที่ดีในสังคม สามารถฟังพาดตนเองได้ โดยไม่เป็นภาระของผู้อื่น ดังนั้น คุณภาพชีวิตที่ดีในสังคมที่น่าอยู่จึงเป็นชีวิตที่มีความสุขกาย สุขใจ และสามารถ ดำรงชีวิตด้วยการปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อม และบริบทของสังคมได้ตามสภาวะและกาลเวลา

ชัยพจน์ ผสมทรัพย์ (2555, หน้า 21) สรุปไว้ว่า คุณภาพชีวิต หมายถึง การดำรงชีวิตด้วยความพึงพอใจทั้งทางร่างกายและจิตใจ สามารถปรับตนเองให้เข้ากับสภาพแวดล้อมได้อย่างสมดุล และสามารถดำรงชีวิตได้อย่างปกติสุข

พรรณี พวงเกาะ (2556, หน้า 14) สรุปไว้ว่า คุณภาพชีวิตนั้นเกี่ยวข้องกับองค์ประกอบทั้งภายในและภายนอกของมนุษย์ ได้แก่ ด้านร่างกายด้านจิตใจ สถิติปัญญาความรู้ความสามารถ อารมณ์ และความรู้สึก ดังนั้น คุณภาพชีวิตที่มีความสุขกาย สุขใจ รวมถึงความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน และสามารถดำรงชีวิตด้วยการปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อมและบริบทของสังคมได้ตามสภาวะและกาลเวลา

สุนิสา สุขหมั่น (2558, หน้า 13) สรุปไว้ว่า คุณภาพชีวิต หมายถึง ความพึงพอใจต่อการดำรงชีวิตของแต่ละบุคคล ทั้งด้านร่างกายและจิตใจ โดยมีความเป็นอยู่ที่ดี อันประกอบด้วย ปัจจัยด้านอาหารและโภชนาการ สุขภาพอนามัย การศึกษา การทำงาน รายได้ ที่อยู่อาศัย สิ่งแวดล้อม รวมทั้งการที่บุคคลสามารถ ปรับตัวให้สอดคล้องกับสังคมและธรรมชาติ มีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน สามารถฟังพาดตนเอง และอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้ มีหลักการดำเนินชีวิตโดยยึดมั่นในคุณธรรม ศีลธรรม วัฒนธรรม และ ขนบธรรมเนียมประเพณีอันดีงามของสังคม มีความซื่อสัตย์ สุจริต ขยันหมั่นเพียร เสียสละ เพื่อความเจริญก้าวหน้าของประเทศ

จอร์จ และเบอร์สัน (George & Berson, 1990, p. 24) ให้ความหมายว่า คุณภาพชีวิต หมายถึง มิติของการมีชีวิตที่ดี ประกอบด้วย ความสุข ความพอใจในชีวิต ความนับถือของตนเอง สุขภาพและสภาพการทำงานของร่างกาย และสภาวะทางเศรษฐกิจที่ดี

เฟอร์แรนส์ (Ferrans, 1992, pp. 29-38) หมายถึง ความรู้สึกมีความสุข (Sense of wellbeing) ซึ่งมีผลมาจากความรู้สึกพึงพอใจ หรือไม่พึงพอใจในแต่ละด้านของชีวิตที่มีความสำคัญต่อบุคคลนั้น ๆ

องค์การยูเนสโก (UNESCO, 1993, p. 40) ได้นิยามคำว่า คุณภาพชีวิต หมายถึง ความเป็นอยู่ในสังคมและระดับความพอใจในความต้องการส่วนหนึ่งของมนุษย์และได้นิยามโครงการปรับปรุง คุณภาพชีวิตว่าเป็นโครงการที่มีเป้าหมายเพื่อช่วยให้ผู้เรียน และชุมชนได้รับความรู้ เจตคติ ค่านิยม และทักษะที่จำเป็นให้กลุ่มเป้าหมายสามารถปรับปรุงคุณภาพชีวิตทั้งในลักษณะปัจเจกบุคคลและในฐานะเป็นสมาชิกของชุมชน

สรุปได้ว่า คุณภาพชีวิต หมายถึง การดำรงชีวิตในระดับที่เหมาะสม ทั้งทางร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม จนก่อให้เกิดความสุข ตลอดทั้งมีสภาพร่างกาย และจิตใจที่มั่นคงแข็งแรง มีความพึงพอใจ รวมถึงความปลอดภัยในชีวิต และทรัพย์สิน และสามารถดำรงชีวิตด้วยการปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อมได้

องค์ประกอบของคุณภาพชีวิต

พจนีย์ เถิงจำง (2551, หน้า 41-42) องค์ประกอบของคุณภาพชีวิต ประกอบด้วย 5 ด้าน ดังนี้

1. ด้านสุขภาพกาย หมายถึง การมีสุขภาพสมบูรณ์ แข็งแรง การมีพลังกำลัง ปราศจากการรบกวนจากอาการเจ็บป่วยต่าง ๆ รวมถึง โรคเรื้อรัง การเหนื่อยล้า การได้รับประทานอาหารครบตามหลักโภชนาการและตรงเวลา มีการนอนหลับและพักผ่อนอย่างเพียงพอ ตลอดจนมีเวลาในการออกกำลังกายได้อย่างสม่ำเสมอ
2. ด้านอารมณ์และจิตใจ หมายถึง การมีสภาวะทางอารมณ์ที่เป็นปกติ ซึ่งประกอบด้วย ความภาคภูมิใจและเห็นคุณค่าในตนเองความมั่นใจในตนเองในการดำรงชีวิต กล้าตัดสินใจ มีเป้าหมายในชีวิตชัดเจน รวมทั้งการมีสุขภาพจิตที่สมบูรณ์ปราศจากการรบกวนจากภาวะซึมเศร้า ซึ่งประกอบด้วย ความรู้สึกวิตกกังวลมากเกินไป ความรู้สึกเหงา ความรู้สึกไร้ค่าไม่มีความสุข ความคับข้องหมองใจ ความรู้สึกว่าต้องแข่งขันหรือ ถูกเปรียบเทียบ ความรู้สึกหมดกำลังใจ ท้อแท้สิ้นหวังในชีวิต
3. ด้านสภาพแวดล้อมทางกายภาพ หมายถึง การอยู่ในสภาวะแวดล้อมที่สะอาด บริสุทธิ์ สภาพที่พักอาศัยไม่แออัด ปราศจากมลภาวะทางเสียง ทางน้ำและทางอากาศ มีสิ่งอำนวยความสะดวกตามความจำเป็น มีความมั่นคงปลอดภัยในชีวิต ความสะดวกในการเดินทาง และมีโอกาสได้รับรู้ข่าวสารต่าง ๆ

4. ด้านสังคม หมายถึง ลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลในครอบครัว เพื่อน อาจารย์ และคนอื่น ๆ การให้ความช่วยเหลือและการได้รับความช่วยเหลือจากผู้อื่น การปรับตัวเข้ากับผู้อื่น การมีโอกาสเข้าร่วมกิจกรรมของชุมชน กิจกรรมทางศาสนา การมีเวลาว่างในการพักผ่อนหย่อนใจ และทำกิจกรรมอื่น ๆ ที่สนใจ ตลอดจนมีความสุขกับกิจกรรมในชีวิตประจำวัน

5. ด้านเศรษฐกิจ หมายถึง ความสัมพันธ์ระหว่างรายรับและรายจ่ายในรอบเดือน รายจ่ายในชีวิตประจำวัน ค่าใช้จ่ายในการมาเรียน การมีเงินใช้จ่ายอย่างเพียงพอในแต่ละเดือน การเก็บออม การมีหนี้สิน ความช่วยเหลือด้านการเงินจากครอบครัว เพื่อน และสถาบันการเงินอื่น ๆ

วิสิญ อ่างเฮ้า (2551, หน้า 12) สรุปไว้ว่า คุณภาพชีวิตของมนุษย์ เป็นการรวมเอาความเป็นอยู่ของบุคคลที่เกี่ยวข้องทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ และสังคมเข้าด้วยกัน ให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีทั้งทางด้านร่างกายและจิตใจ ให้เป็นไปในแนวทางที่ดี กินอยู่อย่างเหมาะสมกับความเป็นอยู่นั้น ๆ มีความปลอดภัย ยกระดับจิตใจของตนเองขึ้น ไม่ให้เบียดเบียนกันและกัน สามารถช่วยเหลือตนเองได้ ช่วยเหลือคนอื่นได้ตามความเหมาะสมของสถานการณ์ หรือ เหตุการณ์นั้น ๆ

เนตรนภา พงษ์ศรี (2552, หน้า 16) สรุปไว้ว่า องค์ประกอบของคุณภาพชีวิต ควรประกอบด้วย ทางด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ บุคลิกภาพ สิ่งแวดล้อม

สายฝน เหมสุทธิ (2553, หน้า 15) สรุปองค์ประกอบของคุณภาพชีวิตที่สำคัญ 4 ประการ คือ

1. ด้านร่างกาย หมายถึง การรับสภาพร่างกายของบุคคลซึ่งมีผลต่อชีวิตประจำวัน เช่น การรับรู้สภาพความสมบูรณ์แข็งแรงของร่างกาย การรับรู้ความรู้สึกสุขสบาย เป็นต้น

2. ด้านจิตใจ หมายถึง การรับรู้สภาพทางจิตใจของตนเอง เช่น การรับรู้ความรู้สึกทางบวกที่บุคคลมีต่อตนเอง การรับรู้ถึงความรู้สึกภาคภูมิใจในตนเอง เป็นต้น

3. ด้านความสัมพันธ์ทางสังคม หมายถึง การรับรู้เรื่องความสัมพันธ์ของตนกับบุคคลอื่น การรับรู้ถึงการได้รับความช่วยเหลือจากบุคคลอื่นในสังคม การรับรู้ว่าได้เป็นผู้ให้ความช่วยเหลือบุคคลอื่นในสังคมด้วย

4. ด้านสิ่งแวดล้อม หมายถึง การรับรู้เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมที่มีผลต่อการดำเนินชีวิต เช่น การรับรู้ว่าคุณมีชีวิตอยู่อย่างมีอิสระ ไม่ถูกกักขัง การรับรู้ว่าได้อยู่ในสิ่งแวดล้อมทางกายภาพที่ดี สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ (2554, หน้า 4-5) สรุปองค์ประกอบของคุณภาพชีวิตที่สำคัญไว้ 5 ด้าน คือ

4.1 คุณภาพชีวิตด้านการทำงาน หมายถึง ความพึงพอใจที่บุคคลมีต่องาน/อาชีพที่ทำอยู่ในปัจจุบันและมีความสุขจากการทำงานนั้น ความพึงพอใจต่องานครอบคลุมมิติต่าง ๆ

เช่น ความมั่นคงของงาน รายได้จากการทำงาน ความปลอดภัยในการทำงาน ความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงานหรือผู้ที่เกี่ยวข้องกับงาน ความต้องการที่จะทำงานนั้นต่อไปเรื่อย ๆ เป็นต้น

4.2 คุณภาพชีวิตด้านครอบครัว หมายถึง การรับรู้ภาวะความเป็นอยู่ที่ดีของบุคคลในครอบครัวในลักษณะของการที่บุคคลในครอบครัวมีปฏิสัมพันธ์ต่อกัน เช่น มีการปรึกษาหารือเพื่อแก้ไขปัญหาหาร่วมกัน การดูแลสมาชิกในครอบครัวที่เจ็บป่วยหรือช่วยเหลือตัวเองไม่ได้ การช่วยแบ่งเบาภาระค่าใช้จ่ายในครอบครัว การอยู่พร้อมหน้ากันทั้งครอบครัวในโอกาสสำคัญต่าง ๆ เป็นต้น

4.3 ด้านสุขภาพและความเครียด หมายถึง การมีอาการทางด้านร่างกายและจิตใจที่บ่งบอกถึงภาวะของสุขภาพทางกาย ได้แก่ การเจ็บป่วยและภาวะความเครียดของจิตใจ คือ ความวิตกกังวลที่บุคคลรับรู้ขึ้นเนื่องมาจากเหตุการณ์หรือสภาวะการณ์ต่าง ๆ

4.4 คุณภาพชีวิตด้านสิ่งแวดล้อม หมายถึง ความรู้สึกทางกายและจิตใจเกี่ยวกับการได้รับผลกระทบจากมลภาวะต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นบริเวณใกล้บ้าน

4.5 คุณภาพชีวิตด้านชีวิตความเป็นอยู่ประจำวัน หมายถึง ความพึงพอใจต่อการได้รับบริการที่ดีจากภาครัฐในด้านการศึกษา คมนาคม สาธารณสุข สาธารณูปโภคต่าง ๆ และความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน รวมทั้งความคิดเห็นเกี่ยวกับราคาสินค้าอุปโภค บริโภค และค่าใช้จ่ายด้านสาธารณูปโภคที่เป็นอยู่ด้วย

แคมเบลล์ (Campbell, 1976, pp. 117-124) กล่าวถึง องค์ประกอบของคุณภาพชีวิตได้ 3 ประการ คือ

1. องค์ประกอบด้านกายภาพ ได้แก่ ปัจจัยทางมลภาวะ ความหนาแน่นของ ประชากร สภาพที่อยู่อาศัย และการที่มีวัตถุปัจจัยพอเพียงหล่อเลี้ยงชีวิตไม่ต้องถูกบีบคั้น จากความอดอยากขาดแคลน

2. องค์ประกอบด้านสังคม ได้แก่ ปัจจัยทางการศึกษา สุขภาพอนามัย ความมั่นคงของครอบครัว และสามารถตัดสินใจด้วยตนเองได้ที่จะเลือกดำเนินชีวิตที่ถูกต้องดีงาม

3. องค์ประกอบทางจิตวิทยา ได้แก่ ปัจจัยด้านความพึงพอใจ ความสำเร็จ ความผิดหวัง ความคับข้องใจในชีวิตและการมีเสรีภาพ

เฟอร์แรนส์ และเพาเวอร์ (Ferrans & Powers, 1978, pp. 29-38) ได้วิเคราะห์องค์ประกอบ (Factor analysis) ของคุณภาพชีวิตของ George และ Bearson แล้วจึงได้สรุปองค์ประกอบของคุณภาพชีวิต เป็น 4 องค์ประกอบ คือ

1. ด้านสุขภาพและหน้าที่ (Health and functioning) เกี่ยวกับสถานภาพของร่างกายและความสามารถในการทำหน้าที่ที่จะดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ กิจกรรมประจำวันและการแสดงออก

ทางบทบาทสังคม ประกอบด้วย สุขภาพของตนเอง ความเครียด การดูแลสุขภาพ การพึ่งพาตนเอง ทางด้านร่างกาย เพศสัมพันธ์ ความรับผิดชอบต่อครอบครัว การบำเพ็ญประโยชน์ กิจกรรม ในยามว่าง ความสามารถในการเดินทาง การสร้างความสุขในวัยสูงอายุและการมีอายุยืน

2. ด้านสังคมและเศรษฐกิจ (Social economic) เป็นสถานภาพทางสังคมและเศรษฐกิจ ของบุคคลเพราะบุคคลต้องอยู่ร่วมกันในสังคม ต้องการเพื่อนช่วยแนะแนวทางแก้ปัญหา ซึ่งกันและกัน ต้องการกำลังใจการได้รับการเชื่อถือไว้วางใจ ต้องการบ้านอยู่อาศัยเป็นหลักแหล่ง มีงานทำ และมีเงินใช้ในการดำรงชีวิต ประกอบด้วย มาตรฐานการดำรงชีวิต การพึ่งพาตนเอง ด้านการเงิน ที่พักอาศัย การทำงาน เพื่อน เพื่อนบ้าน สภาพการณ์ของบ้านเมือง การได้รับการ สนับสนุนทางจิตใจและการศึกษา

3. ด้านจิตใจและวิญญาณ (Psychological/ spiritual) เป็นสภาพของการรับรู้ การตอบสนองทางอารมณ์หรือทางวิญญาณต่อสิ่งเร้าที่มากกระทบในชีวิต ประกอบด้วย ความพอใจ ในชีวิต ความสุขทั่วไป ความพอใจในตนเอง จุดมุ่งหมายในชีวิต ความสงบสุขของจิตใจ ความศรัทธาในศาสนาและรูปร่างหน้าตาของตน

4. ด้านครอบครัว (Family) เป็นสภาพของสัมพันธ์ภายในครอบครัวของบุคคล ประกอบด้วย ความสุขในครอบครัว ภาวะสุขภาพของสมาชิกในครอบครัว บุตร และความสัมพันธ์ กับคู่สมรส

เด็นแฮม (Denham, 1991, p. 48) กล่าวว่า องค์ประกอบของคุณภาพชีวิต ประกอบด้วย 5 ด้าน คือ สิ่งแวดล้อมทางกายภาพ การมีปฏิสัมพันธ์ในสังคม สุขภาพกาย สุขภาพจิต บุคลิกภาพ และประวัติในอดีตทางจิตวิทยา

องค์การอนามัยโลก (The WHOQOL group, 1994 อ้างถึงใน ศรีเมือง พลั่งฤทธิ์, 2552, หน้า 3) กล่าวถึง องค์ประกอบของคุณภาพชีวิต โดยใช้เครื่องชี้วัดคุณภาพชีวิต (WHOQOL-100) ในการประเมิน สามารถจัดกลุ่มได้เป็น 6 ด้าน ดังนี้

1. ด้านร่างกาย (Physical domain) คือ การรับรู้สภาพทางด้านร่างกาย ของบุคคล ซึ่งมีผลต่อชีวิตประจำวัน เช่น การรับรู้สภาพความสมบูรณ์แข็งแรงของร่างกาย การรับรู้ถึง ความรู้สึกสุขสบาย ไม่มีความเจ็บปวด การรับรู้ถึงความสามารถที่จะจัดการกับความเจ็บปวด ทางร่างกายได้ การรับรู้ถึงพลังกำลังในการดำเนินชีวิตประจำวัน การรับรู้เรื่อง การนอนหลับ และพักผ่อนรวมทั้งการรับรู้เรื่อง การมีเพศสัมพันธ์ ซึ่งการรับรู้เหล่านี้มีผลต่อ การดำเนินชีวิตประจำวัน

2. ด้านจิตใจ (psychological domain) คือ การรับรู้สภาพทางจิตใจของตนเอง เช่น การรับรู้ความรู้สึกทางบวกที่บุคคลมีต่อตนเอง การรับรู้ภาพลักษณ์ของตนเอง การรับรู้ถึง

ความรู้สึกภาคภูมิใจในตนเอง การรับรู้ถึงความมั่นใจในตนเอง การรับรู้ถึง ความคิด ความจำ สมาธิ การตัดสินใจ ความสามารถในการเรียนรู้เรื่องราวต่าง ๆ ของตน และการรับรู้ถึงความสามารถ ในการจัดการกับความเศร้าหรือกังวล เป็นต้น

3. ด้านระดับความเป็นอิสระของบุคคล (Level of independence domain) คือ การรับรู้ถึง ความเป็นอิสระที่ไม่ต้องพึ่งพาผู้อื่น การรับรู้ถึงความสามารถในการเคลื่อนไหวของตน การรับรู้ถึง ความสามารถในการปฏิบัติกิจวัตรประจำวันของตน การรับรู้ถึงความสามารถในการทำงาน การรับรู้ว่าคุณไม่จำเป็นต้องพึ่งพาต่าง ๆ หรือการรักษาทางการแพทย์อื่น ๆ เป็นต้น

4. ด้านความสัมพันธ์ทางสังคม (Social-relationship domain) คือ การรับรู้ เรื่องความสัมพันธ์ของตนกับบุคคลอื่น การรับรู้ถึงการที่ได้รับความช่วยเหลือจากบุคคลอื่น ในสังคม การรับรู้ว่าคุณได้เป็นผู้ให้ความช่วยเหลือบุคคลอื่นในสังคม รวมถึงการรับรู้ ในเรื่องอารมณ์ทางเพศ หรือการมีเพศสัมพันธ์

5. ด้านสิ่งแวดล้อม (Environment domain) คือ การรับรู้เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมที่มีผลต่อ การดำเนินชีวิต เช่น การรับรู้ว่าคุณมีชีวิตอยู่อย่างอิสระ มีความปลอดภัยและมั่นคงในชีวิต การรับรู้ว่าคุณได้อยู่ในสิ่งแวดล้อมทางกายภาพที่ดีปราศจากมลพิษต่าง ๆ การคมนาคม มีแหล่ง ประโยชน์ด้านการเงิน สถานบริการทางสุขภาพ และสังคมสงเคราะห์ การรับรู้ว่าคุณมีโอกาส ที่จะได้รับข่าวสารหรือฝึกฝนทักษะต่าง ๆ การรับรู้ว่าคุณได้มีกิจกรรมในเวลาว่าง เป็นต้น

6. ด้านความเชื่อส่วนบุคคล (Spirituality religion/ person beliefs domain) คือ รวมไปถึง การรับรู้เกี่ยวกับความเชื่อต่าง ๆ ของตนที่มีผลต่อการดำเนินชีวิต เช่น การรับรู้เรื่องความเชื่อ ด้านจิตวิญญาณศาสนา การให้ความหมายของชีวิต และความเชื่ออื่น ๆ ที่มีผลในทางที่ดีต่อ การดำเนินชีวิต มีผลต่อการเอาชนะอุปสรรค เป็นต้น

สรุปได้ว่า คุณภาพชีวิต ประกอบไปด้วย ทางด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ บุคลิกภาพ สิ่งแวดล้อม ความสัมพันธ์ทางสังคม การทำงาน ชีวิตครอบครัว เศรษฐกิจ ความเชื่อส่วนบุคคล ซึ่งส่งผลต่อการดำรงชีวิต

การประเมินคุณภาพชีวิต

เครื่องชี้วัดคุณภาพชีวิตขององค์การอนามัยโลกชุดย่อ ฉบับภาษาไทย (WHOQOL-BREF-THAI) ประกอบด้วย ข้อคำถาม 2 ชนิด คือ แบบภาวะวิสัย (Perceived objective) และอัตวิสัย (Self-report subjective) จะประกอบด้วย องค์ประกอบของคุณภาพชีวิต 4 ด้าน ดังนี้ (สุวัฒน์ มหัตถนิรันดรกุล และคณะ, 2545, หน้า 2)

1. ด้านร่างกาย (Physical domain) คือ การรับรู้สภาพทางด้านร่างกายของบุคคล ซึ่งมีผลต่อชีวิตประจำวัน เช่น การรับรู้สภาพความสมบูรณ์แข็งแรงของร่างกาย การรับรู้ถึงความรู้สึกสุขสบาย ไม่มีความเจ็บปวด การรับรู้ถึงความสามารถที่จะจัดการกับความเจ็บปวดทางร่างกายได้ การรับรู้ถึงผลกำลังในการดำเนินชีวิตประจำวัน การรับรู้ถึงความเป็นอิสระที่ไม่ต้องพึ่งพาผู้อื่น การรับรู้ถึงความสามารถในการเคลื่อนไหวของตน การรับรู้ถึงความสามารถในการปฏิบัติกิจวัตรประจำวันของตน การรับรู้ถึงความสามารถในการทำงาน การรับรู้ว่าคุณสมบัติต่าง ๆ หรือการรักษาทางการแพทย์อื่น ๆ เป็นต้น

2. ด้านจิตใจ (Psychological domain) คือ การรับรู้สภาพทางจิตใจของตนเอง เช่น การรับรู้ความรู้สึกทางบวกที่บุคคลมีต่อตนเอง การรับรู้ภาพลักษณ์ของตนเอง การรับรู้ถึงความรู้สึกภาคภูมิใจในตนเอง การรับรู้ถึงความมั่นใจในตนเอง การรับรู้ถึงความคิด ความจำ สมาธิ การตัดสินใจ และความสามารถในการเรียนรู้เรื่องราวต่าง ๆ ของตน การรับรู้ถึงความสามารถในการจัดการกับความเศร้าหรือกังวล การรับรู้เกี่ยวกับความเชื่อต่าง ๆ ของตน ที่มีผลต่อการดำเนินชีวิต เช่น การรับรู้ถึงความเชื่อด้านวิญญาณ ศาสนา การให้ความหมายของชีวิต และความเชื่ออื่น ๆ ที่มีผลในทางที่ดีต่อการดำเนินชีวิต มีผลต่อการเอาชนะอุปสรรค เป็นต้น

3. ด้านความสัมพันธ์ทางสังคม (Social relationships) คือ การรับรู้เรื่องความสัมพันธ์ของตนกับบุคคลอื่น การรับรู้ถึงการที่ได้รับความช่วยเหลือจากบุคคลอื่นในสังคม การรับรู้ว่าคุณได้เป็นผู้ให้ความช่วยเหลือบุคคลอื่นในสังคมด้วย รวมทั้งการรับรู้ในเรื่องอารมณ์ทางเพศ หรือการมีเพศสัมพันธ์

4. ด้านสิ่งแวดล้อม (Environment) คือ การรับรู้เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมที่มีผลต่อการดำเนินชีวิต เช่น การรับรู้ว่าคุณมีชีวิตอยู่อย่างอิสระ ไม่ถูกกักขัง มีความปลอดภัยและมั่นคงในชีวิต การรับรู้ว่าคุณได้อยู่ในสิ่งแวดล้อมทางกายภาพที่ดี ปราศจากมลพิษต่าง ๆ การคมนาคมสะดวก มีแหล่งประโยชน์ด้านการเงิน สถานบริการทางสุขภาพและสังคมสงเคราะห์ การรับรู้ว่าคุณมีโอกาสที่จะได้รับข่าวสารหรือฝึกฝนทักษะต่าง ๆ การรับรู้ว่าคุณได้มีกิจกรรมสันทนาการ และมีกิจกรรมในเวลาว่าง เป็นต้น การรับรู้ภาพลักษณ์ของตนเอง การรับรู้ถึงความรู้สึกภาคภูมิใจในตนเอง

โครงการพัฒนาแห่งสหประชาชาติ (United Nations Development Programme-UNDP) (UNDP อ้างถึงใน สำนักวิจัยสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, 2553, หน้า 12-13) ได้ประเมินความก้าวหน้าในการพัฒนาโดยใช้ดัชนีความก้าวหน้าของคน (Human Achievement Index-HAI) ซึ่งมีองค์ประกอบ 8 ด้าน 40 ตัวชี้วัด ซึ่งได้แก่

1. ด้านสุขภาพ ประชากรส่วนใหญ่สามารถเข้าถึงบริการสุขภาพพื้นฐานมากขึ้น หลังจากรัฐบาลได้ริเริ่มหลักประกันสุขภาพภายใต้โครงการ “30 บาทรักษาทุกโรค” แต่ก็ยังติดปัญหา 3 ประการ คือ 1) ประชากรบางกลุ่มกลายเป็นกลุ่มอ้อยโอสถ เพราะความยากจนหรือปัญหาพิเศษ เช่น สูงอายุหรือพิการ 2) คนไทยถูกคุกคามจากปัญหาสุขภาพทั้งเก่าและใหม่ เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและโลกาภิวัตน์ อาทิ โรคไข้หวัดนก โรคอ้วน การดื่มแอลกอฮอล์ โรคเอดส์ และ 3) สังคมไทยยังขาดความเสมอภาคด้านบริการสุขภาพ บุคลากรสาธารณสุขยังกระจุกตัวในกรุงเทพฯ และเขตเมือง ทำให้บุคลากรในพื้นที่ห่างไกลต้องรับภาระหนัก
2. ด้านการศึกษา การขยายการศึกษาภาคบังคับ 9 ปี มีผลให้เด็กไทยได้เข้าเรียนมากขึ้น และนานขึ้น ในปี 2548 คนไทยมีจำนวนปีการศึกษาเฉลี่ย 8.5 ปี เพิ่มขึ้นจาก 7.6 ปี ในปี 2545 แต่ยังมีคำถามเกี่ยวกับโอกาสในการเข้าถึงการศึกษา คุณภาพการศึกษา ระดับการศึกษาของแรงงานไทย และความไม่สอดคล้องกันระหว่างการศึกษากับตลาดแรงงาน
3. ด้านชีวิตการงาน อัตราการว่างงานในปี 2548 ลดลงเหลือ 1.3% โดยอัตราการว่างงานในกรุงเทพฯ และภาคกลางสูงกว่าพื้นที่อื่นเล็กน้อย ส่วนโครงการประกันสังคมได้ขยายขอบเขตมากขึ้น ทำให้แรงงานในระบบ 8.5 ล้านคน ได้รับสิทธิประกันสังคม แต่แรงงานนอกระบบจำนวนมาก ราว 22-23 ล้านคน ยังไม่ได้รับการคุ้มครองด้านประกันสังคม ขณะที่ความท้าทายที่สำคัญ คือ เรื่องความปลอดภัยในการทำงาน ซึ่งจังหวัดสมุทรปราการและจังหวัดสมุทรสาคร มีสถิติบาดเจ็บสูงสุด แต่กลุ่มที่น่าเป็นห่วง คือแรงงานนอกระบบที่ขาดความรู้และการคุ้มครองทางกฎหมาย
4. ด้านรายได้ การฟื้นตัวของเศรษฐกิจทำให้คนไทย มีรายได้เพิ่มขึ้นเป็น 14,963 บาทต่อครัวเรือนต่อเดือน ในปี 2547 แต่ยังมีคนจนอีกจำนวนไม่น้อย นอกจากนี้คนไทยยังก่อกวนสินเพิ่มขึ้นมาก และการกระจายรายได้ยังมีความเหลื่อมล้ำค่อนข้างสูง
5. ด้านที่อยู่อาศัยและสภาพแวดล้อม โดย 3 ใน 4 ของครัวเรือนเป็นเจ้าของบ้านบนที่ดินของตนเอง ร้อยละ 99 ของครัวเรือน มีส้วมที่ถูกสุขอนามัย น้ำดื่มสะอาด และมีไฟฟ้าใช้ แต่ยังมีปัญหาจากความเสื่อมโทรมของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมมลพิษ และภัยธรรมชาติที่เพิ่มความถี่และความรุนแรงมากขึ้น
6. ด้านชีวิตครอบครัวและชุมชน ปัญหาผู้สูงอายุอาจเพิ่มขึ้นเนื่องจากจำนวน และสัดส่วนผู้สูงอายุที่เพิ่มขึ้น โดยเกิดจากการย้ายถิ่นเพื่อหางานทำเพิ่มขึ้น รวมทั้งสังคมยังมีความเสี่ยงเรื่องปัญหายาเสพติดและอาชญากรรม

7. ด้านการคมนาคมและการสื่อสาร ในภาพรวมพื้นที่ต่าง ๆ มีโครงสร้างคมนาคมที่ดี มีเครือข่ายถนนที่ครอบคลุม ด้านการสื่อสารมีการขยายตัวอย่างรวดเร็ว แต่ก็นำมาซึ่งความเสี่ยงที่เพิ่มขึ้น

8. ด้านการมีส่วนร่วม คนไทยมีส่วนร่วมทางการเมืองอย่างกว้างขวางมากขึ้น ทั้งในเรื่องสิทธิเลือกตั้งและความตื่นตัวที่จะใช้สิทธิทางการเมืองหลายรูปแบบ

องค์การความร่วมมือทางด้านเศรษฐกิจและการพัฒนา (Organization for Economic Cooperation and Development: OECD) (UNESCO, 1978, p. 89) ได้วัดความเป็นอยู่ที่ดีของประเทศต่าง ๆ โดยใช้ดัชนีชี้วัด 8 ด้าน คือ

1. สุขภาพ
2. การพัฒนาของปัจเจกบุคคลโดยการเรียนรู้
3. การจ้างงานและคุณภาพชีวิตในการทำงาน
4. เวลาและการใช้เวลาว่าง
5. ความต้องการในเรื่องสินค้าและบริการ
6. สิ่งแวดล้อมทางกายภาพ (บ้านประชากร ประโยชน์ที่ประชากรได้รับจากการจัดการสิ่งแวดล้อม)
7. ความปลอดภัยของบุคคลและการบริการกระบวนการยุติธรรม (Administration justice)
8. โอกาสทางสังคมและความไม่เสมอภาค

องค์การเอสแคป (ESCAP, 1990, pp. 9-12) แนวคิดการวัดคุณภาพชีวิตขององค์การเอสแคป ได้มีการปรับปรุงตลอดมา ล่าสุดได้มีการกำหนดตัวแปรหลัก 7 ตัว แยกเป็นตัวชี้วัดรวม 28 ตัว ได้แก่

1. ความมั่นคงปลอดภัยทางเศรษฐกิจ ได้แก่ รายได้ การใช้จ่าย การออม และความยากจน
2. สุขภาพ ได้แก่ อายุขัยเฉลี่ย การเป็นโรค การตาย โภชนาการ ภัยพิบัติ หรือความหายนะ
3. ชีวิตด้านการใช้สติปัญญา ได้แก่ การอ่านออกเขียนได้ การศึกษานอกโรงเรียน การเรียนรู้ตลอดชีวิต ชีวิตเชิงวัฒนธรรม ชีวิตด้านการใช้หลักเหตุผล
4. ชีวิตการทำงาน ได้แก่ การว่างงาน อุบัติเหตุจากการทำงาน ความขัดแย้งทางอุตสาหกรรม สภาพการทำงาน
5. สภาพแวดล้อมทางกายภาพ ได้แก่ ที่อยู่อาศัย โครงสร้างพื้นฐานในการคมนาคม และการติดต่อสื่อสาร สภาพแวดล้อมทางธรรมชาติ

6. ชีวิตครอบครัว ได้แก่ เด็ก วัยรุ่น ผู้ใหญ่ และความแตกแยกในครอบครัว

7. ชีวิตในชุมชน ได้แก่ การมีส่วนร่วมในสังคม การมีส่วนร่วมทางการเมือง

ความวุ่นวายในชุมชน อัตราการเกิดอาชญากรรม

เครื่องชี้วัดจัดทำเป็นแนวทางขององค์การสหประชาชาติ (United Nation-Gmdelines)

มีดังต่อไปนี้ คือ (United Nations, 1990, p. 15)

1. ประชากร
2. การตั้งครอบครัว
3. การเรียนรู้และการบริการสังคม
4. กิจกรรมเพื่อการมีรายได้และกิจกรรมอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง
5. การกระจายรายได้ การบริโภคและการออม
6. ความมั่นคงทางสังคม และการบริการทางด้านสวัสดิการ
7. สุขภาพ บริการด้านสุขภาพ และการใช้บริการสุขภาพ
8. ที่อยู่อาศัยและสภาพแวดล้อม
9. ระเบียบสังคม และความปลอดภัย

เครื่องชี้วัดข้อมูลความจำเป็นพื้นฐานที่ใช้ในการจัดเก็บข้อมูลช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจ

และสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555-2559) มี 5 หมวด 30 ตัวชี้วัด ดังนี้

หมวดที่ 1: สุขภาพดี (คนไทยมีสุขภาพและอนามัยดี) มี 7 ตัวชี้วัด

1. เด็กแรกเกิดมีน้ำหนัก ไม่น้อยกว่า 2,500 กรัม
2. เด็กแรกเกิดถึง 12 ปี ได้รับการฉีดวัคซีนป้องกันโรคครบตามตารางเสริม
3. เด็กแรกเกิดได้กินนมแม่อย่างเดียวน้อย 6 เดือนแรกติดต่อกัน
4. ทุกคนในครัวเรือนกินอาหารถูกสุขลักษณะ ปลอดภัย และได้มาตรฐาน
5. คนในครัวเรือนมีการใช้ยาเพื่อบำบัด บรรเทาอาการเจ็บป่วยเบื้องต้น

อย่างเหมาะสม

6. คนอายุ 35 ปี ขึ้นไป ได้รับการตรวจสุขภาพประจำปี เพื่อคัดกรองความเสี่ยงต่อ

โรคเบาหวาน และความดันโลหิตสูง

7. คนอายุ 6 ปี ขึ้นไป ออกกำลังกายอย่างน้อยสัปดาห์ละ 3 วัน ๆ ละ 30 นาที

หมวดที่ 2: มีบ้านอาศัย (คนไทยมีบ้านอาศัยและสภาพแวดล้อมเหมาะสม) มี 8 ตัวชี้วัด

8. ครัวเรือนมีความมั่นคงในที่อยู่อาศัย และบ้านมีสภาพคงทนถาวร
9. ครัวเรือนมีน้ำสะอาดสำหรับดื่มและบริโภคเพียงพอตลอดปี
10. ครัวเรือนมีน้ำใช้เพียงพอตลอดปี

11. ครั้วเรือนมีการจัดบ้านเรือนเป็นระเบียบเรียบร้อย สะอาด และถูกสุขลักษณะ
12. ครั้วเรือนไม่ถูกรบกวนจากมลพิษ
13. ครั้วเรือนมีการป้องกันอุบัติเหตุอย่างถูกวิธี
14. ครั้วเรือนมีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน
15. ครอบครัวมีความอบอุ่น

หมวดที่ 3: ฝึกฝนการศึกษา (คนไทยมีการศึกษาที่เหมาะสม) มี 5 ตัวชี้วัด

16. เด็กอายุ 3-5 ปี เต็ม ได้รับบริการเลี้ยงดูเตรียมความพร้อมก่อนวัยเรียน
17. เด็กอายุ 6-14 ปี ได้รับการศึกษาภาคบังคับ 9 ปี
18. เด็กจบชั้น ม.3 ได้เรียนต่อ ชั้น ม.4 หรือเทียบเท่า
19. เด็กจบการศึกษาบังคับ 9 ปี ที่ไม่ได้เรียนต่อและยังไม่มียานทำ ได้รับ

การฝึกอบรมด้านอาชีพ

20. คนอายุ 15-60 ปี เต็ม อ่าน เขียนภาษาไทย และคิดเลขอย่างง่ายได้

หมวดที่ 4: รายได้ก้าวหน้า (คนไทยมีงานทำและมีรายได้) มี 4 ตัวชี้วัด

21. คนอายุ 15-60 ปี เต็ม มีอาชีพและมีรายได้
22. คนอายุมากกว่า 60 ปี เต็ม ขึ้นไป มีอาชีพและมีรายได้
23. คนในครั้วเรือนมีรายได้เฉลี่ย ไม่น้อยกว่า คนละ 30,000 บาท ต่อปี
24. ครั้วเรือนมีการเก็บออมเงิน

หมวดที่ 5: ปลูกฝังค่านิยมไทย (คนไทยประพฤติดีและมีคุณธรรม) มี 6 ตัวชี้วัด

25. คนในครั้วเรือนไม่ดื่มสุรา (ยกเว้นการดื่มเป็นครั้งคราว เฉลี่ยไม่เกิน

เดือนละ 1 ครั้งๆ)

26. คนในครั้วเรือนไม่สูบบุหรี่
27. คนอายุ 6 ปี ขึ้นไป ปฏิบัติกิจกรรมทางศาสนา อย่างน้อยสัปดาห์ละ 1 ครั้ง
28. คนสูงอายุ ได้รับการดูแลจากคนในครั้วเรือน หมู่บ้าน/ ชุมชน หรือภาครัฐ
29. คนพิการ ได้รับการดูแลจากคนในครั้วเรือน หมู่บ้าน/ ชุมชน หรือภาครัฐ
30. คนในครั้วเรือนมีส่วนร่วมทำกิจกรรมสาธารณะเพื่อประโยชน์ของหมู่บ้าน/

ชุมชน หรือท้องถิ่น

สำนักวิจัยสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ (2554, หน้า 28-30) สรุปมาตรวัด

คุณภาพชีวิตของคนไทย ปี 2553-2555 ทั้ง 5 มิติ มีดังนี้

1. คุณภาพชีวิตด้านการงาน ประกอบด้วย ข้อคำถาม 8 ข้อ คือ
 - 1.1 ท่านยังอยากทำงาน/ อาชีพนี้ต่อไปเรื่อย ๆ
 - 1.2 ท่านคิดว่างาน/ อาชีพนี้มีรายได้ที่แน่นอน
 - 1.3 ท่านคิดว่างาน/ อาชีพนี้เป็นงาน/ อาชีพที่มีความมั่นคง
 - 1.4 ท่านพึงพอใจกับรายได้ที่ได้รับจากงาน/ อาชีพนี้
 - 1.5 ท่านเคยประสบอุบัติเหตุ หรือต้องเจ็บป่วยจากการทำงาน/ อาชีพนี้อยู่บ่อย ๆ
 - 1.6 ท่านอยากให้บุตรหลาน หรือสมาชิกอื่นในครอบครัวสืบทอดงาน/ อาชีพนี้

ต่อไป

- 1.7 ท่านเรียนรู้เทคนิควิธีการใหม่ ๆ ในการทำงาน/ ประกอบอาชีพนี้ อยู่เสมอ เช่น เข้ารับการอบรม หรือได้ไปศึกษาดูงานที่อื่น
- 1.8 ความสัมพันธ์ระหว่างท่านกับเพื่อนร่วมงาน/อาชีพ หรือบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินกิจการของท่านเป็นไปด้วยดี

สรุปได้ว่า คุณภาพชีวิตด้านการงาน ประกอบไปด้วย ความพึงพอใจที่บุคคลมีต่องาน/ อาชีพที่ทำอยู่ในปัจจุบัน และมีความสุขจากการทำงานนั้น ความพึงพอใจต่องาน ครอบคลุมมิติต่าง ๆ เช่น ความมั่นคงของงาน รายได้จากการทำงาน ความปลอดภัยในการทำงาน ความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงานหรือผู้ที่เกี่ยวข้องกับงาน ความต้องการที่จะทำงานนั้นต่อไปเรื่อย ๆ

2. คุณภาพชีวิตด้านครอบครัว ประกอบด้วย ข้อคำถาม 5 ข้อ คือ

- 2.1 เมื่อมีปัญหาเกิดขึ้นในครอบครัวได้มีการปรึกษาหารือเพื่อแก้ไขปัญหาาร่วมกัน โดยใช้เหตุผล
- 2.2 เมื่อสมาชิกในครอบครัวเจ็บป่วย มีสมาชิกคนอื่นในครอบครัวคอยดูแลเอาใจใส่ เช่น พาไปหาหมอ ซื้อยามาให้รับประทาน จัดเตรียมอาหารมาให้
- 2.3 สมาชิกในครอบครัวมักจะอยู่พร้อมหน้ากันเสมอในโอกาสสำคัญ ๆ หรือในเทศกาลต่าง ๆ
- 2.4 สมาชิกในครอบครัวของท่านช่วยกันประหยัดค่าใช้จ่ายภายในบ้าน หรือช่วยแบ่งเบาภาระค่าใช้จ่ายภายในบ้าน
- 2.5 สมาชิกในครอบครัวของท่านมีอิสระในการตัดสินใจเรื่องสำคัญ ๆ ของตน เช่น การเลือกอาชีพ การเลือกเรียน การเลือกคู่ครอง ด้วยตนเอง

สรุปได้ว่า คุณภาพชีวิตด้านครอบครัว ประกอบไปด้วย การรับรู้ภาวะความเป็นอยู่ที่ดีของบุคคลในครอบครัว ในลักษณะของการที่บุคคลในครอบครัวมีปฏิสัมพันธ์ต่อกัน เช่น

มีการปรึกษาหารือเพื่อแก้ไขปัญหาาร่วมกัน การดูแลสมาชิกในครอบครัวที่เจ็บป่วยหรือช่วยเหลือตัวเองไม่ได้ การช่วยแบ่งเบาภาระค่าใช้จ่ายในครอบครัว การอยู่พร้อมหน้ากันทั้งครอบครัว ในโอกาสสำคัญต่าง ๆ

3. คุณภาพชีวิตด้านสุขภาพและความเครียด ประกอบด้วย ข้อคำถาม 7 ข้อ คือ

- 3.1 มีปัญหาเกี่ยวกับการนอนไม่หลับ
- 3.2 รู้สึกเจ็บที่นั่น ปวดที่นี่ โดยไม่ทราบสาเหตุ
- 3.3 อยู่เฉย ๆ แล้วรู้สึกใจสั่น หรือหัวใจผิดปกติธรรมดา
- 3.4 มักเบื่ออาหาร หรือทานข้าวไม่ลง เมื่อมีปัญหาที่ท่านแก้ไขไม่ตก
- 3.5 มีอาการผิดปกติเกี่ยวกับท้อง เช่น ปวดท้อง ท้องเสีย โดยไม่ทราบสาเหตุ

หรือ ไม่ได้เกิดจากอาหารเป็นพิษ

- 3.6 มักมีเรื่องกลุ้มใจ
- 3.7 รู้สึกหงุดหงิด และ โกรธง่าย

สรุปได้ว่า คุณภาพชีวิตด้านสุขภาพและความเครียด ประกอบไปด้วย การมีอาการทางด้านร่างกายและจิตใจที่บ่งบอกถึงภาวะของสุขภาพทางกาย ได้แก่ การเจ็บป่วย และ ภาวะความเครียดของจิตใจ คือ ความวิตกกังวลที่บุคคลรับรู้ขึ้นเนื่องมาจากเหตุการณ์ หรือสภาวะการณ์ต่าง ๆ

4. คุณภาพชีวิตด้านสิ่งแวดล้อม ประกอบด้วย ข้อคำถาม 9 ข้อ คือ

- 4.1 เสียงจากยานพาหนะ
- 4.2 เสียงรบกวนจากวิทยุ/ โทรทัศน์/ การทะเลาะเบาะแว้งของชาวบ้าน
- 4.3 แหล่งน้ำใกล้บ้านน่าเสีย ส่งกลิ่นเหม็น
- 4.4 สถานประกอบการใกล้บ้านปล่อยของเสีย/ ส่งกลิ่นเหม็น/ ทำเสียงดัง
- 4.5 บริเวณใกล้บ้านมีขยะมูลฝอยรกรุงรัง ส่งกลิ่นเหม็น
- 4.6 ถนนหนทางที่จะเข้าบ้าน ชำรุด เดินทางลำบาก
- 4.7 อากาศบริเวณบ้านมีฝุ่นละอองหรือควันดำ ทั้งจากรถยนต์ รถมอเตอร์ไซค์

และอื่น ๆ

- 4.8 การถูกรบกวนจากสถานเรียงรมย์ที่อยู่ใกล้บ้าน
- 4.9 อื่น ๆ ระบุ

สรุปได้ว่า คุณภาพชีวิตด้านสิ่งแวดล้อม ประกอบไปด้วย ความรู้สึกทางกายและจิตใจ เกี่ยวกับการได้รับผลกระทบจากสภาวะต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นบริเวณที่พักอาศัย

5. คุณภาพชีวิตด้านชีวิตความเป็นอยู่ประจำวัน ประกอบด้วย ข้อคำถาม จำนวน 13 ข้อ
 - 5.1 สินค้าประเภทอาหารมีราคาแพง
 - 5.2 สินค้าประเภทเสื้อผ้า เครื่องนุ่งห่มมีราคาแพง
 - 5.3 สินค้าประเภทยารักษาโรคมียาแพง
 - 5.4 ท่านพอใจกับการให้บริการของสถานีนอนมัย/ สถานพยาบาลของรัฐ
 - 5.5 ค่าใช้จ่ายด้านสาธารณูปโภค เช่น ค่าไฟฟ้า ค่าประปา ค่าโทรศัพท์มีราคาแพง
 - 5.6 ท่านพอใจกับการให้บริการของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับสาธารณูปโภคต่าง ๆ เช่น การไฟฟ้า การประปา การโทรศัพท์
 - 5.7 ค่ารถโดยสารประจำทางหรือรถรับจ้างระหว่างบ้านของท่าน ไปยังตัวอำเภอ/ตัวจังหวัด มีราคาแพง
 - 5.8 เส้นทางคมนาคมระหว่างบ้านของท่านไปยังตัวอำเภอ/ตัวจังหวัด มีความสะดวก
 - 5.9 ความสะดวกของท่านมีคนติดยาเสพติด
 - 5.10 ความสะดวกของท่านมีความปลอดภัย ไม่มีโจรผู้ร้าย
 - 5.11 ทุกวันนี้บ้านเมืองมีความสุข ไม่มีปัญหาความขัดแย้ง
 - 5.12 ท่านพอใจกับการจัดการศึกษาของโรงเรียน/ สถาบันการศึกษาของรัฐ
 - 5.13 กระบวนการยุติธรรมของไทยมีความถูกต้องเชื่อถือได้

สรุปได้ว่า คุณภาพชีวิตด้านชีวิตความเป็นอยู่ประจำวัน ประกอบไปด้วย ความพึงพอใจต่อการได้รับบริการที่ดีจากภาครัฐในด้านการศึกษา คมนาคม สาธารณสุข สาธารณูปโภคต่าง ๆ และความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน รวมทั้งความคิดเห็นเกี่ยวกับราคาสินค้าอุปโภค บริโภค และค่าใช้จ่ายด้านสาธารณูปโภคที่เป็นอยู่ด้วย

ดังนั้น มาตรการคุณภาพชีวิตที่นำมาศึกษากับครูและบุคลากรทางการศึกษา ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 12 จังหวัดชลบุรี ประกอบด้วย ด้านการงาน ด้านครอบครัว ด้านสุขภาพและความเครียด ด้านสิ่งแวดล้อม และด้านชีวิตความเป็นอยู่ประจำวัน

ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย

การศึกษาเรื่องปัญหาและแนวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิตของครูและบุคลากรทางการศึกษาของศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 12 จังหวัดชลบุรี ครั้งนี้ ผู้วิจัยมุ่งศึกษาตัวแปรเกี่ยวกับเพศ ตำแหน่ง และประสบการณ์ในการทำงาน ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

1. เพศ

การปฏิบัติงานของแต่ละคนในองค์กรย่อมมีแรงจูงใจในการทำงานแตกต่างกันไปตามสภาพงาน และเพศ เกณฑ์ความแตกต่างในเรื่องเพศไม่ได้หมายความว่า ผู้ชายหรือผู้หญิงจะคิดเหมือนกันกับบุคคลที่เป็นเพศเดียวกันหมด และจะต้องคิดต่างไปจากบุคคลที่เป็นเพศตรงข้ามในความเป็นจริงแล้ว ไม่ว่าจะ เป็นเพศชายหรือหญิง ก็อาจคิดเหมือนกันได้ในบางเรื่อง และในบางเรื่องที่ผู้ชายบางคนอาจคิดเหมือนกับผู้หญิงก็ได้ แต่เมื่อเทียบฐานะโดยรวมแล้วบุคคลทั้งสองเพศมีฐานะทางวัฒนธรรมและสังคมต่างกัน จึงทำให้มีหลักฐานพอที่จะเชื่อได้ว่าความคิดเห็นของแต่ละเพศได้แยกเป็นสองฝ่ายในเรื่องใหญ่ ๆ ได้หลายเรื่อง ดังนั้น จึงถือเอาความแตกต่างเรื่องนี้เป็นเกณฑ์ในการสุ่มตัวอย่างได้ ซึ่ง ชวัลนุช แพทย์หลักฟ้า (2556) ได้ศึกษาคุณภาพชีวิตการทำงานของบุคลากรสังกัดเทศบาล ในจังหวัดอ่างทอง พบว่า บุคลากรสังกัดเทศบาล ในจังหวัดอ่างทอง ที่มีเพศ และระดับการศึกษาแตกต่างกัน มีระดับคุณภาพชีวิตการทำงานแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับ ฤทัยรัตน์ บุญเพ็ชร (2557, หน้า 86) ได้ศึกษาคุณภาพชีวิตในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบลบางรักพัฒนา อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตในการปฏิบัติงาน จำแนกตามเพศ พบว่า เจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบลบางรักพัฒนาที่มีเพศต่างกัน มีคุณภาพชีวิตในการปฏิบัติงาน โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 และสอดคล้องกับ จงพิสุทธิ์ เจริญฉลาด (2557, หน้า 69) ศึกษาคุณภาพชีวิตการทำงานของพนักงานโรงงานน้ำตาล จังหวัดกาญจนบุรี ผลการเปรียบเทียบระดับคุณภาพชีวิตการทำงานของพนักงาน โรงงานน้ำตาล จังหวัดกาญจนบุรี กับเพศที่ต่างกัน พบว่า เพศมีผลต่อระดับคุณภาพชีวิตการทำงานแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ สุมลมาลย์ เตียวไพบี (2558, หน้า 152) ศึกษาคุณภาพชีวิตการทำงานของบุคลากรในองค์กรภาครัฐ: กรณีศึกษากระทรวงมหาดไทยและกระทรวงการคลัง พิจารณาเปรียบเทียบคุณภาพชีวิตการทำงานของบุคลากรในองค์กรภาครัฐ ในกระทรวงมหาดไทยและกระทรวงการคลัง ที่เป็นตัวอย่างที่มีเพศต่างกัน พบว่า โดยรวมบุคลากรในองค์กรภาครัฐ ในกระทรวงมหาดไทยและกระทรวงการคลัง มีคุณภาพชีวิตการทำงานแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ดังนั้น เพศ ที่ต่างกัน อาจมีความคิด ความรู้สึก ที่แตกต่างกันในบางเรื่อง เพศ จึงเป็นตัวแปรที่มีความสำคัญในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้

2. ตำแหน่ง

ในการปฏิบัติงาน คือ ตำแหน่งที่บุคลากรได้รับในการปฏิบัติหน้าที่ ซึ่งตำแหน่งงาน บ่งบอกถึงความมั่นคงในการทำงาน เช่น ตำแหน่งข้าราชการ พนักงานราชการ และอัตราจ้าง ซึ่งตำแหน่งในการปฏิบัติงานอาจส่งผลต่อคุณภาพชีวิตในการทำงาน จากการศึกษางานวิจัยของ นงลักษณ์ เพิ่มชาติ (2551, หน้า 55) ศึกษา คุณภาพชีวิตการทำงานของคณาจารย์ มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง พบว่า ระดับคุณภาพชีวิตการทำงานของคณาจารย์ มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง จำแนกตามสถานภาพการปฏิบัติงาน ในด้านการรับ ค่าตอบแทนที่เพียงพอและยุติธรรม มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับ วิมลนันท์ จิระถาวรวัฒน์ (2552, หน้า 63) ศึกษา คุณภาพชีวิตในการทำงานกับการสนับสนุนทางสังคมของบุคลากรมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี พบว่า ประเภท บุคลากรแตกต่างกัน มีคุณภาพชีวิตในการทำงานแตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญ .05 และสอดคล้อง กับ ธนัท ภัคดีสุวรรณ (2555, หน้า 116) ศึกษา คุณภาพชีวิตการทำงานของครูในสถาบันอาชีวศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ในเขตจังหวัดสกลนคร พบว่า ครูที่มีประเภทต่างกัน มีคุณภาพชีวิตการทำงาน โดยรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ ชมพูนุช เจริญทรัพย์ (2557, หน้า 73) ศึกษา คุณภาพชีวิตการทำงานของอาจารย์มหาวิทยาลัยทักษิณ พบว่า อาจารย์มหาวิทยาลัยทักษิณ ที่มีสถานภาพการทำงานต่างกันมีคุณภาพชีวิตการทำงาน ด้านเสรีภาพในการทำงานแตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05

สรุปได้ว่า ตำแหน่งในการปฏิบัติงานที่แตกต่างกันย่อมส่งผลต่อคุณภาพชีวิต ในการทำงานของผู้ปฏิบัติงาน

3. ประสบการณ์ในการทำงาน

ความหลากหลายของประสบการณ์ในการทำงาน ทำให้แต่ละคนมีกระบวนการคิด และการแสดงออกทางพฤติกรรมแตกต่างกัน มีลักษณะการเรียนรู้และการพัฒนาที่ไม่เหมือนกัน จะส่งผลกระทบต่อผลการปฏิบัติงานและคุณภาพชีวิตในการทำงาน ดังที่ ปณิชา ดีสวัสดิ์ (2550) พบว่า ระยะทำงานในตำแหน่งปัจจุบันสามารถพยากรณ์คุณภาพชีวิตการทำงานของพนักงาน โรงพยาบาลทหารผ่านศึก แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับ ธนัท ภัคดีสุวรรณ (2555, หน้า 129) ศึกษา คุณภาพชีวิตการทำงานของครูในสถาบันอาชีวศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ในเขตจังหวัดสกลนคร พบว่า ครูที่มีประสบการณ์ ต่างกัน มีคุณภาพชีวิตการทำงาน โดยรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสอดคล้องกับ พรรณี พวงเกาะ (2556, หน้า 64) ศึกษา คุณภาพชีวิตการทำงานของครู ในกลุ่มโรงเรียนศรีเมือง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาของ เขต 1 พบว่า

ผลการเปรียบเทียบคุณภาพชีวิตการทำงานของครูในกลุ่มโรงเรียนศรีเมือง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1 จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ รัตนาภรณ์ บุญมี (2558, หน้า 43) ศึกษาคุณภาพชีวิตในการทำงานของพนักงานเทศบาลตำบลนาดี พนักงานเทศบาลตำบลนาดี ที่มีประสบการณ์ทำงานแตกต่างกัน มีคุณภาพชีวิตในการทำงานแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สรุปได้ว่า ประสบการณ์ในการทำงานเป็นตัวแปรที่น่าสนใจ เป็นสิ่งสะท้อนให้เห็นว่าบุคคลนั้นได้ผ่านการเรียนรู้ ผ่านการปฏิบัติงานมาเป็นเวลายาวนาน

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยในประเทศ

การศึกษาเรื่อง ปัญหาและแนวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิตของครูและบุคลากรทางการศึกษา ของศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 12 จังหวัดชลบุรี ผู้ศึกษาได้รวบรวมงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

รัชชชัย กันทะวันนา (2550) ได้ศึกษาถึง คุณภาพชีวิตของแรงงานนอกระบบในพื้นที่ตำบลริมปิง อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน ผลการศึกษา พบว่า แรงงานนอกระบบมีคุณภาพชีวิตอยู่ในระดับกลาง ๆ คิดเป็นร้อยละ 68.4 อยู่ในระดับดี ร้อยละ 29.4 และร้อยละ 2.2 อยู่ในระดับไม่ดี เมื่อพิจารณาองค์ประกอบคุณภาพชีวิต ทั้ง 4 ด้าน พบว่า แรงงานนอกระบบมีคุณภาพชีวิตที่ดี ด้านจิตใจ ร้อยละ 47.7 ด้านร่างกาย ร้อยละ 37.7 ด้านสัมพันธภาพทางสังคม ร้อยละ 16.1 และด้านสิ่งแวดล้อม ร้อยละ 15.8

ศิริกานต์ ทิมย้ายงาม (2550) ได้ทำการวิจัย เรื่อง คุณภาพชีวิตการทำงานของผู้ดูแลเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจังหวัดฉะเชิงเทรา ผลการวิจัยพบว่า

1. คุณภาพชีวิตการทำงานของผู้ดูแลเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จังหวัดฉะเชิงเทรา โดยรวมอยู่ในระดับมาก
2. การเปรียบเทียบคุณภาพชีวิตการทำงานของผู้ดูแลเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จังหวัดฉะเชิงเทรา จำแนกตามอายุ ประสบการณ์การทำงาน ระดับการศึกษา ขนาดขององค์การบริหารส่วนตำบล ไม่แตกต่างกัน เมื่อจำแนกตามพื้นที่ปฏิบัติงาน พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
3. แนวทางปรับปรุงคุณภาพชีวิตการทำงานของผู้ดูแลเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จังหวัดฉะเชิงเทรา ได้แก่ การเพิ่มค่าตอบแทนให้เหมาะสมกับภาวะเศรษฐกิจ การเน้นมาตรฐานด้านความปลอดภัยเพิ่มมากขึ้น และการจัดสถานที่ไม่ให้เกิดความแออัดคับแคบ ส่งเสริม

ด้านการศึกษาต่อ การบรรจุเป็นข้าราชการประจำ การจัดกิจกรรมเพื่อพบปะสร้างความสัมพันธ์
ในชุมชน เปิดโอกาสให้มีอิสระทางความคิดในการพัฒนางาน เพิ่มโอกาสพักผ่อนในช่วง
ปิดภาคเรียน และการมอบรางวัลในโอกาสต่าง ๆ เพื่อสร้างขวัญกำลังใจ

สิวภาพ ตั้งทิษะรักษ์ (2550) ได้ศึกษา การพัฒนาคุณภาพการทำงานของเจ้าหน้าที่
โรงพยาบาลประสาทเชียงใหม่ เพื่อวิเคราะห์คุณภาพชีวิตการทำงานของเจ้าหน้าที่
โรงพยาบาลประสาทเชียงใหม่ และหาแนวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิตการทำงาน ผลการศึกษา
พบว่า คุณภาพชีวิตการทำงานของเจ้าหน้าที่โรงพยาบาลประสาทเชียงใหม่ อยู่ในระดับปานกลาง
โดยเจ้าหน้าที่เห็นว่า การสร้างประโยชน์ต่อสังคมของโรงพยาบาล จัดว่ามีคุณภาพชีวิตการทำงาน
ที่ดีมากกว่าคุณภาพชีวิตการทำงานในด้านอื่น ๆ รองลงมา คือ การพัฒนาความรู้ความสามารถ
เจ้าหน้าที่ ความปลอดภัยของสภาพการทำงานและสภาพแวดล้อมที่ถูกต้องอนามัย ความเหมาะสม
ในการดำเนินชีวิตของเจ้าหน้าที่ สภาพการยอมรับทางสังคม การทำงานของเจ้าหน้าที่ในหน่วยงาน
ระเบียบข้อบังคับของหน่วยงาน และการให้เงินตอบแทนการทำงาน ตามลำดับ

นอกจากนี้ ในการพัฒนาคุณภาพชีวิตการทำงานของเจ้าหน้าที่โรงพยาบาลประสาท
เชียงใหม่ ผู้บริหารมีความเห็นว่า ควรมีการปรับปรุงการให้เงินตอบแทนการทำงาน ซึ่งยัง
ไม่เป็นธรรมเท่าที่ควร รวมถึงสภาพแวดล้อมและสุขอนามัยในการทำงานก็เป็นสิ่งสำคัญที่จะต้อง
มีการกำหนดมาตรฐาน เช่น การนำ ISO 14000 เข้ามาใช้ในองค์กร และการพัฒนาความสามารถ
ของเจ้าหน้าที่ของโรงพยาบาล เจ้าหน้าที่ควรได้รับการฝึกอบรมให้ตรงตามสายงานและหน้าที่
รวมถึงการวางแผนเกี่ยวกับความก้าวหน้าความมั่นคงในอาชีพ สวัสดิการด้านต่าง ๆ และ
โรงพยาบาลประสาทเชียงใหม่ควรมีการประชาสัมพันธ์และสร้างความเข้าใจให้ประชาชน
ได้รับทราบถึงกิจกรรมของโรงพยาบาล และความเชี่ยวชาญ ด้านประสาทวิทยาของ
โรงพยาบาลด้วย

ชาติ บุญเพลิง (2553) ได้ศึกษาเรื่อง แนวทางการบริหารจัดการด้านการพัฒนาคุณภาพ
ชีวิตผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบลโนนสะอาด อำเภอเวียงใหญ่ จังหวัดขอนแก่น เพื่อศึกษา
แนวทางการบริหารจัดการ ด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบล
โนนสะอาด อำเภอเวียงใหญ่ จังหวัดขอนแก่น เป็นการศึกษาสภาพการณ์ปัญหาความต้องการ
และแนวทางการบริหารจัดการด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ ผลการศึกษาพบว่า

- 1) ปัญหาของผู้สูงอายุ พบว่า เป็นโรคความดันโลหิตสูง เข้ารับการรักษาโดยไปตามแพทย์นัด
ประจำ มีการออกกำลังกายบ้างไม่เป็นประจำ สัปดาห์หนึ่ง ต่ำกว่า 3 วัน มีที่อยู่อาศัยของตนเอง
แต่สภาพทรุดโทรม ไม่มีงานทำมีรายได้จากเบี้ยยังชีพ สถานที่สำหรับบริการในด้านการศึกษา
การจัดอบรมผู้สูงอายุ ไม่มีศูนย์บริการด้านสุขภาพสำหรับผู้สูงอายุ ส่วนความต้องการของผู้สูงอายุ

พบว่า ให้ดำเนินการจัดกิจกรรมส่งเสริมความรู้และเพิ่มศักยภาพ จัดให้มีบริการตรวจสุขภาพ ผู้สูงอายุทุกปี จัดให้มีกองทุนสำหรับช่วยเหลือด้านที่อยู่อาศัยและเสื้อผ้าเครื่องนุ่งห่มสำหรับผู้สูงอายุ จัดให้มีกองทุนในการประกอบอาชีพ จัดให้มีการจัดตั้งกองทุนเพื่อช่วยเหลือตนเอง ในชมรมผู้สูงอายุ จัดศูนย์บริการด้านสุขภาพ จัดโครงการเยี่ยมเยียนบ้านผู้สูงอายุ และจัดกิจกรรม เพื่อให้ผู้สูงอายุได้พักผ่อน หรือมีการจัดกิจกรรมเกี่ยวกับธรรมเนียมการปฏิบัติธรรมร่วมกัน

2) แนวทางการบริหารจัดการด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ ผลการศึกษาพบว่า ให้จัดให้มีการตรวจสุขภาพประจำปีสำหรับผู้สูงอายุ ดำเนินการซ่อมแซมที่อยู่อาศัยของผู้สูงอายุที่ชำรุดทรุดโทรม จัดอาชีพเสริมรายได้สำหรับผู้สูงอายุในชุมชน จัดสถานที่สำหรับบริการ ในด้านการศึกษา การอบรมของผู้สูงอายุ จัดศูนย์บริการด้านสุขภาพสำหรับผู้สูงอายุในชุมชน จัดกิจกรรม เกี่ยวกับธรรมะ หรือการปฏิบัติธรรมสำหรับผู้สูงอายุ

จตุพล เจริญธัญญากร (2554) ได้วิจัยเรื่อง แนวทางการดำเนินงานส่งเสริมคุณภาพชีวิต ขององค์การบริหารส่วนตำบลจังหวัดกำแพงเพชร ผลการศึกษาพบว่า สภาพการดำเนินงานส่งเสริมคุณภาพชีวิตขององค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดกำแพงเพชร ภาพรวมมีการดำเนินงาน อยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านการศึกษา ด้านนันทนาการ ด้านการสาธารณสุข มีการดำเนินงานในระดับมาก ส่วนด้านสวัสดิการสังคมและการส่งเสริมอาชีพมีการดำเนินงาน อยู่ในระดับปานกลาง ปัญหาทางการดำเนินงานส่งเสริมคุณภาพชีวิตขององค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดกำแพงเพชร ภาพรวมปัญหาการดำเนินงานอยู่ในระดับน้อย และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านการศึกษา ด้านนันทนาการ ด้านการสาธารณสุข มีปัญหาการดำเนินงานน้อย ส่วนด้านการส่งเสริมอาชีพและด้านสวัสดิการสังคม มีปัญหาการดำเนินงานระดับปานกลาง แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานส่งเสริมคุณภาพชีวิตขององค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดกำแพงเพชร 1) ด้านส่งเสริมอาชีพ องค์การบริหารส่วนตำบลจะต้องสร้างค่านิยมที่เป็นพื้นฐานของการดำเนินชีวิตและการประกอบอาชีพอย่างยั่งยืน โดยยึดหลักความพอประมาณ ความพอเพียง และความมีเหตุผลตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง 2) ด้านสวัสดิการสังคม การสร้างเครือข่าย ในการส่งเสริมสวัสดิการ เช่น สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์อำเภอ องค์กร ภาคประชาชนร่วมดำเนินการ 3) ด้านนันทนาการ องค์การบริหารส่วนตำบลจะต้องมุ่งเน้น การมีส่วนร่วมของประชาชน ตั้งแต่การร่วมมือ ร่วมคิด ร่วมปฏิบัติ และร่วมติดตามประเมินผล 4) ด้านการศึกษา ควรส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพของบุคลากร เช่น การอบรม การศึกษาต่อ ดูงาน 5) ด้านการสาธารณสุข องค์การบริหารส่วนตำบลจะต้องพัฒนาศักยภาพของอาสาสมัคร ประจำหมู่บ้าน เช่น การประชุมสัมมนา การฝึกอบรม

งานวิจัยต่างประเทศ

เฮร์เบิร์ต (Herbert, 1974) ได้ศึกษาเกี่ยวกับ คุณภาพชีวิต พบว่า คุณภาพชีวิตของบุคคล จะมีความสมบูรณ์ได้นั้น ต้องประกอบด้วยปัจจัย 4 ด้าน คือ มีการตอบสนองความต้องการ ทางด้านร่างกาย มีการพัฒนาตนเองและความเจริญของบุคคล มีความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิด ของสมาชิกในสังคมปฐมภูมิ และมีการติดต่อสัมพันธ์กับบุคคลในฐานะที่ตนเป็นสมาชิกในสังคม

ลอนดอน (London, 1977) ได้ศึกษา ความสัมพันธ์ระหว่างความพึงพอใจต่องาน ความพึงพอใจนอกเหนืองานและคุณภาพชีวิตในการทำงาน โดยสัมภาษณ์พนักงาน ประมาณ 1,300 คน ให้แต่ละคนตอบคำถาม 3 ประเด็น ประเด็นที่ 1 ความพึงพอใจต่องาน ประเด็นที่ 2 ความพึงพอใจนอกเหนือจากงาน และประเด็นที่ 3 คือ คุณภาพชีวิตในการทำงาน ความพึงพอใจ ต่องานนี้รวมถึงความพึงพอใจต่อสิ่งต่าง ๆ คือ พพอใจต่อทุก ๆ สิ่งทีพนักงานและครอบครัว เกี่ยวข้องด้วยส่วนคุณภาพชีวิตหมายถึงความรู้เกี่ยวกับชีวิต โดยรวม

สมิทซ์ (Samith, 1983) ได้ศึกษา องค์ประกอบคุณภาพชีวิตการทำงานของพยาบาล ที่เกี่ยวข้องกับขนาดของโรงพยาบาล พบว่า พยาบาลที่ปฏิบัติงานในโรงพยาบาล ซึ่งมีขนาดใหญ่ จะมีคุณภาพการทำงานอยู่ในระดับต่ำกว่าพยาบาลที่ปฏิบัติงานในโรงพยาบาลขนาดเล็ก เนื่องจาก บรรยากาศขององค์กรขนาดใหญ่มีการบริหารที่ซับซ้อนมีขั้นตอนในการทำงานมากและระบบ การติดต่อสื่อสารค่อนข้างล่าช้า ทำให้โรงพยาบาลมีความเครียดอยู่ในระดับสูง

ซีชอร์ (Seashore, 1988) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง คุณภาพชีวิตในการทำงานของครู โรงเรียนมัธยมศึกษาของรัฐ พบว่า ครูโรงเรียนมัธยมศึกษาของรัฐ มีการสร้างความผูกพัน และรับรู้ ถึงความสำเร็จใน 8 โรงเรียน รูปแบบที่ทำให้ครูมีคุณภาพชีวิตการทำงาน ได้แก่ การปรับปรุง คุณลักษณะทางพฤติกรรมทัศนคติและลักษณะนิสัย ซึ่งผลต่อการสอนของครูความผูกพัน และการรับรู้ถึงความสำเร็จในการปฏิบัติงาน มีความเกี่ยวข้องกันอย่างสูง

มัวแมน (Moorman, 1991) ศึกษาตัวแปรระหว่างการรับรู้ของพนักงานว่า ได้รับการปฏิบัติจากองค์กรด้วยความยุติธรรมกับพฤติกรรมเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กร ซึ่งเป็น พฤติกรรมตามกระบวนการแลกเปลี่ยนทางสังคม (Social exchange) โดยศึกษาจากพนักงาน 225 คน ของบริษัทขนาดกลาง 2 แห่ง การศึกษาเน้นถึงความเป็นธรรมที่พนักงานได้รับจากผู้บังคับบัญชา และจากการได้รับค่าตอบแทน พบว่า การรับรู้ว่าคุณภาพชีวิตถูกปฏิบัติอย่างยุติธรรมสามารถทำนาย พฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กร

ยาซุฮิโกะ (Yasuhiko, 1993) ได้ศึกษา เปรียบเทียบคุณภาพชีวิตการทำงานของพนักงานในสำนักงาน (White collar workers) ซึ่งเปรียบเทียบระหว่างประเทศญี่ปุ่น สวีเดน และเนเธอร์แลนด์ โดยใช้ Walton's Criteria for Quality of Working Life ซึ่งเป็นระบบที่มีพื้นฐานจากทฤษฎีลำดับความต้องการของ มาสโลว์ (The hierarchy of needs) ซึ่งพบว่า การศึกษาเปรียบเทียบนั้น มีความยุ่งยากพอสมควร เนื่องจากมีความแตกต่างทางด้านวัฒนธรรมและสังคมระหว่างประเทศ ญี่ปุ่น และประเทศยุโรป และแนวคิดของ วอลตัน (Walton) นั้น ก็วัดคุณภาพชีวิตการทำงาน โดยคำนึงถึงปัจจัยทางสังคมและวัฒนธรรมน้อยมาก ดังนั้นในแต่ละประเทศแต่ละองค์การจึงมีแนวความคิดที่ต่างกันในเรื่องวิธีการวัดคุณภาพชีวิตการทำงาน

เคลลี (Kelly, 1995) ได้ศึกษา มโนทัศน์ของครูเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตการทำงาน ในโรงเรียนมัธยมศึกษาเอกชนคาทอลิก 16 แห่ง ในสังฆมณฑลวิซิงตัน พบว่า ตัวแปรที่สำคัญ 4 ตัวที่ต้องคำนึงถึง คือ บรรยากาศองค์การ แบบของผู้นำ การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ และความพึงพอใจในงาน

สรุปได้ว่า จากการศึกษางานวิจัยในประเทศและต่างประเทศ เกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพชีวิต คือ ปัจจัยที่ตอบสนองความต้องการทั้งทางร่างกายและจิตใจ รวมทั้งสภาพแวดล้อมต่าง ๆ ที่ส่งผลต่อการดำเนินชีวิตในทุกด้าน

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมุ่งศึกษาปัญหาและแนวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิตของบุคลากรทางการศึกษาของศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 12 จังหวัดชลบุรี สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ โดยมีรายละเอียดเกี่ยวกับวิธีการดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
3. ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือและการหาคุณภาพของเครื่องมือ
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล
6. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

การวิจัยครั้งนี้ ได้ศึกษากับประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูและบุคลากรของศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 12 จังหวัดชลบุรี สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ปีการศึกษา 2559 จำนวนทั้งสิ้น 86 คน
2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูและบุคลากรของศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 12 จังหวัดชลบุรี สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ การกำหนดกลุ่มตัวอย่างในครั้งนี้ ใช้การกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามตารางของ เครจซี่ และมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970, pp. 607-608) ได้จำนวน 73 คน จากนั้นดำเนินการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified random sampling) จำแนกตามตำแหน่ง ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ตำแหน่งในปัจจุบัน	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
1. ข้าราชการครู	18	15
2. พนักงานราชการ	27	23
3. ครูอัตราจ้าง	4	3
4. พี่เลี้ยงเด็กพิการ	37	32
รวม	86	73

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้
ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ
ตำแหน่ง และประสบการณ์ในการทำงาน ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ
(Check list)

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) เกี่ยวกับปัญหาคุณภาพชีวิตของครู
และบุคลากรทางการศึกษาของศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 12 จังหวัดชลบุรีตามมาตรฐานวัด
คุณภาพชีวิตของคนไทย ปี 2553-2555 (สำนักวิจัยสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, 2554)
5 ด้าน คือ

1. ด้านการงาน	จำนวน 10 ข้อ
2. ด้านครอบครัว	จำนวน 4 ข้อ
3. ด้านสุขภาพและความเครียด	จำนวน 6 ข้อ
4. ด้านสิ่งแวดล้อม	จำนวน 7 ข้อ
5. ด้านชีวิตความเป็นอยู่ประจำวัน	จำนวน 8 ข้อ

แบบสอบถามนี้มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ
ตามแนวคิดของ ลิเคิร์ต (Likert, 1961 cited in Best & Kahn, 1993, p.250) เพื่อวัดระดับ
ปัญหาคุณภาพชีวิตของครูและบุคลากรทางการศึกษาของศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 12
จังหวัดชลบุรี โดยกำหนดให้น้ำหนักคะแนน ดังนี้

- 5 หมายถึง ปัญหาคุณภาพชีวิตของครูและบุคลากรทางการศึกษาอยู่ในระดับมากที่สุด
- 4 หมายถึง ปัญหาคุณภาพชีวิตของครูและบุคลากรทางการศึกษาอยู่ในระดับมาก
- 3 หมายถึง ปัญหาคุณภาพชีวิตของครูและบุคลากรทางการศึกษาอยู่ในระดับปานกลาง
- 2 หมายถึง ปัญหาคุณภาพชีวิตของครูและบุคลากรทางการศึกษาอยู่ในระดับน้อย
- 1 หมายถึง ปัญหาคุณภาพชีวิตของครูและบุคลากรทางการศึกษาอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิตของครู และ
บุคลากรทางการศึกษาของศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 12 จังหวัดชลบุรี มีลักษณะเป็นแบบ
การจัดลำดับความสำคัญ โดยใช้การกำหนดค่าน้ำหนักคะแนน โดยมีเกณฑ์ ดังนี้

- ตอบอันดับ 1 ให้ค่าน้ำหนัก 3 คะแนน
- ตอบอันดับ 2 ให้ค่าน้ำหนัก 2 คะแนน
- ตอบอันดับ 3 ให้ค่าน้ำหนัก 1 คะแนน

ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือและการหาคุณภาพของเครื่องมือ

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

1. ศึกษาเอกสาร ตำรา งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ทฤษฎีเกี่ยวกับคุณภาพชีวิต เพื่อทำความเข้าใจเกี่ยวกับเนื้อหาที่จะนำมาสร้างแบบทดสอบ

2. ศึกษารูปแบบของเครื่องมือและรายละเอียดของเครื่องมือจากงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

3. สร้างแบบสอบถามให้ครอบคลุมเนื้อหาคุณภาพชีวิต โดยผู้วิจัยใช้เครื่องมือ

และแบบสอบถามตามมาตรวัดคุณภาพชีวิตของคนไทย ปี 2553-2555 (สำนักวิจัยสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, 2554) มาปรับปรุงและพัฒนาภายใต้การแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษางานนิพนธ์

4. นำแบบสอบถามเสนอต่อผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อพิจารณาตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) โดยวิธีหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ (Index of Item Objective Congruence: IOC) (ไพฑูริย์ โปธิสว่าง, 2554, หน้า 169-171) และ ความถูกต้องของภาษา โดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 ท่าน คือ

4.1 อาจารย์ ดร.ภคณัฐ สมพงษ์ธรรม อาจารย์ประจำ ภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

4.2 อาจารย์ ดร.จิราพรรณ พงสรภคสรณ์ อาจารย์ประจำ ภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

4.3 นางสรวิทย์ ดอกกุหลาบ ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 12 จังหวัดชลบุรี

เกณฑ์การผ่านค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามแต่ละข้อสอดคล้องกับ วัตถุประสงค์ (Index of Item Objective Congruence: IOC) ที่มีค่าตั้งแต่ .67 ขึ้นไป แสดงว่า ข้อคำถามนั้นวัดได้ตรงตามวัตถุประสงค์หรือตามเนื้อหานั้น แสดงว่าแบบสอบถามนั้นใช้ได้ โดยใช้สูตร ดังนี้

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ IOC หมายถึง ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์

$\sum R$ หมายถึง ผลรวมของคะแนนความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ

N หมายถึง จำนวนผู้ทรงคุณวุฒิ

ผู้ทรงคุณวุฒิประเมินค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ โดยมีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

- +1 หมายถึง แน่ใจว่าแบบสอบถามมีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์การวิจัย
 - 0 หมายถึง ไม่แน่ใจว่าแบบสอบถามมีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์การวิจัย
 - 1 หมายถึง แน่ใจว่าแบบสอบถามไม่มีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์การวิจัย
5. นำแบบสอบถามที่ได้รับการปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ

ไปทำการทดลองใช้ (Try out) ประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน

6. หาค่าอำนาจจำแนก (Discrimination power) โดยเลือกข้อคำถามที่มีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ .20 ขึ้นไป (Ferguson, 1981, p. 180 อ้างถึงใน ประยูร อัมสวาสดี, 2552, หน้า 75) จากนั้นหาค่าอำนาจจำแนกรายข้อ และได้ค่าอำนาจจำแนกรายข้อระหว่าง .25 ถึง .91

7. นำแบบสอบถามหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ด้วยการคำนวณค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach, 1990, pp. 202-204) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบทั้งฉบับเท่ากับ.98

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลได้ดำเนินการ ดังนี้

1. ขอนหนังสือจากภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ถึงผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 12 จังหวัดชลบุรี สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ

2. ผู้วิจัยแจกแบบสอบถามและเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง โดยการส่งและรับคืนด้วยตนเอง เป็นจำนวน 73 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลได้ดำเนินการดังนี้

นำผลการคำนวณมาวิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์ที่ต้องการจะศึกษาต่อไป การแปรความหมายของคะแนน เป็นการวิเคราะห์เพื่อที่จะได้ทราบปัญหาคุณภาพชีวิตของครูและบุคลากรทางการศึกษาของศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 12 จังหวัดชลบุรี อยู่ในระดับใด โดยใช้คะแนนเฉลี่ยเป็นตัวชี้วัด โดยกำหนดเกณฑ์การวิเคราะห์ ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด และ บุญส่ง นิลแก้ว, 2535, หน้า 23-24)

คะแนนเฉลี่ย 4.51-5.00 หมายถึง ปัญหาคุณภาพชีวิตอยู่ในระดับมากที่สุด

คะแนนเฉลี่ย 3.51-4.50 หมายถึง ปัญหาคุณภาพชีวิตอยู่ในระดับมาก

คะแนนเฉลี่ย 2.51-3.50 หมายถึง ปัญหาคุณภาพชีวิตอยู่ในระดับปานกลาง

คะแนนเฉลี่ย 1.51-2.50 หมายถึง ปัญหาคุณภาพชีวิตอยู่ในระดับน้อย

คะแนนเฉลี่ย 1.00-1.50 หมายถึง ปัญหาคุณภาพชีวิตอยู่ในระดับน้อยที่สุด

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ โดยเลือกวิเคราะห์ข้อมูลที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์และสมมติฐานของการวิจัย คือ

1. ในการศึกษาปัญหาคุณภาพชีวิตของครูและบุคลากรทางการศึกษาของศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 12 จังหวัดชลบุรี สถิติที่ใช้ คือ ค่าร้อยละ (%) ค่าคะแนนเฉลี่ย (\bar{X}) และ ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD)

2. การเปรียบเทียบปัญหาคุณภาพชีวิตของครูและบุคลากรทางการศึกษาของศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 12 จังหวัดชลบุรี สถิติที่ใช้จำแนกตามเพศ ใช้การทดสอบค่าที (t -test) และจำแนกตามตำแหน่ง ระยะเวลาในการทำงาน ใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) เมื่อพบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ทดสอบความแตกต่างของค่าคะแนนเฉลี่ยเป็นรายคู่โดยใช้วิธีของเชฟเฟ้ (Scheffe's method)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

จากการศึกษาปัญหาและแนวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิตของบุคลากรทางการศึกษา
ของศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 12 จังหวัดชลบุรี สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ
ผู้วิจัยได้เสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลและอันดับขั้นตอนในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล
2. การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล
3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

เพื่อให้เกิดความเข้าใจที่ตรงกันในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยจึงได้กำหนด
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

- n แทน จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง
- \bar{X} แทน ค่าคะแนนเฉลี่ย
- SD แทน ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
- t แทน ค่าสถิติในการแจกแจงแบบที
- df แทน ชั้นแห่งความเป็นอิสระ
- SS แทน ผลรวมคะแนนเบี่ยงเบนแต่ละตัวยกกำลังสอง
- MS แทน ค่าเฉลี่ยคะแนนเบี่ยงเบนยกกำลังสอง
- F แทน ค่าสถิติที่ใช้ในการพิจารณาแจกแจงค่า F
- p แทน ความน่าจะเป็น
- $*$ แทน การมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของครูและบุคลากรทางการศึกษา
ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 12 จังหวัดชลบุรี

ตอนที่ 2 วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับระดับปัญหาคุณภาพชีวิตของครูและบุคลากร
ทางการศึกษาของศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 12 จังหวัดชลบุรี

ตอนที่ 3 วิเคราะห์การเปรียบเทียบปัญหาคุณภาพชีวิตของครูและบุคลากรทางการศึกษา
ของศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 12 จังหวัดชลบุรี จำแนกตามเพศ ตำแหน่ง และประสบการณ์
ในการทำงาน

ตอนที่ 4 แนวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิตของครูและบุคลากรทางการศึกษา
ของศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 12 จังหวัดชลบุรี

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของครูและบุคลากรทางการศึกษา
ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 12 จังหวัดชลบุรี

ตารางที่ 2 จำนวนและร้อยละของข้อมูลทั่วไป

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	15	20.55
หญิง	58	79.45
ตำแหน่ง		
ข้าราชการ	13	17.81
พนักงานราชการ	21	28.77
ครูอัตราจ้าง	4	5.48
พี่เลี้ยงเด็กพิการ	35	47.94
ประสบการณ์ในการทำงาน		
ต่ำกว่า 1 ปี	23	31.51
1-5 ปี	29	39.72
มากกว่า 5 ปี	21	28.77
รวม	73	100.00

จากตารางที่ 2 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มากที่สุด จำนวน 58 คน
คิดเป็นร้อยละ 79.45 รองลงมา เพศชาย จำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 20.55 ตามลำดับ

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีตำแหน่งเป็นที่เลี้ยงเด็กพิการ มากที่สุด จำนวน 35 คน คิดเป็นร้อยละ 47.94 รองลงมา พนักงานราชการ จำนวน 21 คน คิดเป็นร้อยละ 28.77 ข้าราชการ จำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 17.81 และสุดท้าย ครูอัตราจ้าง จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 5.48 ตามลำดับ

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีประสบการณ์ในการทำงาน ช่วง 1-5 ปี มากที่สุด จำนวน 29 คน คิดเป็นร้อยละ 39.72 รองลงมา มีประสบการณ์ ต่ำกว่า 1 ปี จำนวน 23 คน คิดเป็นร้อยละ 31.51 และสุดท้ายมีประสบการณ์มากกว่า 5 ปี จำนวน 21 คน คิดเป็นร้อยละ 28.77 ตามลำดับ

ตอนที่ 2 วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับระดับปัญหาคุณภาพชีวิตของครูและบุคลากรทางการศึกษาของศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 12 จังหวัดชลบุรี โดยรวมและรายด้าน ด้วยวิธีการหาค่าคะแนนเฉลี่ย (\bar{X}) และความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD)

ตารางที่ 3 ค่าคะแนนเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับที่เกี่ยวกับปัญหาคุณภาพชีวิตของครูและบุคลากรทางการศึกษาของศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 12 จังหวัดชลบุรี โดยรวมและรายด้าน

ปัญหาคุณภาพชีวิต	$n = 73$		ระดับ	อันดับ
	\bar{X}	SD		
1. ด้านการทำงาน	3.13	1.01	ปานกลาง	1
2. ด้านครอบครัว	3.12	1.14	ปานกลาง	2
3. ด้านสุขภาพและความเครียด	2.49	0.76	น้อย	5
4. ด้านสิ่งแวดล้อม	2.99	1.17	ปานกลาง	4
5. ด้านชีวิตความเป็นอยู่ประจำวัน	3.02	0.80	ปานกลาง	3
รวม	2.95	0.87	ปานกลาง	-

จากตารางที่ 3 พบว่า ปัญหาคุณภาพชีวิตของครูและบุคลากรทางการศึกษาของศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 12 จังหวัดชลบุรี โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับปานกลาง ยกเว้นด้านสุขภาพและความเครียด อยู่ในระดับน้อย เรียงอันดับจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ ด้านการทำงาน รองลงมา คือ ด้านครอบครัว และด้านชีวิตความเป็นอยู่ประจำวัน

ตารางที่ 4 ค่าคะแนนเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับที่เกี่ยวกับปัญหาคุณภาพชีวิต
ของครูและบุคลากรทางการศึกษาของศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 12
จังหวัดชลบุรี ด้านการทำงาน โดยรวมและรายข้อ

ปัญหาคุณภาพชีวิต ด้านการทำงาน	<i>n</i> =73		ระดับ	อันดับ
	\bar{X}	<i>SD</i>		
1. เงินค่าตอบแทนที่ครูและบุคลากรทางการศึกษา ได้รับเหมาะสมกับปริมาณงานที่ทำ	2.93	0.97	ปานกลาง	10
2. เวลาทำงานที่ครูและบุคลากรทางการศึกษา มีอยู่เหมาะสมกับปริมาณงานประจำที่ท่าน ต้องรับผิดชอบ	2.96	1.03	ปานกลาง	9
3. สภาพแวดล้อมที่ทำงานของครูและบุคลากร ทางการศึกษามีความเหมาะสมเอื้อต่อ การปฏิบัติงาน	3.14	1.21	ปานกลาง	6
4. สถานที่ทำงานของครูและบุคลากรทางการศึกษา จัดเป็นระเบียบ สะอาดและถูกสุขลักษณะ	3.15	1.32	ปานกลาง	4
5. สถานที่ทำงานของครูและบุคลากรทางการศึกษา มีวัสดุ อุปกรณ์เครื่องมือเครื่องใช้ในการทำงาน อย่างเพียงพอและเหมาะสมต่อการใช้งาน	3.29	1.28	ปานกลาง	2
6. ในสถานที่ทำงานของครูและบุคลากรทาง การศึกษาจัดให้มีเครื่องป้องกันอันตราย ในการทำงานอย่างเพียงพอ	3.14	1.16	ปานกลาง	5
7. ครูและบุคลากรทางการศึกษามีโอกาสเรียนรู้ เทคนิคการทำงานใหม่ ๆ อยู่เสมอ	3.29	1.23	ปานกลาง	1
8. เพื่อนร่วมงานของครูและบุคลากรทางการศึกษา ให้ความร่วมมือในการทำงานเป็นอย่างดี	3.11	1.16	ปานกลาง	7
9. เมื่อครูและบุคลากรทางการศึกษาได้รับ ความเดือดร้อนไม่ว่าจะเป็นเรื่องส่วนตัว หรือส่วนรวมผู้บังคับบัญชา และเพื่อนร่วมงาน ยินดีรับฟังและให้ความช่วยเหลือเสมอ	3.22	1.25	ปานกลาง	3

ตารางที่ 4 (ต่อ)

ปัญหาคุณภาพชีวิต ด้านการทำงาน	<i>n</i> =73		ระดับ	อันดับ
	\bar{X}	<i>SD</i>		
10. สถานที่ทำงานของครูและบุคลากรทางการศึกษา มีมาตรการในการจัดสภาพการทำงานเพื่อป้องกัน อุบัติเหตุหรือวินาศภัยต่าง ๆ	3.10	1.08	ปานกลาง	8
รวม	3.13	1.01	ปานกลาง	-

จากตารางที่ 4 พบว่า ปัญหาคุณภาพชีวิตของครูและบุคลากรทางการศึกษา ของศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 12 จังหวัดชลบุรี ด้านการทำงาน โดยรวมและรายข้อ อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายข้อเรียงอันดับจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ ครู และบุคลากรทางการศึกษา มีโอกาสเรียนรู้เทคนิคการทำงานใหม่ ๆ รองลงมา คือ สถานที่ทำงานของครูและบุคลากรทางการศึกษามีวัสดุ อุปกรณ์เครื่องมือเครื่องใช้ในการทำงาน อย่างเพียงพอและเหมาะสมต่อการใช้งาน และเมื่อครูและบุคลากรทางการศึกษาได้รับความเดือดร้อนไม่ว่าจะเป็นเรื่องส่วนตัว หรือส่วนรวมผู้บังคับบัญชาและเพื่อนร่วมงาน ยินดีรับฟังและให้ความช่วยเหลือเสมอ และอันดับสุดท้าย ได้แก่ เงินค่าตอบแทนที่ครูและบุคลากรทางการศึกษาได้รับเหมาะสมกับปริมาณงานที่ทำ

ตารางที่ 5 ค่าคะแนนเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับที่เกี่ยวกับปัญหาคุณภาพชีวิตของครูและบุคลากรทางการศึกษาของศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 12 จังหวัดชลบุรี ด้านครอบครัว โดยรวมและรายข้อ

ปัญหาคุณภาพชีวิต ด้านครอบครัว	<i>n</i> = 73		ระดับ	อันดับ
	\bar{X}	<i>SD</i>		
1. การปรึกษาหารือเพื่อแก้ปัญหาาร่วมกันของคน ในครอบครัวของครูและบุคลากรทางการศึกษา	3.11	1.28	ปานกลาง	3
2. การดูแลเอาใจใส่เมื่อสมาชิกในครอบครัวของครู และบุคลากรทางการศึกษาเจ็บป่วย เช่น พาไปหาหมอ ซักยาให้รับประทาน	3.16	1.43	ปานกลาง	1
3. การอยู่พร้อมหน้ากันของสมาชิกในครอบครัวของ ครูและบุคลากรทางการศึกษาเมื่อมีโอกาสสำคัญ หรือในเทศกาลต่าง ๆ	3.14	1.26	ปานกลาง	2
4. การแบ่งเบาภาระค่าใช้จ่ายภายในบ้านของสมาชิก ในครอบครัวของครูและบุคลากรทางการศึกษา	3.07	1.10	ปานกลาง	4
รวม	3.12	1.13	ปานกลาง	-

จากตารางที่ 5 พบว่า ปัญหาคุณภาพชีวิตของครูและบุคลากรทางการศึกษาของศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 12 จังหวัดชลบุรี ด้านครอบครัว โดยรวมและรายข้ออยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายข้อสามารถเรียงอันดับจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ การดูแลเอาใจใส่เมื่อสมาชิกในครอบครัวของครูและบุคลากรทางการศึกษาเจ็บป่วย เช่น พาไปหาหมอ ซักยาให้รับประทาน รองลงมา คือ การอยู่พร้อมหน้ากันของสมาชิกในครอบครัวของครูและบุคลากรทางการศึกษาเมื่อมีโอกาสสำคัญ หรือในเทศกาลต่าง ๆ และการปรึกษาหารือเพื่อแก้ปัญหาาร่วมกันของคนในครอบครัวของครูและบุคลากรทางการศึกษา และอันดับสุดท้าย ได้แก่ การแบ่งเบาภาระค่าใช้จ่ายภายในบ้านของสมาชิกในครอบครัวของครูและบุคลากรทางการศึกษา

ตารางที่ 6 ค่าคะแนนเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับที่เกี่ยวกับปัญหาคุณภาพชีวิต
ของครูและบุคลากรทางการศึกษาของศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 12
จังหวัดชลบุรี ด้านสุขภาพและความเครียด โดยรวมและรายข้อ

ปัญหาคุณภาพชีวิต ด้านสุขภาพและความเครียด	<i>n</i> =73		ระดับ	อันดับ
	\bar{X}	<i>SD</i>		
1. ครูและบุคลากรทางการศึกษานอนหลับพักผ่อน อย่างเพียงพอ	2.88	1.15	ปานกลาง	1
2. ครูและบุคลากรทางการศึกษามีอาการเจ็บป่วย โดยไม่รู้สาเหตุ	2.25	0.94	น้อย	5
3. ครูและบุคลากรทางการศึกษามีอาการเบื่ออาหาร หรือทานข้าวไม่ลง เมื่อมีปัญหาที่ท่านแก้ไขไม่ได้	2.37	0.99	น้อย	4
4. ครูและบุคลากรทางการศึกษามีอาการเจ็บป่วย ต้องเข้ารับการรักษาที่โรงพยาบาล	2.01	1.05	น้อย	6
5. ครูและบุคลากรทางการศึกษาสามารถควบคุม อารมณ์ขณะที่โกรธ/ โมโห/ เศร้าเสียใจ ได้	2.70	1.20	ปานกลาง	3
6. ครูและบุคลากรทางการศึกษาสามารถจัดการ ความเครียด ความเศร้า ความกังวลได้	2.74	1.17	ปานกลาง	2
รวม	2.49	0.76	น้อย	-

จากตารางที่ 6 พบว่า ปัญหาคุณภาพชีวิตของครูและบุคลากรทางการศึกษา
ของศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 12 จังหวัดชลบุรี ด้านสุขภาพและความเครียด โดยรวม
และรายข้อ อยู่ในระดับน้อย ยกเว้น ครู และบุคลากรทางการศึกษานอนหลับพักผ่อนอย่างเพียงพอ
ครูและบุคลากรทางการศึกษา สามารถจัดการความเครียด ความเศร้า ความกังวลได้ ครู และ
บุคลากรทางการศึกษา สามารถควบคุมอารมณ์ขณะที่โกรธ/ โมโห/ เศร้าเสียใจได้ อยู่ในระดับ
ปานกลาง เมื่อพิจารณารายข้อสามารถเรียงอันดับจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่
ครูและบุคลากรทางการศึกษานอนหลับพักผ่อนอย่างเพียงพอ รองลงมา คือ ครู และบุคลากร
ทางการศึกษาสามารถจัดการความเครียด ความเศร้า ความกังวลได้ และ ครู และบุคลากร
ทางการศึกษาสามารถควบคุมอารมณ์ขณะที่โกรธ/ โมโห/ เศร้าเสียใจได้ และอันดับสุดท้าย ได้แก่
ท่านมีอาการเจ็บป่วยต้องเข้ารับการรักษาที่โรงพยาบาล

ตารางที่ 7 ค่าคะแนนเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับที่เกี่ยวกับปัญหาคุณภาพชีวิตของครูและบุคลากรทางการศึกษาของศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 12 จังหวัดชลบุรี ด้านสิ่งแวดล้อม โดยรวมและรายข้อ

ปัญหาคุณภาพชีวิต ด้านสิ่งแวดล้อม	<i>n</i> = 73		ระดับ	อันดับ
	\bar{X}	<i>SD</i>		
1. สภาพบ้านของครูและบุคลากรทางการศึกษา เป็นสัดส่วน	3.03	1.29	ปานกลาง	3
2. สภาพบ้านของครูและบุคลากรทางการศึกษา มีอากาศถ่ายเทสะดวกมีแสงสว่างเพียงพอ	3.03	1.33	ปานกลาง	4
3. บริเวณบ้านของครูและบุคลากรทางการศึกษา มีการกำจัดขยะมูลฝอย	2.97	1.27	ปานกลาง	6
4. บริเวณบ้านของครูและบุคลากรทางการศึกษา มีสิ่งรบกวน เช่น กลิ่นเหม็น ฝุ่นละออง คิวไฟ เป็นต้น	2.70	1.21	ปานกลาง	7
5. บ้านของครูและบุคลากรทางการศึกษา มีสาธารณูปโภคครบถ้วน เช่น ไฟฟ้า ประปา โทรศัพท์	3.01	1.50	ปานกลาง	5
6. บ้านของครูและบุคลากรทางการศึกษามีเครื่องใช้ อำนวยความสะดวก เช่น ทีวี พัดลม	3.11	1.61	ปานกลาง	1
7. ครูและบุคลากรทางการศึกษารู้สึกปลอดภัย ในการเดินทางไป-กลับ ระหว่างสถานที่ทำงาน กับที่พัก	3.08	1.43	ปานกลาง	2
รวม	2.99	1.17	ปานกลาง	-

จากตารางที่ 7 พบว่า ปัญหาคุณภาพชีวิตของครูและบุคลากรทางการศึกษาของศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 12 จังหวัดชลบุรี ด้านสิ่งแวดล้อม โดยรวมและรายข้ออยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายข้อสามารถเรียงอันดับจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ บ้านของครูและบุคลากรทางการศึกษามีเครื่องใช้อำนวยความสะดวก เช่น ทีวี พัดลม รองลงมา คือ ครู และบุคลากรทางการศึกษารู้สึกปลอดภัยในการเดินทางไป-กลับ ระหว่างสถานที่ทำงานกับ

ที่พัก และสภาพบ้านของครูและบุคลากรทางการศึกษาเป็นสัดส่วน และอันดับสุดท้าย ได้แก่ บริเวณบ้านของครูและบุคลากรทางการศึกษามีสิ่งรบกวน เช่น กลิ่นเหม็น ฟุ้งละออง ควันไฟ เป็นต้น

ตารางที่ 8 ค่าคะแนนเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับที่เกี่ยวกับปัญหาคุณภาพชีวิตของครูและบุคลากรทางการศึกษาของศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 12 จังหวัดชลบุรี ด้านชีวิตความเป็นอยู่ประจำวัน โดยรวมและรายข้อ

ปัญหาคุณภาพชีวิต ด้านชีวิตความเป็นอยู่ประจำวัน	<i>n</i> = 73		ระดับ	อันดับ
	\bar{X}	<i>SD</i>		
1. ครูและบุคลากรทางการศึกษาคิดว่าสินค้าประเภทอาหารมีราคาเหมาะสม	3.10	1.03	ปานกลาง	2
2. ครูและบุคลากรทางการศึกษาคิดว่าสินค้าประเภทเสื้อผ้าเครื่องนุ่งห่มมีราคาเหมาะสม	3.04	0.95	ปานกลาง	4
3. ครูและบุคลากรทางการศึกษาคิดว่าสินค้าประเภทยารักษาโรคมีราคาเหมาะสม	3.07	1.08	ปานกลาง	3
4. ครูและบุคลากรทางการศึกษาคิดว่าค่าใช้จ่ายด้านสาธารณูปโภค เช่น ค่าไฟฟ้า ค่าประปา ค่าโทรศัพท์ มีราคาเหมาะสม	3.15	1.04	ปานกลาง	1
5. ในละแวกบ้านของครูและบุคลากรทางการศึกษารู้สึกมีความปลอดภัยของตัวท่านและทรัพย์สิน	3.01	1.16	ปานกลาง	5
6. ครูและบุคลากรทางการศึกษามีการติดตามข้อมูลข่าวสารจากสื่อต่าง ๆ เช่น โทรทัศน์ วิทยุ หนังสือพิมพ์ อย่างสม่ำเสมอ	2.95	1.27	ปานกลาง	7
7. ครูและบุคลากรทางการศึกษามีการออมเงินไว้ใช้ยามจำเป็นหรือเผื่อสำรอง	2.82	1.15	ปานกลาง	8
8. ครูและบุคลากรทางการศึกษาและสมาชิกในครอบครัวมีภาระหนี้สิน	3.01	1.09	ปานกลาง	6
รวม	3.02	0.80	ปานกลาง	-

จากตารางที่ 8 พบว่า ปัญหาคุณภาพชีวิตของครูและบุคลากรทางการศึกษาของ ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 12 จังหวัดชลบุรี ด้านชีวิตความเป็นอยู่ประจำวัน โดยรวม และรายข้ออยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายข้อ สามารถเรียงอันดับจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ ครูและบุคลากรทางการศึกษา คิดว่าค่าใช้จ่ายด้านสาธารณูปโภค เช่น ค่าไฟฟ้า ค่าประปา ค่าโทรศัพท์ มีราคาเหมาะสม รองลงมา คือ ครูและบุคลากรทางการศึกษาคิดว่า สินค้าประเภทอาหารมีราคาเหมาะสม และครูและบุคลากรทางการศึกษาคิดว่า สินค้าประเภท ยารักษาโรคมีราคาเหมาะสม และอันดับสุดท้าย ได้แก่ ครูและบุคลากรทางการศึกษามีการออมเงิน ไว้ใช้ยามจำเป็นหรือเผื่อสำรอง

ตอนที่ 3 วิเคราะห์การเปรียบเทียบปัญหาคุณภาพชีวิตของครูและบุคลากรทางการศึกษา ของศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 12 จังหวัดชลบุรี จำแนกตามเพศ ตำแหน่ง และประสบการณ์ ในการทำงาน

ตารางที่ 9 การเปรียบเทียบปัญหาคุณภาพชีวิตของครูและบุคลากรทางการศึกษาของ ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 12 จังหวัดชลบุรี สังกัดสำนักบริหารงาน การศึกษาพิเศษ จำแนกตามเพศ โดยรวมและรายด้าน

ปัญหาคุณภาพชีวิต	ชาย <i>n</i> = 15				หญิง <i>n</i> = 58			
	\bar{X}	<i>SD</i>	ระดับ	อันดับ	\bar{X}	<i>SD</i>	ระดับ	อันดับ
1. ด้านการทำงาน	3.01	1.05	ปานกลาง	4	3.16	1.00	ปานกลาง	1
2. ด้านครอบครัว	3.13	1.04	ปานกลาง	3	3.12	1.16	ปานกลาง	2
3. ด้านสุขภาพและความเครียด	2.66	0.89	ปานกลาง	5	2.45	0.72	น้อย	5
4. ด้านสิ่งแวดล้อม	3.21	1.15	ปานกลาง	2	2.93	1.18	ปานกลาง	4
5. ด้านชีวิตความเป็นอยู่ประจำวัน	3.23	0.89	ปานกลาง	1	2.96	0.77	ปานกลาง	3
รวม	3.04	0.90	ปานกลาง	-	2.93	0.86	ปานกลาง	-

จากตารางที่ 9 พบว่า ปัญหาคุณภาพชีวิตของครูและบุคลากรทางการศึกษา ของศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 12 จังหวัดชลบุรี สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ จำแนกตามเพศ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง

เพศชาย มีปัญหาคุณภาพชีวิตของครูและบุคลากรทางการศึกษาของศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 12 จังหวัดชลบุรี สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน โดยเรียงอันดับจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ ด้านชีวิตความเป็นอยู่ประจำวัน รองลงมา คือ ด้านสิ่งแวดล้อม และด้านครอบครัว

เพศหญิง มีปัญหาคุณภาพชีวิตของครูและบุคลากรทางการศึกษาของศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 12 จังหวัดชลบุรี สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน โดยเรียงอันดับจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ ด้านการทำงาน รองลงมา คือ ด้านครอบครัว และด้านชีวิตความเป็นอยู่ประจำวัน

ตารางที่ 10 การเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าคะแนนเฉลี่ย ปัญหาคุณภาพชีวิตของครูและบุคลากรทางการศึกษา ของศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 12 จังหวัดชลบุรี สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ จำแนกตามเพศ โดยรวมและรายด้าน

ปัญหาคุณภาพชีวิต	ชาย		หญิง		<i>t</i>	<i>p</i>
	<i>n</i> = 15		<i>n</i> = 58			
	\bar{X}	<i>SD</i>	\bar{X}	<i>SD</i>		
1. ด้านการทำงาน	3.01	1.05	3.16	1.00	-0.54	.59
2. ด้านครอบครัว	3.13	1.04	3.12	1.16	0.05	.96
3. ด้านสุขภาพและความเครียด	2.66	0.89	2.45	0.72	0.95	.35
4. ด้านสิ่งแวดล้อม	3.21	1.15	2.93	1.18	0.81	.42
5. ด้านชีวิตความเป็นอยู่ประจำวัน	3.23	0.89	2.96	0.77	1.17	.25
รวม	3.05	0.90	2.93	0.84	0.50	.62

จากตารางที่ 10 พบว่า ผลการเปรียบเทียบปัญหาคุณภาพชีวิตของครูและบุคลากรของศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 12 จังหวัดชลบุรี สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ จำแนกตามเพศ โดยรวมและรายด้านแตกต่างกัน อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตารางที่ 11 การเปรียบเทียบปัญหาคุณภาพชีวิตของครูและบุคลากรทางการศึกษาของศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 12 จังหวัดชลบุรี
สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ จำแนกตามตำแหน่ง โดยรวมและรายด้าน

ปัญหาคุณภาพชีวิต	ข้าราชการ <i>n</i> = 13				พนักงานราชการ <i>n</i> = 21				ครูอัตราจ้าง <i>n</i> = 4				พี่เลี้ยงเด็กพิการ <i>n</i> = 35			
	\bar{X}	<i>SD</i>	ระดับ	อันดับ	\bar{X}	<i>SD</i>	ระดับ	อันดับ	\bar{X}	<i>SD</i>	ระดับ	อันดับ	\bar{X}	<i>SD</i>	ระดับ	อันดับ
	1. ด้านการทำงาน	3.16	1.30	ปานกลาง	2	2.98	1.17	ปานกลาง	1	3.38	0.72	ปานกลาง	3	3.19	0.83	ปานกลาง
2. ด้านครอบครัว	3.25	1.35	ปานกลาง	1	2.98	1.24	ปานกลาง	1	4.06	1.39	มาก	1	3.05	0.96	ปานกลาง	3
3. ด้านสุขภาพ และ ความเครียด	2.21	0.77	น้อย	5	2.52	0.93	ปานกลาง	4	2.67	0.30	ปานกลาง	5	2.56	0.67	ปานกลาง	5
4. ด้านสิ่งแวดล้อม	2.90	1.47	ปานกลาง	3	2.93	1.05	ปานกลาง	2	3.75	0.79	มาก	2	2.98	1.16	ปานกลาง	4
5. ด้านชีวิตความเป็นอยู่ ประจำวัน	2.85	0.93	ปานกลาง	4	2.82	0.86	ปานกลาง	3	3.03	0.71	ปานกลาง	4	3.20	0.70	ปานกลาง	1
รวม	2.87	1.09	ปานกลาง	-	2.84	0.96	ปานกลาง	-	3.38	0.77	ปานกลาง	-	2.99	0.74	ปานกลาง	-

จากตารางที่ 11 พบว่า ปัญหาคุณภาพชีวิตของครูและบุคลากรทางการศึกษา ของศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 12 จังหวัดชลบุรี สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ จำแนกตามตำแหน่ง โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับปานกลาง

ตำแหน่งข้าราชการ มีปัญหาคุณภาพชีวิตของครูและบุคลากรทางการศึกษา ของศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 12 จังหวัดชลบุรี สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ อยู่ในระดับปานกลาง ยกเว้น ด้านสุขภาพและความเครียด อยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณา เป็นรายด้าน โดยเรียงอันดับจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ ด้านครอบครัว รองลงมา คือ ด้านการทำงาน และด้านสิ่งแวดล้อม

ตำแหน่งพนักงานราชการ มีปัญหาคุณภาพชีวิตของครูและบุคลากรทางการศึกษา ของศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 12 จังหวัดชลบุรี สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน โดยเรียงอันดับจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ ด้านการทำงานและด้านครอบครัว รองลงมา คือ ด้านสิ่งแวดล้อม และด้านชีวิตความเป็นอยู่ประจำวัน

ตำแหน่งครูอัตราจ้าง มีปัญหาคุณภาพชีวิตของครูและบุคลากรทางการศึกษา ของศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 12 จังหวัดชลบุรี สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน โดยเรียงอันดับจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ ด้านครอบครัว รองลงมา คือ ด้านสิ่งแวดล้อม และด้านการทำงาน

ตำแหน่งพี่เลี้ยงเด็กพิการ มีปัญหาคุณภาพชีวิตของครูและบุคลากรทางการศึกษา ของศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 12 จังหวัดชลบุรี สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน โดยเรียงอันดับจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ ด้านชีวิตความเป็นอยู่ประจำวัน รองลงมา คือ ด้านการทำงาน และด้านครอบครัว

ตารางที่ 12 การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว ปัญหาคุณภาพชีวิตของครูและบุคลากร
ทางการศึกษาของศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 12 จังหวัดชลบุรี
สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ จำแนกตามตำแหน่ง โดยรวมและรายด้าน

ปัญหาคุณภาพชีวิต	แหล่งความแปรปรวน	<i>df</i>	<i>SS</i>	<i>MS</i>	<i>F</i>	<i>p</i>
1. ด้านการทำงาน	ระหว่างกลุ่ม	3	0.86	0.29	.27	.85
	ภายในกลุ่ม	69	72.40	1.05		
	รวม	72	73.26			
2. ด้านครอบครัว	ระหว่างกลุ่ม	3	4.38	1.46	1.14	.34
	ภายในกลุ่ม	69	88.01	1.28		
	รวม	72	92.39			
3. ด้านสุขภาพและความเครียด	ระหว่างกลุ่ม	3	1.36	0.45	0.79	.51
	ภายในกลุ่ม	69	39.74	0.58		
	รวม	72	41.11			
4. ด้านสิ่งแวดล้อม	ระหว่างกลุ่ม	3	2.51	0.84	0.60	.62
	ภายในกลุ่ม	69	95.59	1.39		
	รวม	72	98.10			
5. ด้านชีวิตความเป็นอยู่ประจำวัน	ระหว่างกลุ่ม	3	2.36	0.79	1.25	.30
	ภายในกลุ่ม	69	43.32	0.63		
	รวม	72	45.68			
รวม	ระหว่างกลุ่ม	3	1.11	0.37	0.48	.70
	ภายในกลุ่ม	69	52.81	0.77		
	รวม	72	53.91			

จากตารางที่ 12 พบว่า ผลการเปรียบเทียบปัญหาคุณภาพชีวิตของครูและบุคลากรของศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 12 จังหวัดชลบุรี สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ จำแนกตำแหน่ง โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตารางที่ 13 การเปรียบเทียบปัญหาคุณภาพชีวิตของครูและบุคลากรทางการศึกษาของศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 12 จังหวัดชลบุรี
สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน โดยรวมและรายด้าน

ปัญหาคุณภาพชีวิต	ต่ำกว่า 1 ปี				1-5 ปี				มากกว่า 5 ปี			
	<i>n</i> = 23				<i>n</i> = 29				<i>n</i> = 21			
	\bar{X}	<i>SD</i>	ระดับ	อันดับ	\bar{X}	<i>SD</i>	ระดับ	อันดับ	\bar{X}	<i>SD</i>	ระดับ	อันดับ
1. ด้านการทำงาน	3.02	0.76	ปานกลาง	3	3.07	1.12	ปานกลาง	1	3.34	1.10	ปานกลาง	2
2. ด้านครอบครัว	3.25	0.98	ปานกลาง	1	2.74	1.19	ปานกลาง	3	3.50	1.14	ปานกลาง	1
3. ด้านสุขภาพและความเครียด	2.65	0.69	ปานกลาง	4	2.42	0.70	น้อย	5	2.41	0.89	น้อย	5
4. ด้านสิ่งแวดล้อม	3.12	1.13	ปานกลาง	2	2.72	1.10	ปานกลาง	4	3.21	1.27	ปานกลาง	3
5. ด้านชีวิตความเป็นอยู่ประจำวัน	3.25	0.63	ปานกลาง	1	2.78	0.89	ปานกลาง	2	3.09	0.77	ปานกลาง	4
รวม	3.06	0.71	ปานกลาง	-	2.75	0.90	ปานกลาง	-	3.11	0.95	ปานกลาง	-

จากตารางที่ 13 พบว่า ปัญหาคุณภาพชีวิตของครูและบุคลากรทางการศึกษา ของศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 12 จังหวัดชลบุรี สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ จำแนกตามประสบการณ์ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง

ประสบการณ์การทำงาน ต่ำกว่า 1 ปี มีปัญหาคุณภาพชีวิตของครูและบุคลากรทางการศึกษาของศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 12 จังหวัดชลบุรี สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน โดยเรียงอันดับจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ ด้านครอบครัว และด้านชีวิตประจำวัน รองลงมา คือ ด้านสิ่งแวดล้อม และด้านการทำงาน

ประสบการณ์การทำงาน 1-5 ปี มีปัญหาคุณภาพชีวิตของครูและบุคลากรทางการศึกษาของศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 12 จังหวัดชลบุรี สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน โดยเรียงอันดับจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ ด้านการทำงาน รองลงมา คือ ด้านชีวิตความเป็นอยู่ประจำวัน และด้านครอบครัว

ประสบการณ์การทำงานมากกว่า 5 ปี มีปัญหาคุณภาพชีวิตของครูและบุคลากรทางการศึกษาของศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 12 จังหวัดชลบุรี สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน โดยเรียงอันดับจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ ด้านครอบครัว รองลงมา คือ ด้านการทำงาน และด้านสิ่งแวดล้อม

ตารางที่ 14 การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว ปัญหาคุณภาพชีวิตของครูและบุคลากร
ทางการศึกษาของศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 12 จังหวัดชลบุรี
สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน
โดยรวมและรายด้าน

ปัญหาคุณภาพชีวิต	แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	p
1. ด้านการทำงาน	ระหว่างกลุ่ม	2	1.34	0.67	0.65	.52
	ภายในกลุ่ม	70	71.92	1.03		
	รวม	72	73.26			
2. ด้านครอบครัว	ระหว่างกลุ่ม	2	7.58	3.79	3.13*	.05
	ภายในกลุ่ม	70	84.81	1.21		
	รวม	72	92.39			
3. ด้านสุขภาพและความเครียด	ระหว่างกลุ่ม	2	0.87	0.44	0.76	.47
	ภายในกลุ่ม	70	40.23	0.58		
	รวม	72	41.11			
4. ด้านสิ่งแวดล้อม	ระหว่างกลุ่ม	2	3.49	1.74	1.29	.28
	ภายในกลุ่ม	70	94.61	1.35		
	รวม	72	98.10			
5. ด้านชีวิตความเป็นอยู่ประจำวัน	ระหว่างกลุ่ม	2	2.93	1.46	2.40	.09
	ภายในกลุ่ม	70	42.75	0.61		
	รวม	72	45.68			
รวม	ระหว่างกลุ่ม	2	2.02	1.01	1.36	.26
	ภายในกลุ่ม	70	51.90	0.74		
	รวม	72	53.91			

* $p < .05$

จากตารางที่ 14 พบว่า ผลการเปรียบเทียบปัญหาคุณภาพชีวิตของครูและบุคลากรของศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 12 จังหวัดชลบุรี สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ จำแนกประสบการณ์การทำงาน พบว่า โดยรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ยกเว้น ด้านครอบครัว แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 15 การวิเคราะห์รายคู่ เพื่อเปรียบเทียบปัญหาคุณภาพชีวิตของครูและบุคลากร
ทางการศึกษาของศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 12 จังหวัดชลบุรี
สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน
ด้านครอบครัว

ประสบการณ์ การทำงาน	ค่าคะแนน เฉลี่ย	ต่ำกว่า 1 ปี	1-5 ปี	มากกว่า 5 ปี
		3.25	2.74	3.50
ต่ำกว่า 1 ปี	3.25	-	0.51	-0.25
1-5 ปี	2.74	-	-	-0.76*
มากกว่า 5 ปี	3.50	-	-	-

จากตารางที่ 15 พบว่า ปัญหาคุณภาพชีวิตของครูและบุคลากรทางการศึกษา
ของศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 12 จังหวัดชลบุรี สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ
จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน ด้านครอบครัว โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ
ที่ระดับ .05 จำนวน 1 คู่ ได้แก่ ประสบการณ์การทำงาน 1-5 ปี มีปัญหาคุณภาพชีวิต น้อยกว่า
ประสบการณ์การทำงานมากกว่า 5 ปี ส่วนคู่อื่น ๆ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตอนที่ 4 แนวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิตของครูและบุคลากรทางการศึกษา
ของศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 12 จังหวัดชลบุรี

ตารางที่ 16 ความถี่และร้อยละของแนวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิตของครูและบุคลากร
ทางการศึกษาของศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 12 จังหวัดชลบุรี ด้านการทำงาน

แนวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิต ด้านการทำงาน	น้ำหนักคะแนน			รวม คะแนน	อันดับที่
	f_1X_3	f_2X_2	f_3X_1		
1. จัดกิจกรรม 5 ส ในสถานที่ปฏิบัติงาน	30	22	11	63	2
2. การจัดกิจกรรมพบปะผู้บริหาร	3	10	5	18	6
3. การให้กำลังใจบุคลากรในสภาวะยากลำบาก	15	14	10	39	5
4. จัดกิจกรรมเสริมสร้างการทำงานเป็นทีม ในองค์กร	45	22	8	75	1
5. การเชิดชูบุคลากรที่เป็นคนดีคนเก่ง	30	6	4	40	4
6. การจัดระบบพี่เลี้ยงและสอนงาน บุคลากรใหม่	15	24	9	48	3
7. การจัดบริการสายด่วนให้คำปรึกษา/ รับฟังบุคลากรที่มีปัญหา	9	4	3	16	7

จากตารางที่ 16 พบว่า แนวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิตของครูและบุคลากรทางการศึกษา
ของศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 12 จังหวัดชลบุรี ด้านการทำงาน เรียงอันดับความถี่
จากมากไปหาน้อย อันดับแรก ได้แก่ จัดกิจกรรมเสริมสร้างการทำงานเป็นทีมในองค์กร รองลงมา
คือ จัดกิจกรรม 5 ส ในสถานที่ปฏิบัติงาน และการจัดระบบพี่เลี้ยงและสอนงานบุคลากรใหม่

ตารางที่ 17 ความถี่และร้อยละของแนวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิตของครูและบุคลากร
ทางการศึกษาของศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 12 จังหวัดชลบุรี ด้านครอบครัว

แนวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิต ด้านครอบครัว	น้ำหนักคะแนน			รวม คะแนน	อันดับที่
	f_1X_3	f_2X_2	f_3X_1		
1. การมอบรางวัลให้บุคลากรที่เป็นพ่อ/แม่ ดีเด่น	30	14	14	58	3
2. การให้ความรู้สำหรับบุคลากรเกี่ยวกับ การดูแลครอบครัว	18	10	7	25	5
3. จัดกิจกรรมค่ายครอบครัว	12	32	10	54	4
4. เชิญครอบครัวของบุคลากรเข้าร่วม กิจกรรมขององค์กร เช่น กิจกรรม ส่งท้ายปีเก่าต้อนรับปีใหม่ เป็นต้น	42	30	15	87	1
5. การจัดสรรเวลาการทำงาน ให้มีประสิทธิภาพ สามารถเลิกงาน ตรงเวลา เพื่อได้ใช้เวลากับครอบครัว มากขึ้น	45	16	4	65	2

จากตารางที่ 17 พบว่า แนวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิตของครูและบุคลากรทางการศึกษา
ของศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 12 จังหวัดชลบุรี ด้านครอบครัว เรียงอันดับความถี่
จากมากไปหาน้อย อันดับแรก ได้แก่ เชิญครอบครัวของบุคลากรเข้าร่วมกิจกรรมขององค์กร เช่น
กิจกรรมส่งท้ายปีเก่าต้อนรับปีใหม่ เป็นต้น รองลงมา คือ การจัดสรรเวลาการทำงานให้มี
ประสิทธิภาพ สามารถเลิกงานตรงเวลาเพื่อได้ใช้เวลากับครอบครัวมากขึ้น และการมอบรางวัล
ให้บุคลากรที่เป็นพ่อ/แม่ดีเด่น

ตารางที่ 18 ความถี่และร้อยละของแนวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิตของครูและบุคลากร
ทางการศึกษาของศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 12 จังหวัดชลบุรี ด้านสุขภาพ
และความเครียด

แนวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิต ด้านสุขภาพและความเครียด	น้ำหนักคะแนน			รวม คะแนน	อันดับที่
	f_1X_1	f_2X_2	f_3X_3		
1. การให้ความรู้เรื่องสุขภาพ	21	26	5	52	2
2. การตรวจร่างกายประจำปี	72	22	12	106	1
3. การออกกำลังกายในที่ทำงาน	27	20	13	60	3
4. การจัดกีฬา	9	22	7	38	4
5. การจัดกิจกรรมคลายเครียดจากการทำงาน	9	4	7	20	5
6. การจัดห้องสพางใจสำหรับให้บุคลากร คลายความเครียด	0	4	4	8	7
7. การให้สิทธิวันหยุดงานในวันคล้ายวันเกิด	9	4	2	15	6

จากตารางที่ 18 พบว่า แนวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิตของครูและบุคลากรทางการศึกษา
ของศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 12 จังหวัดชลบุรี ด้านสุขภาพและความเครียด เรียงอันดับ
ความถี่จากมากไปหาน้อย อันดับแรก ได้แก่ การตรวจร่างกายประจำปี รองลงมา คือ การให้ความรู้
เรื่องสุขภาพ และการออกกำลังกายในที่ทำงาน

ตารางที่ 19 ความถี่และร้อยละของแนวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิตของครูและบุคลากร
ทางการศึกษาของศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 12 จังหวัดชลบุรี ด้านสิ่งแวดล้อม

แนวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิต ด้านสิ่งแวดล้อม	น้ำหนักคะแนน			รวม คะแนน	อันดับที่
	f_1X_1	f_2X_2	f_3X_3		
1. การเยี่ยมบ้านบุคลากร	15	34	13	62	3
2. จัดกิจกรรมจิตอาสาพัฒนาที่อยู่อาศัย	22	6	6	22	5
3. ให้สวัสดิการซ่อมแซมที่อยู่อาศัย	65	36	20	65	2
4. ให้สวัสดิการที่พักสำหรับบุคลากรที่อยู่ห่างไกล	92	63	20	92	1
5. จัดหาสาธารณูปโภค/ เครื่องอำนวยความสะดวก ที่จำเป็นให้แก่บุคลากร	59	30	20	59	4

จากตารางที่ 19 พบว่า แนวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิตของครูและบุคลากรทางการศึกษา
ของศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 12 จังหวัดชลบุรี ด้านสิ่งแวดล้อม เรียงอันดับความถี่จาก
มากไปหาน้อย อันดับแรก ได้แก่ ให้สวัสดิการที่พักสำหรับบุคลากรที่อยู่ห่างไกล รองลงมา คือ
ให้สวัสดิการซ่อมแซมที่อยู่อาศัย และการเยี่ยมบ้านบุคลากร

ตารางที่ 20 ความถี่และร้อยละของแนวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิตของครูและบุคลากร
ทางการศึกษาของศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 12 จังหวัดชลบุรี
ด้านชีวิตความเป็นอยู่ประจำวัน

แนวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิต ด้านสิ่งแวดล้อม	น้ำหนักคะแนน			รวม คะแนน	อันดับที่
	f_1X_1	f_2X_2	f_3X_3		
1. การทำกิจกรรมพักผ่อน/ท่องเที่ยวนอกสถานที่	45	26	15	86	1
2. การให้ความรู้เพิ่มเติมเกี่ยวกับทักษะชีวิต	15	4	1	20	6
3. การเปิดบัญชีสะสมทรัพย์กับธนาคาร เพื่อส่งเสริมการออม	15	4	3	22	5
4. การให้ความรู้ด้านการบริหารจัดการการเงิน ส่วนบุคคล/ บัญชีครัวเรือน	6	6	7	19	7
5. การจัดตั้งสหกรณ์ออมทรัพย์ในองค์กร	27	20	9	56	2
6. การส่งเสริมและฝึกอาชีพเสริมให้แก่บุคลากร	18	18	4	40	3
7. การจัดตลาดนัดสินค้าราคาประหยัด	9	4	3	16	8
8. การมอบทุนการศึกษาสำหรับบุตรของ บุคลากร	12	18	9	39	4

จากตารางที่ 20 พบว่า แนวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิตของครูและบุคลากรทางการศึกษา
ของศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 12 จังหวัดชลบุรี ด้านชีวิตความเป็นอยู่ประจำวัน
เรียงอันดับความถี่จากมากไปหาน้อย อันดับแรก ได้แก่ การทำกิจกรรมพักผ่อน/ ท่องเที่ยว
นอกสถานที่ รองลงมา คือ การจัดตั้งสหกรณ์ออมทรัพย์ในองค์กร และการส่งเสริม และฝึกอาชีพ
เสริมให้แก่บุคลากร

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัญหาและเปรียบเทียบคุณภาพชีวิตของบุคลากรทางการศึกษาของศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 12 จังหวัดชลบุรี โดยจำแนกตามเพศ ตำแหน่ง และประสบการณ์การทำงาน และหาแนวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิตของบุคลากรทางการศึกษาของศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 12 จังหวัดชลบุรี กำหนดกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้ตารางของเกรจซี และมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970, pp. 607-608) ใช้วิธีสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified random sampling) จำแนกตามตำแหน่ง แล้วเทียบสัดส่วนตามตำแหน่ง ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 73 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม มาตรฐานส่วนประมาณค่า (Rating scale) แบ่งออกเป็น 5 ระดับ ได้ค่าอำนาจจำแนกรายข้ออยู่ระหว่าง .25-.91 และได้ค่าความเชื่อมั่น .98 ผู้วิจัยรวบรวมข้อมูลโดยเก็บแบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่างด้วยตนเอง จำนวน 73 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 การวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปคอมพิวเตอร์ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าคะแนนเฉลี่ย (\bar{X}) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) การทดสอบค่าที (t -test) และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) เมื่อพบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ทดสอบความแตกต่างของค่าคะแนนเฉลี่ยเป็นรายคู่ โดยใช้วิธีของเชฟเฟ้ (Scheffe's method) ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

สรุป

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลในการศึกษาปัญหาและแนวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิตของบุคลากรทางการศึกษา ของศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 12 จังหวัดชลบุรี สรุปได้ ดังนี้

1. ลักษณะข้อมูลทั่วไป พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีตำแหน่งเป็นพี่เลี้ยงเด็กพิการ มีประสบการณ์การทำงาน ช่วง 1-5 ปี
2. ปัญหาคุณภาพชีวิตของครูและบุคลากรทางการศึกษาของศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 12 จังหวัดชลบุรี พบว่า ปัญหาคุณภาพชีวิตของครูและบุคลากรทางการศึกษาของศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 12 จังหวัดชลบุรี โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับปานกลาง ยกเว้น ด้านสุขภาพและความเครียด อยู่ในระดับน้อย เรียงอันดับดับจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ ด้านการทำงาน รองลงมา คือ ด้านครอบครัว และด้านชีวิตความเป็นอยู่ประจำวัน รายละเอียดมีดังนี้

2.1 ด้านการทำงาน พบว่า ปัญหาคุณภาพชีวิตของครูและบุคลากรทางการศึกษา ของศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 12 จังหวัดชลบุรี โดยรวมและรายข้ออยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายข้อเรียงอันดับจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ ครู และบุคลากรทางการศึกษามีโอกาสเรียนรู้เทคนิคการทำงานใหม่ ๆ รongลงมา คือ สถานที่ทำงานของครู และบุคลากรทางการศึกษามีวัสดุ อุปกรณ์เครื่องมือเครื่องใช้ในการทำงานอย่างเพียงพอ และเหมาะสมต่อการใช้งาน และเมื่อครูและบุคลากรทางการศึกษาได้รับความเดือดร้อน ไม่ว่าจะเป็นเรื่องส่วนตัวหรือส่วนรวมผู้บังคับบัญชาและเพื่อนร่วมงานยินดีรับฟัง และให้ความช่วยเหลือเสมอ และอันดับสุดท้าย ได้แก่ เงินค่าตอบแทนที่ครูและบุคลากรทางการศึกษา ได้รับเหมาะสมกับปริมาณงานที่ทำ

2.2 ด้านครอบครัว พบว่า ปัญหาคุณภาพชีวิตของครูและบุคลากรทางการศึกษาของ ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 12 จังหวัดชลบุรี โดยรวมและรายข้ออยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายข้อ สามารถเรียงอันดับจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ การดูแลเอาใจใส่ เมื่อสมาชิกในครอบครัวของครูและบุคลากรทางการศึกษาเจ็บป่วย เช่น พาไปหาหมอ ซึ่อย่า ให้รับประทาน รongลงมา คือ การอยู่พร้อมหน้ากันของสมาชิกในครอบครัวของครูและบุคลากรทางการศึกษา เมื่อมีโอกาสสำคัญ หรือในเทศกาลต่าง ๆ และการปรึกษาหารือเพื่อแก้ปัญหาาร่วมกันของคนในครอบครัวของครูและบุคลากรทางการศึกษา และอันดับสุดท้าย ได้แก่ การแบ่งเบาภาระค่าใช้จ่ายภายในบ้านของสมาชิกในครอบครัวของครูและบุคลากรทางการศึกษา

2.3 ด้านสุขภาพและความเครียด พบว่า ปัญหาคุณภาพชีวิตของครูและบุคลากรทางการศึกษาของศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 12 จังหวัดชลบุรี โดยรวมและรายข้ออยู่ในระดับน้อย ยกเว้น ครู และบุคลากรทางการศึกษานอนหลับพักผ่อนอย่างเพียงพอ ครู และบุคลากรทางการศึกษา สามารถจัดการความเครียด ความเศร้า ความกังวลได้ ครู และบุคลากรทางการศึกษาสามารถควบคุมอารมณ์ขณะที่โกรธ/ โมโห/ เศร้าเสียใจได้ อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายข้อ สามารถเรียงอันดับจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ ครู และบุคลากรทางการศึกษา นอนหลับพักผ่อนอย่างเพียงพอ รongลงมา คือ ครู และบุคลากรทางการศึกษา สามารถจัดการความเครียด ความเศร้า ความกังวลได้ และ ครู และบุคลากรทางการศึกษา สามารถควบคุมอารมณ์ขณะที่โกรธ/ โมโห/ เศร้าเสียใจได้ และอันดับสุดท้าย ได้แก่ ท่านมีอาการเจ็บป่วยต้องเข้ารับการรักษาที่โรงพยาบาล

2.4 ด้านสิ่งแวดล้อม พบว่า ปัญหาคุณภาพชีวิตของครูและบุคลากรทางการศึกษาของศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 12 จังหวัดชลบุรี โดยรวมและรายข้ออยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายข้อ สามารถเรียงอันดับจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ บ้านของครู

และบุคลากรทางการศึกษามีเครื่องใช้อำนวยความสะดวก เช่น โทรทัศน์ พัดลม รองลงมา คือ ครู และบุคลากรทางการศึกษา รู้สึกปลอดภัยในการเดินทางไป-กลับ ระหว่างสถานที่ทำงานกับที่พัก และสภาพบ้านของครูและบุคลากรทางการศึกษาเป็นสัดส่วน และอันดับสุดท้าย ได้แก่ บริเวณบ้านของครู และบุคลากรทางการศึกษามีสิ่งรบกวน เช่น กลิ่นเหม็น ฝุ่นละออง ควันท่อ เป็นต้น

2.5 ด้านชีวิตความเป็นอยู่ประจำวัน พบว่า ปัญหาคุณภาพชีวิตของครู และบุคลากรทางการศึกษาของศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 12 จังหวัดชลบุรี โดยรวมและรายข้อ อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายข้อสามารถเรียงอันดับจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ ครูและบุคลากรทางการศึกษา คิดว่าค่าใช้จ่ายด้านสาธารณูปโภค เช่น ค่าไฟฟ้า ค่าประปา ค่าโทรศัพท์ มีราคาเหมาะสม รองลงมา คือ ครู และบุคลากรทางการศึกษา คิดว่า สินค้าประเภทอาหาร มีราคาเหมาะสม และครู และบุคลากรทางการศึกษา คิดว่าสินค้าประเภทยารักษาโรค มีราคาเหมาะสม และอันดับสุดท้าย ได้แก่ ครูและบุคลากรทางการศึกษามีการออมเงินไว้ใช้ยามจำเป็นหรือเผื่อสำรอง

3. วิเคราะห์การเปรียบเทียบปัญหาคุณภาพชีวิตของครูและบุคลากรทางการศึกษาของศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 12 จังหวัดชลบุรี จำแนกตามเพศ ตำแหน่ง และประสบการณ์ในการทำงาน ปรากฏผลดังนี้

3.1 การเปรียบเทียบปัญหาคุณภาพชีวิตของครูและบุคลากรทางการศึกษาของศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 12 จังหวัดชลบุรี สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ จำแนกตามเพศ โดยรวมและรายด้าน พบว่า ปัญหาคุณภาพชีวิตของครูและบุคลากรทางการศึกษาของศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 12 จังหวัดชลบุรี สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ อยู่ในระดับปานกลาง

เพศชาย มีปัญหาคุณภาพชีวิตของครูและบุคลากรทางการศึกษาของศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 12 จังหวัดชลบุรี สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน โดยเรียงอันดับจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ ด้านชีวิตความเป็นอยู่ประจำวัน รองลงมา คือ ด้านสิ่งแวดล้อม และด้านครอบครัว

เพศหญิง มีปัญหาคุณภาพชีวิตของครูและบุคลากรทางการศึกษาของศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 12 จังหวัดชลบุรี สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน โดยเรียงอันดับจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ ด้านการทำงาน รองลงมา คือ ด้านครอบครัว และด้านชีวิตความเป็นอยู่ประจำวัน

ผลการเปรียบเทียบปัญหาคุณภาพชีวิตของบุคลากรทางการศึกษาของศูนย์การศึกษาพิเศษเขตการศึกษา 12 จังหวัดชลบุรี สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ จำแนกตามเพศ โดยรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

3.2 การเปรียบเทียบปัญหาคุณภาพชีวิตของครูและบุคลากรทางการศึกษา

ของศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 12 จังหวัดชลบุรี สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ จำแนกตามตำแหน่ง โดยรวมและรายด้าน พบว่า ปัญหาคุณภาพชีวิตของครูและบุคลากรทางการศึกษา ของศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 12 จังหวัดชลบุรี สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ อยู่ในระดับปานกลาง

ตำแหน่งข้าราชการ มีปัญหาคุณภาพชีวิตของครูและบุคลากรทางการศึกษา ของศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 12 จังหวัดชลบุรี สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ อยู่ในระดับปานกลาง ยกเว้น ด้านสุขภาพและความเครียดอยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน โดยเรียงอันดับจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ ด้านครอบครัว รองลงมา คือ ด้านการทำงาน และด้านสิ่งแวดล้อม

ตำแหน่งพนักงานราชการ มีปัญหาคุณภาพชีวิตของครูและบุคลากรทางการศึกษา ของศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 12 จังหวัดชลบุรี สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน โดยเรียงอันดับจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ ด้านการทำงานและด้านครอบครัว รองลงมา คือ ด้านสิ่งแวดล้อม และด้านชีวิตความเป็นอยู่ประจำวัน

ตำแหน่งครูอัตราจ้าง มีปัญหาคุณภาพชีวิตของครูและบุคลากรทางการศึกษา ของศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 12 จังหวัดชลบุรี สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน โดยเรียงอันดับจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ ด้านครอบครัว รองลงมา คือ ด้านสิ่งแวดล้อม และด้านการทำงาน

ตำแหน่งพี่เลี้ยงเด็กพิการ มีปัญหาคุณภาพชีวิตของครูและบุคลากรทางการศึกษา ของศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 12 จังหวัดชลบุรี สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน โดยเรียงอันดับจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ ด้านชีวิตความเป็นอยู่ประจำวัน รองลงมา คือ ด้านการทำงาน และด้านครอบครัว

ผลการเปรียบเทียบปัญหาคุณภาพชีวิตของบุคลากรทางการศึกษาของศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 12 จังหวัดชลบุรี สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ จำแนกตามตำแหน่ง โดยรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

3.3 การเปรียบเทียบปัญหาคุณภาพชีวิตของครูและบุคลากรทางการศึกษา ของศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 12 จังหวัดชลบุรี สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน โดยรวมและรายด้าน พบว่า ปัญหาคุณภาพชีวิตของครูและบุคลากร

ทางการศึกษา ของศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 12 จังหวัดชลบุรี สังกัดสำนักบริหารงาน การศึกษาพิเศษ อยู่ในระดับปานกลาง

ประสบการณ์การทำงาน ต่ำกว่า 1 ปี มีปัญหาคุณภาพชีวิตของครูและบุคลากร ทางการศึกษาของศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 12 จังหวัดชลบุรี สังกัดสำนักบริหารงาน การศึกษาพิเศษ อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน โดยเรียงอันดับจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ ด้านครอบครัว และด้านชีวิตประจำวัน รองลงมา คือ ด้านสิ่งแวดล้อม และด้านการทำงาน

ประสบการณ์การทำงาน 1-5 ปี มีปัญหาคุณภาพชีวิตของครูและบุคลากร ทางการศึกษาของศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 12 จังหวัดชลบุรี สังกัดสำนักบริหารงาน การศึกษาพิเศษ อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน โดยเรียงอันดับจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ ด้านการทำงาน รองลงมา คือ ด้านชีวิตความเป็นอยู่ประจำวัน และ ด้านครอบครัว

ประสบการณ์การทำงานมากกว่า 5 ปี มีปัญหาคุณภาพชีวิตของครูและบุคลากร ทางการศึกษา ของศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 12 จังหวัดชลบุรี สังกัดสำนักบริหารงาน การศึกษาพิเศษ อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน โดยเรียงอันดับจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ ด้านครอบครัว รองลงมา คือ ด้านการทำงาน และด้านสิ่งแวดล้อม

ผลการเปรียบเทียบปัญหาคุณภาพชีวิตของครูและบุคลากรของศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 12 จังหวัดชลบุรี สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ จำแนกประสบการณ์ การทำงาน พบว่า โดยรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ยกเว้น ด้านครอบครัว แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ผลการวิเคราะห์รายคู่ เพื่อเปรียบเทียบปัญหาคุณภาพชีวิตของครูและบุคลากร ทางการศึกษาของศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 12 จังหวัดชลบุรี สังกัดสำนักบริหารงาน การศึกษาพิเศษ พบว่า ปัญหาคุณภาพชีวิตของครูและบุคลากรทางการศึกษาของ ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 12 จังหวัดชลบุรี สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน ด้านครอบครัว โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 จำนวน 1 คู่ ได้แก่ ประสบการณ์การทำงาน 1-5 ปี มีปัญหาคุณภาพชีวิตน้อยกว่า ประสบการณ์การทำงานมากกว่า 5 ปี ส่วนคู่อื่น ๆ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

4. แนวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิตของครูและบุคลากรทางการศึกษาของ ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 12 จังหวัดชลบุรี

4.1 ด้านการทำงาน พบว่า แนวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิตของครูและบุคลากรทางการศึกษาของศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 12 จังหวัดชลบุรี เรียงอันดับความถี่จากมากไปหาน้อย อันดับแรก ได้แก่ จัดกิจกรรมเสริมสร้างการทำงานเป็นทีมในองค์กร รองลงมา คือ จัดกิจกรรม 5 ส ในสถานที่ปฏิบัติงาน และการจัดระบบพี่เลี้ยงและสอนงานบุคลากรใหม่

4.2 ด้านครอบครัว พบว่า แนวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิตของครูและบุคลากรทางการศึกษาของศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 12 จังหวัดชลบุรี เรียงอันดับความถี่จากมากไปหาน้อย อันดับแรก ได้แก่ เชิญครอบครัวของบุคลากรเข้าร่วมกิจกรรมขององค์กร เช่น กิจกรรมส่งท้ายปีเก่าต้อนรับปีใหม่ เป็นต้น รองลงมา คือ การจัดสรรเวลาการทำงาน ให้มีประสิทธิภาพ สามารถเลิกงานตรงเวลาเพื่อได้ใช้เวลากับครอบครัวมากขึ้น และการมอบรางวัลให้บุคลากรที่เป็นพ่อ/แม่ดีเด่น

4.3 ด้านสุขภาพและความเครียด พบว่า แนวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิตของครูและบุคลากรทางการศึกษาของศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 12 จังหวัดชลบุรี เรียงอันดับความถี่จากมากไปหาน้อย อันดับแรก ได้แก่ การตรวจร่างกายประจำปี รองลงมา คือ การให้ความรู้เรื่องสุขภาพ และการออกกำลังกายในที่ทำงาน

4.4 ด้านสิ่งแวดล้อม พบว่า พบว่า แนวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิตของครูและบุคลากรทางการศึกษาของศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 12 จังหวัดชลบุรี เรียงอันดับความถี่จากมากไปหาน้อย อันดับแรก ได้แก่ ให้สวัสดิการที่พักสำหรับบุคลากรที่อยู่ห่างไกล รองลงมา คือ ให้สวัสดิการซ่อมแซมที่อยู่อาศัย และการเยี่ยมบ้านบุคลากร

4.5 ด้านชีวิตความเป็นอยู่ประจำวัน พบว่า แนวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิตของครูและบุคลากรทางการศึกษาของศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 12 จังหวัดชลบุรี เรียงอันดับความถี่จากมากไปหาน้อย อันดับแรก ได้แก่ การทำกิจกรรมพักผ่อน/ ท่องเที่ยวนอกสถานที่ รองลงมา คือ การจัดตั้งสหกรณ์ออมทรัพย์ในองค์กร และการส่งเสริมและฝึกอาชีพเสริมให้แก่บุคลากร

อภิปรายผล

การศึกษา ปัญหาและแนวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิตของบุคลากรทางการศึกษาของศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 12 จังหวัดชลบุรี สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ มีประเด็นสำคัญนำมาอภิปรายผล ดังนี้

1. ปัญหาคุณภาพชีวิตของครูและบุคลากรทางการศึกษาของศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 12 จังหวัดชลบุรี โดยรวมและรายด้าน อยู่ระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ

ครู และบุคลากรทางการศึกษาของศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 12 จังหวัดชลบุรีมีความรู้สึกพึงพอใจกับคุณภาพชีวิตของตนเองในด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และจิตใจ แต่ยังมีปัญหาคุณภาพชีวิตในด้านการทำงาน ด้านครอบครัว ด้านสิ่งแวดล้อม และด้านชีวิตความเป็นอยู่ประจำวัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุกานดา ขวัญเมือง (2550) ศึกษาเรื่อง คุณภาพชีวิตการทำงานของพยาบาลวิชาชีพ โรงพยาบาลสระบุรี พบว่า ระดับคุณภาพชีวิตทำงานของพยาบาลวิชาชีพ โรงพยาบาลสระบุรีในภาพรวม อยู่ในระดับปานกลางและยังสอดคล้องกับ ธวัชชัย กันทะวันนา (2550) ได้ศึกษา คุณภาพชีวิตของแรงงานนอกระบบในพื้นที่ ตำบลริมปิง อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน ผลการศึกษาพบว่า แรงงานนอกระบบมีคุณภาพชีวิตอยู่ในระดับกลาง ๆ คิดเป็นร้อยละ 68.4 อยู่ในระดับดี ร้อยละ 29.4 และร้อยละ 2.2 อยู่ในระดับไม่ดี เมื่อพิจารณาองค์ประกอบคุณภาพชีวิต ทั้ง 4 ด้าน พบว่า แรงงานนอกระบบมีคุณภาพชีวิตที่ดี ด้านจิตใจร้อยละ 47.7 ด้านร่างกาย ร้อยละ 37.7 ด้าน สัมพันธภาพทางสังคมร้อยละ 16.1 และด้านสิ่งแวดล้อม ร้อยละ 15.8 และนอกจากนี้ยังสอดคล้องกับ ศิวพร ตั้งทิฆะรักษ์ (2550) ได้ศึกษา การพัฒนาคุณภาพการทำงานของเจ้าหน้าที่โรงพยาบาลประสาทเชียงใหม่ เพื่อวิเคราะห์คุณภาพชีวิตการทำงานของเจ้าหน้าที่โรงพยาบาลประสาทเชียงใหม่ และหาแนวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิตการทำงาน ผลการศึกษาพบว่า คุณภาพชีวิตการทำงานของเจ้าหน้าที่โรงพยาบาลประสาทเชียงใหม่ อยู่ในระดับปานกลาง โดยเจ้าหน้าที่เห็นว่าการสร้างประโยชน์ต่อสังคมของโรงพยาบาล จัดว่ามีคุณภาพชีวิตการทำงานที่ดีมากกว่าคุณภาพชีวิตการทำงานในด้านอื่น ๆ รองลงมา คือ การพัฒนาความรู้ความสามารถเจ้าหน้าที่ ความปลอดภัยของสภาพการทำงานและสภาพแวดล้อมที่ถูกต้องอนามัย ความเหมาะสมในการดำเนินชีวิตของเจ้าหน้าที่ สภาพการยอมรับทางสังคม การทำงานของเจ้าหน้าที่ในหน่วยงาน ระเบียบข้อบังคับของหน่วยงาน และการให้เงินตอบแทนการทำงาน ตามลำดับ

1.1 ด้านการทำงาน พบว่า ปัญหาคุณภาพชีวิตของครูและบุคลากรทางการศึกษาของศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 12 จังหวัดชลบุรี โดยรวมอยู่ระดับปานกลาง ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะ ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 12 จังหวัดชลบุรี มีการแบ่งกลุ่มงานอย่างชัดเจน และในแต่ละกลุ่มงานมีครูและบุคลากรรับผิดชอบงานแตกต่างกันไป ทำให้การขาดการมีปฏิสัมพันธ์และการสื่อสารในกลุ่มงาน หรือระหว่างกลุ่มงาน จึงทำให้ยังมีปัญหาคุณภาพชีวิตด้านการทำงานอยู่บ้าง สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุเนตร นามโคตรศรี (2553) ได้ทำการวิจัยเรื่อง คุณภาพชีวิตการทำงานของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเด่นชัย จังหวัด นครราชสีมา ในภาพรวมทั้ง 8 ด้าน อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ระดับคุณภาพชีวิตการทำงานของบุคลากรอยู่ในระดับมากมีเพียงด้านเดียว คือ ด้านประโยชน์ และความรับผิดชอบต่อสังคม ส่วนที่เหลือระดับคุณภาพการทำงานของบุคลากรอยู่ใน

ระดับปานกลาง ได้แก่ ด้านสุขภาพและความปลอดภัยในการทำงาน ด้านการพัฒนาความสามารถของผู้ปฏิบัติงาน ด้านประชาธิปไตยในหน่วยงาน ด้านคุณค่าทางสังคมหรือการทำงานร่วมกัน ด้านความมั่นคงและความก้าวหน้าในงาน ด้านบทบาทระหว่างการทำงานกับสุขภาพ ที่มีความสมดุล และด้านค่าตอบแทนที่เพียงพอและเป็นธรรม และสอดคล้องกับ จัตรชัย ชุมวงศ์ (2554) ได้ทำการวิจัยเรื่อง คุณภาพชีวิตการทำงานความผูกพันต่อองค์กรกับความตั้งใจลาออกของพนักงานระดับปฏิบัติการ กรณีศึกษา บริษัทฟาร์มเลี้ยงไก่ปุ๋ย-ยาพันธุ์แห่งหนึ่ง พบว่า พนักงานระดับปฏิบัติงานมีคุณภาพชีวิตในการทำงานโดยรวมอยู่ในระดับสูง รวมไปถึงด้านลักษณะงานที่ทำให้ประโยชน์ต่อสังคม ด้านการบูรณาการทางสังคม และด้านค่าตอบแทนที่เป็นธรรมและเพียงพอ ในขณะที่ด้านสภาพแวดล้อมในการทำงานที่ปลอดภัยต่อสุขภาพ ด้านความมั่นคงและความก้าวหน้าในการทำงาน และด้านความสมดุลระหว่างงานกับชีวิตส่วนตัวอยู่ในระดับปานกลาง

1.2 ด้านครอบครัว พบว่า ปัญหาคุณภาพชีวิตของครูและบุคลากรทางการศึกษาของศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 12 จังหวัดชลบุรี โดยรวมอยู่ระดับปานกลาง ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะ ครู และบุคลากรของศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 12 จังหวัดชลบุรี ส่วนใหญ่เป็นคนต่างจังหวัด พักอาศัยในบ้านพักสวัสดิการ ไม่ได้อยู่ร่วมกับครอบครัว สามารถกลับบ้านไปหาครอบครัวได้ในช่วงวันหยุดยาวหรือเทศกาลสำคัญ ๆ เท่านั้น จึงทำให้ยังมีปัญหาคุณภาพชีวิตด้านครอบครัวอยู่บ้าง สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุทัศน์ ปัญสุวรรณ (2551) ได้ศึกษา คุณภาพชีวิตการทำงานของข้าราชการราชทัณฑ์ในจังหวัดเชียงใหม่ พบว่า คุณภาพชีวิตการทำงานของข้าราชการราชทัณฑ์ในจังหวัดเชียงใหม่ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง จากสภาพการทำงานในเรือนจำ ไม่มีเวลาให้กับครอบครัว ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตการทำงาน

1.3 ด้านสุขภาพและความเครียด พบว่า ปัญหาคุณภาพชีวิตของครูและบุคลากรทางการศึกษาของศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 12 จังหวัดชลบุรี โดยรวมอยู่ระดับน้อย ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะ ครู และบุคลากรทางการศึกษาของศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 12 จังหวัดชลบุรี ได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติงานอย่างเหมาะสม ทำให้สามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพตามศักยภาพของแต่ละคน ทำให้ไม่รู้สึกรีบเร่งและร่างกายได้พักผ่อนอย่างเพียงพอ จึงทำให้มีปัญหาค่าคุณภาพชีวิตด้านสุขภาพและความเครียดอยู่ในระดับน้อย สอดคล้องกับงานวิจัยของ สำนักงานวิจัยสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ (2553) ได้ทำการวิจัยเรื่อง คุณภาพชีวิตของคนไทย พบว่า ตัวอย่างส่วนใหญ่ร้อยละ 59.6 เคยเจ็บป่วยเล็กน้อย น้อย ๆ เฉลี่ยเพียง 2.14 ครั้ง ต่อปี และมีเพียงร้อยละ 33.6 เท่านั้น ที่เคยเจ็บป่วยจน ต้องเข้ารักษาตัวในโรงพยาบาลหรือคลินิก ส่วนใหญ่ไม่มีโรคประจำตัว และไม่มีอาการที่บ่งบอกว่ามีภาวะความเครียด แสดงว่า คุณภาพชีวิตด้านสุขภาพและความเครียดของคนไทยอยู่ในระดับค่อนข้างดี

1.4 ด้านสิ่งแวดล้อม พบว่า ปัญหาคุณภาพชีวิตของครูและบุคลากรทางการศึกษาของศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 12 จังหวัดชลบุรี โดยรวมอยู่ระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะครูและบุคลากรทางการศึกษาของศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 12 จังหวัดชลบุรี มีที่พักอาศัยอยู่ในชุมชน มีตลาด วัด โรงเรียน ทำให้มียานพาหนะพลุกพล่าน ทำให้มีฝุ่นละออง และมีเสียงรบกวนของยานพาหนะ และการจราจรติดขัดในช่วงเช้าหรือเย็น เนื่องจากมีการรับ-ส่งนักเรียน สอดคล้องกับงานวิจัยของ ศรีสุดา มีชำนานู (2553) วิจัยเรื่อง คุณภาพชีวิตของประชาชนในอำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม พบว่า ปัญหาด้านสิ่งแวดล้อม โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาในแต่ละด้าน โดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ย พบว่า ด้านที่มีปัญหาในระดับปานกลาง คือ ด้านฝุ่นละออง รองลงมาได้แก่ เสียง และอากาศ ปัญหาในระดับน้อย คือ กลิ่นเหม็น รองลงมาคือ น้ำท่วมขัง ขยะมูลฝอย และน้ำเน่าเสีย

1.5 ด้านชีวิตความเป็นอยู่ประจำวัน พบว่า ปัญหาคุณภาพชีวิตของครูและบุคลากรทางการศึกษาของศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 12 จังหวัดชลบุรี โดยรวมอยู่ระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ครู และบุคลากรทางการศึกษาของศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 12 จังหวัดชลบุรี ไม่มีการวางแผนในการออมเงิน อีกทั้งในปัจจุบันค่าครองชีพสูงขึ้น ทำให้สินค้าที่จำเป็นในชีวิตประจำวันมีราคาแพงขึ้น จึงทำให้มีปัญหาคุณภาพชีวิต ด้านชีวิตความเป็นอยู่ประจำวัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ เกวลิน มะลิ และ กนกพร เพ็ชรประเสริฐ (2557) ได้ศึกษาคุณภาพชีวิตของประชาชนในพื้นที่อุตสาหกรรมแหลมฉบัง พบว่า คุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตพื้นที่อุตสาหกรรมแหลมฉบัง อยู่ในระดับปานกลาง โดยพิจารณาจากเกณฑ์การชี้วัดที่ใช้ในการวิเคราะห์ระดับคุณภาพชีวิตของประชาชน ประกอบด้วย มาตรฐานคุณภาพชีวิต ด้านความจำเป็นพื้นฐาน ด้านชีวิตความเป็นอยู่ ด้านโอกาสในการดำรงชีวิต และด้านความสะดวกสบาย เมื่อพิจารณารายละเอียด พบว่า ด้านความจำเป็นพื้นฐาน มีคะแนนระดับคุณภาพชีวิตสูงสุด รองลงมา ได้แก่ ด้านโอกาสในการดำรงชีวิต ด้านชีวิตความเป็นอยู่ และด้านความสะดวกสบายของชีวิต ตามลำดับ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ สำนักงานวิจัยสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ (2553) ได้ทำการวิจัยเรื่อง คุณภาพชีวิตของคนไทย พบว่า ในเรื่องของสินค้าที่จำเป็นในชีวิตประจำวัน ตัวอย่างส่วนใหญ่ เห็นว่าสินค้าประเภทอาหารมีราคาแพง ส่วนในเรื่องของการบริการของหน่วยงานภาครัฐ ส่วนใหญ่เห็นว่า ได้รับบริการที่ดีแล้วทั้งในด้านการศึกษา สาธารณสุขและบริการอื่น ๆ สำหรับความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ส่วนใหญ่ยังไม่เห็นด้วยว่าชีวิตมีความปลอดภัย มีเพียงปัญหาเรื่อง ยาเสพติดเท่านั้น ที่ส่วนใหญ่เห็นว่ายังมีปัญหาค่อนข้างน้อย

2. ผลการเปรียบเทียบปัญหาคุณภาพชีวิตของบุคลากรทางการศึกษา ของศูนย์การศึกษาพิเศษเขตการศึกษา 12 จังหวัดชลบุรี สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ปรากฏผลดังนี้

2.1 ผลการเปรียบเทียบปัญหาคุณภาพชีวิตของบุคลากรทางการศึกษา ของศูนย์การศึกษาพิเศษเขตการศึกษา 12 จังหวัดชลบุรี สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ จำแนกตามเพศ ครูและบุคลากรทางการศึกษา ของศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 12 จังหวัดชลบุรี ที่มีเพศต่างกัน มีปัญหาคุณภาพชีวิตโดยรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะ ในปัจจุบันชายและหญิงมีความเสมอภาคเท่าเทียมกันในการปฏิบัติงานมากขึ้น แม้ว่าเพศจะต่างกัน แต่ทุกคนมีจุดมุ่งหมายที่จะทำงานให้ดีเช่นเดียวกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชญานี เขี่ยมระยับ (2547) ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อคุณภาพชีวิตการทำงานของพนักงานสถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย พบว่า คุณภาพชีวิตการทำงานของพนักงานสถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทยที่มีเพศแตกต่างกัน มีคุณภาพชีวิตการทำงานไม่แตกต่างกัน

2.2 ผลการเปรียบเทียบปัญหาคุณภาพชีวิตของบุคลากรทางการศึกษา ของศูนย์การศึกษาพิเศษเขตการศึกษา 12 จังหวัดชลบุรี สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ จำแนกตามตำแหน่ง ครูและบุคลากรทางการศึกษา ของศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 12 จังหวัดชลบุรี ที่มีตำแหน่งต่างกัน มีปัญหาคุณภาพชีวิต โดยรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะ ในแต่ละตำแหน่งได้รับสิทธิประโยชน์อย่างเท่าเทียมกัน สอดคล้องกับ สุพัตสร มากทอง (2553) ศึกษา คุณภาพชีวิตการทำงานของข้าราชการกรมป่าไม้ สังกัดส่วนกลาง พบว่า ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา รายได้ต่อเดือน สถานภาพ การสมรส ระยะเวลาในการปฏิบัติงาน และประเภทตำแหน่งที่แตกต่างกันไม่ทำให้กลุ่มตัวอย่าง มีระดับคุณภาพชีวิตการทำงานที่แตกต่างกัน

2.3 ผลการเปรียบเทียบปัญหาคุณภาพชีวิตของครูและบุคลากรของศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 12 จังหวัดชลบุรี สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ จำแนกประสบการณ์การทำงาน ครูและบุคลากรทางการศึกษา ของศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 12 จังหวัดชลบุรี ที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกัน มีปัญหาคุณภาพชีวิต โดยรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะ แต่ละคนมีการทำงานอย่างเป็นระบบ มีขั้นตอนในการทำงาน อย่างชัดเจน สอดคล้องกับ สุพจน์ ธนาสิริเจริญ (2550) ศึกษาเรื่อง คุณภาพชีวิตในการทำงานของพนักงานในฝ่ายทรัพยากรมนุษย์ในกลุ่มบริษัทไทยซัมมิต พบว่า คุณภาพชีวิตการทำงานของพนักงานในฝ่ายทรัพยากรมนุษย์ที่มีประสบการณ์การทำงานแตกต่างกัน มีคุณภาพชีวิตการทำงานไม่แตกต่างกัน แต่ด้านครอบครัวแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้

อาจเป็นเพราะ ครูและบุคลากรทางการศึกษา ที่มีประสบการณ์การทำงานแตกต่างกัน มีการปรับตัวในการทำงาน เพื่อไม่ให้กระทบกับการใช้ชีวิตกับคนในครอบครัวแตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะจากงานวิจัย

ผู้วิจัยมีความคิดเป็นข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ด้านการทำงาน ผู้เกี่ยวข้องกับศูนย์การศึกษาพิเศษ จำเป็นต้องจัดให้สถานที่ทำงาน มีวัสดุและอุปกรณ์เครื่องมือเครื่องใช้ที่มีเพียงพอและเหมาะสมต่อการใช้งาน ผู้บังคับบัญชา และเพื่อนร่วมงานต้องให้ความช่วยเหลือรับฟังความคิดเห็นในเรื่องงานด้วยความจริงใจ สถานที่ทำงาน สภาพแวดล้อมจัดให้มีระเบียบ สะอาดและถูกสุขลักษณะมีความเหมาะสมเอื้อต่อการปฏิบัติงาน ในสถานที่ทำงานต้องจัดให้มีเครื่องป้องกันอันตรายในการทำงานอย่างเพียงพอ สถานที่ทำงาน ควรมีมาตรการในการจัดสภาพการทำงานเพื่อป้องกันอุบัติเหตุหรือวินาศภัยต่าง ๆ และปรับเงินค่าตอบแทนให้บุคลากร ได้รับมีความเหมาะสมกับปริมาณงานที่รับผิดชอบ

2. ด้านครอบครัว บุคลากรหรือผู้เกี่ยวข้อง ควรดูแลเอาใจใส่เมื่อสมาชิกในครอบครัว เกิดการเจ็บป่วย ควรพาไปหาหมอ ซื่อยาให้รับประทาน เมื่อมีโอกาสสำคัญ หรือในเทศกาลต่าง ๆ จัดให้มีเวลากับครอบครัวอยู่พร้อมหน้ากัน ร่วมกันแก้ไขปัญหาให้คำปรึกษาเป็นตัวอย่างที่ดีกับสมาชิกในครอบครัว และแบ่งเบาภาระค่าใช้จ่ายภายในบ้านอย่างเหมาะสม

3. ด้านชีวิตความเป็นอยู่ประจำวัน บุคลากรหรือผู้เกี่ยวข้อง ต้องช่วยกันประหยัด และให้การเหลือค่าใช้จ่ายในบ้าน เช่น ค่าไฟฟ้า ค่าประปา ค่าโทรศัพท์ เพื่อแบ่งเบาภาระ จัดซื้อสิ่งของเครื่องใช้เมื่อคราวจำเป็น และส่งเสริมให้บุคคลภายในบ้านรับรู้การออมเงินสะสมไว้ ใช้ยามจำเป็นหรือเดือดร้อนและไม่สร้างภาระหนี้สินเกิดความจำเป็น

4. ด้านสิ่งแวดล้อม บุคลากรหรือผู้เกี่ยวข้อง ต้องดูแลรักษาเครื่องใช้ภายในบ้าน เช่น ทีวี พัดลม ให้มีความสะอาดสะดวกแก่การใช้ ปรับปรุงสถานที่พักอาศัยให้เป็นสัดส่วนให้มีแสงสว่างเพียงพอควรให้มีอากาศถ่ายเทสะดวก ติดตั้งไฟฟ้า ประปา โทรศัพท์ ให้ครบถ้วนเพื่อความสะดวกแก่การใช้ บริเวณบ้านต้องมีการกำจัดขยะมูลฝอย ปราศจากกลิ่นเหม็น ฝุ่นละออง อย่างเหมาะสม

5. ด้านสุขภาพและความเครียด บุคลากรจำเป็นต้องพักผ่อนนอนหลับให้เพียงพอ เพื่อรักษาความสมดุลทางร่างกาย หาวิธีจัดการความเครียด ความเศร้า ละเว้นความกังวลให้ได้ รู้จักควบคุมอารมณ์ขณะที่โกรธ/ โมโห/ เศร้าเสียใจ ได้เป็นอย่างดี หากเกิดอาการเจ็บป่วยต้องปรึกษากับบุคคลที่ใกล้ชิดเพื่อหาแนวทางแก้ไขหรือนำพบนส่งเข้ารับการรักษาที่โรงพยาบาล

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ศึกษาความคาดหวังบุคลากรทางการศึกษาที่มีต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตที่มีผลต่อการปฏิบัติงานสังกัดศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 12 จังหวัดชลบุรี
2. ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อปัญหาและแนวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิตของบุคลากรทางการศึกษาของศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 12 จังหวัดชลบุรี
3. ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างสุขภาพและความเครียดของบุคลากรทางการศึกษาที่มีผลต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตในการการปฏิบัติงานสังกัดศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 12 จังหวัดชลบุรี

บรรณานุกรม

- กนกวรรณ ทองคำสิง. (2552). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อคุณภาพชีวิตในโรงเรียนของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยรามคำแหง. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาคหกรรมศาสตร์เพื่อพัฒนาชุมชน, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- กิริติกา ต่อพันธ์. (2553). ศึกษาปัญหาคุณภาพชีวิตการทำงานของครูสังกัดเมืองพัทยา จังหวัดชลบุรี. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- เกวลิน มะลิ และ กนกพร เพียรประเสริฐ. (2557). คุณภาพชีวิตของประชาชนในพื้นที่อุตสาหกรรมแหลมฉบัง. วารสารเศรษฐศาสตร์และกลยุทธ์การจัดการ, 1(1), 20-30.
- แก้วใจ พรหมสันเทียะ. (2554). การศึกษาคุณภาพชีวิตการทำงานของพนักงานครูในสังกัดสำนักการศึกษาเมืองพัทยา จังหวัดชลบุรี. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- จงพิศุทธิ์ เชิงฉลาด. (2557). คุณภาพชีวิตการทำงานของพนักงาน โรงน้ำตาล จังหวัดกาญจนบุรี. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาสังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี.
- จตุพล เจริญชัยภูมการ. (2554). แนวทางการดำเนินงานส่งเสริมคุณภาพชีวิตขององค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดกำแพงเพชร. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการปกครองท้องถิ่น, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร.
- ฉัตรชัย ชุมวงษ์. (2554). คุณภาพชีวิตการทำงาน ความผูกพันต่อองค์กรกับความตั้งใจลาออกของพนักงานระดับปฏิบัติการ: กรณีศึกษาบริษัทฟาร์มเลี้ยงไก่ปุ๋ย-ยาพันธุ์แห่งหนึ่ง. งานวิจัยศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาจิตวิทยาอุตสาหกรรมและองค์การ, คณะศิลปศาสตร์, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- เฉลิมเกียรติ แก้วหอม. (2553). สรุปสาระสำคัญแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 (2555-2559) ลงเมื่อ 30 กันยายน 2555. เมื่อวันที่ 10 กรกฎาคม 2559.
- ชญานี เข็มมระยับ. (2547). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อคุณภาพชีวิตการทำงานของพนักงานสถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย. งานนิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริการทั่วไป, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยบูรพา.

- ชมพูนุช เจริญทรัพย์. (2557). *คุณภาพชีวิตการทำงานของอาจารย์มหาวิทยาลัยทักษิณ*.
วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการจัดการธุรกิจ, บัณฑิตวิทยาลัย,
มหาวิทยาลัยทักษิณ.
- ชวัลนุช แพทย์หลักฟ้า. (2556). *คุณภาพชีวิตการทำงานของบุคลากรสังกัดเทศบาล
ในจังหวัดอ่างทอง*. การค้นคว้าอิสระรัฐศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชา
รัฐประศาสนศาสตร์, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.
- ชัยพจน์ ผสมทรัพย์. (2555). *คุณภาพชีวิตการทำงานของข้าราชการครู กลุ่ม โรงเรียนพานทอง 2
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรีเขต 2*. งานนิพนธ์
การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์,
มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ชาลี บุญเพลิง. (2553). *แนวทางการบริหารจัดการด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ
ขององค์การบริหารส่วนตำบลโนนสะอาด อำเภอแวงใหญ่ จังหวัดขอนแก่น*.
รายงานการศึกษาอิสระรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการปกครองท้องถิ่น,
บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ณัฐพันธุ์ เขจรนนท์. (2551). *พฤติกรรมองค์กร*. กรุงเทพฯ: วิ พรินท์ (1991).
- ชนัท ภัคดีสุวรรณ. (2555). *คุณภาพชีวิตการทำงานของครูในสถาบันอาชีวศึกษา สังกัดสำนักงาน
คณะกรรมการการอาชีวศึกษาในเขตจังหวัดสกลนคร*. วิทยานิพนธ์
ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการจัดการอาชีวอุตสาหกรรม, บัณฑิตวิทยาลัย,
มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- ธวัชชัย กันทะวันนา. (2550). *คุณภาพชีวิตของแรงงานนอกระบบในพื้นที่ตำบลริมบึง
อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน*. รายงานการศึกษาอิสระสาทรณสุขศาสตรมหาบัณฑิต,
สาขาวิชาสาทรณสุขศาสตร์, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- นงลักษณ์ เพิ่มชาติ. (2551). *คุณภาพชีวิตการทำงานของคณาจารย์มหาวิทยาลัยราชภัฏ
หมู่บ้านจอมบึง*. งานวิจัยสนับสนุนจากโครงการพัฒนานักวิจัยรุ่นใหม่,
มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง.
- เนตรนภา พงษ์ศรี. (2552). *แนวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิตตามเกณฑ์ความจำเป็นพื้นฐาน
ของชุมชนดัดใหม่ เทศบาลนครนครสวรรค์*. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต,
สาขาวิชายุทธศาสตร์การพัฒนา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.
- บุญชม ศรีสะอาด และบุญส่ง นิลแก้ว. (2535). *การวิจัยเบื้องต้น* (พิมพ์ครั้งที่ 6). มหาสารคาม:
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

- เบญจวรรณ คงอรุณ. (2553). *การส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองนมวัว อำเภอลาดยาว จังหวัดนครสวรรค์*. รายงานการศึกษาอิสระรัฐศาสตรมหาบัณฑิต, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ปณิชา ดิสวัสดิ์. (2550). *ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเอง แรงจูงใจในการทำงาน และคุณภาพชีวิตในการทำงานของพนักงานโรงพยาบาลทหารผ่านศึก*. วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาจิตวิทยาอุตสาหกรรม, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- พจนีย์ ถึงจำง. (2551). *ผลกระทบของการศึกษาในระดับบัณฑิตศึกษา ภาคนอกเวลาราชการที่มีต่อการเรียนการปฏิบัติงานและคุณภาพชีวิตของนิสิต*. วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาวิจัยการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เพชร สันทัด และคณะ. (2557). *ศาสตร์และศิลป์การบริหารการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พรรณี พวงเกาะ. (2556). *การศึกษาคุณภาพชีวิตการทำงานของครูในกลุ่มโรงเรียนศรีเมืองสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยาของ เขต 1*. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ภัทรพล ดันเสถียร. (2550). *คุณภาพชีวิตของพระสงฆ์ที่อาพาธด้วยโรคเรื้อรังที่มารับบริการทางการแพทย์ ณ โรงพยาบาลสงฆ์*. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชางานบริการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยมหิดล.
- รัตนภรณ์ บุญมี. (2558). *คุณภาพชีวิตในการทำงานของพนักงานเทศบาลตำบลนาดี*. งานนิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการเมืองการปกครอง, คณะรัฐศาสตร์และนิติศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ฤทัยรัตน์ บุญเพชร. (2557). *คุณภาพชีวิตในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบลบางรักพัฒนาอำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี*. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, สาขารัฐศาสตร์, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- วิมลนันท์ จิระถาวรพัฒน์. (2552). *คุณภาพชีวิตในการทำงานกับการสนับสนุนทางสังคมของบุคลากร มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี*. วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาจิตวิทยาพัฒนาการ, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

- วิสัย อ่างเฮ้า. (2551). *คุณภาพชีวิตของนิสิตที่อยู่หอพักในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย*.
 วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาสุขภาพจิต, บัณฑิตวิทยาลัย,
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ศรีสุดา มีชำนาญ. (2553). *คุณภาพชีวิตของประชาชนในอำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม*.
 งานวิจัยศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาสังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนา,
 คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์, มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม.
- ศศิธร บุตรเมือง. (2551). *ปัจจัยความฉลาดทางอารมณ์ที่สัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตของ
 นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สำนักงานเขตภาษีเจริญ สังกัดกรุงเทพมหานคร*.
 วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการวัดและประเมินผลการศึกษา,
 บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ศิริวรรณ ทิมย้ายงาม. (2550). *คุณภาพชีวิตการทำงานของพ่อแม่เด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
 จังหวัดฉะเชิงเทรา*. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาพัฒนศึกษา,
 บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ศิวาพร ตั้งทีฆะรักษ์. (2550). *การพัฒนาคุณภาพชีวิตการทำงานของเจ้าหน้าที่โรงพยาบาลประสาท
 เชียงใหม่*. การค้นคว้าแบบอิสระรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, บัณฑิตวิทยาลัย,
 มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 12 จังหวัดชลบุรี. (2558). *แผนปฏิบัติการกลุ่มบริหาร
 งานบุคคล ปี 2558*. ชลบุรี.
- ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 12 จังหวัดชลบุรี. (2559). *แผนปฏิบัติการประจำปีการศึกษา
 2559 ของศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 12 จังหวัดชลบุรี ปี 2559*. ชลบุรี.
- สายฝน เหมสุทธิ. (2553). *ปัจจัยคุณภาพชีวิตของนักเรียนที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
 วิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียน ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สำนักงานเขตภาษีเจริญ
 สังกัดกรุงเทพมหานคร*. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชา
 การวัดและประเมินผลการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2554). *แผนพัฒนาเศรษฐกิจ
 และสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555 - 2559)*. กรุงเทพฯ: สำนักนายกรัฐมนตรี.
- สำนักวิจัยสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์. (2554). *รายงานการวิจัยเรื่องคุณภาพชีวิต
 ของคนไทย ปี 2554*. กรุงเทพฯ: สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.

- สุกานดา ขวัญเมือง (2550). *คุณภาพชีวิตการทำงานของพยาบาลวิชาชีพโรงพยาบาลสระบุรี*. วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการจัดการทั่วไป, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี.
- สุทัศน์ ปัญสุวรรณ. (2551). *คุณภาพชีวิตการทำงานของข้าราชการราชทัณฑ์ในจังหวัดเชียงใหม่*. การศึกษาอิสระบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการจัดการทั่วไป, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่.
- สุนิสา สุขหมั่น. (2558). *คุณภาพชีวิตการทำงานของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาอำเภอศรีราชา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18*. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สุนทร นามโคตรศรี. (2553). *คุณภาพชีวิตการทำงานของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตอำเภอด่านขุนทด จังหวัดนครราชสีมา*. โครงการนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาวิศวกรรมโยธา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี.
- สุพจน์ ธนาศิริเจริญ. (2550). *คุณภาพชีวิตในการทำงานของพนักงานในฝ่ายทรัพยากรมนุษย์ กรณีศึกษา: ผู้ปฏิบัติงานในระดับเจ้าหน้าที่ด้านการบริหารทรัพยากรมนุษย์ ในกลุ่มบริษัทไทยซัมมิต*. งานนิพนธ์การจัดการมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการจัดการทรัพยากรมนุษย์, คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สุพัตสร มากทอง. (2553). *คุณภาพชีวิตการทำงานของข้าราชการกรมป่าไม้ สังกัดส่วนกลาง*. การศึกษาค้นคว้าอิสระรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. สาขาวิชารัฐศาสตร์, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- สุมลมาลย์ เตียวไป๋. (2558). *คุณภาพชีวิตการทำงานของบุคลากรในองค์การภาครัฐ: กรณีศึกษากระทรวงมหาดไทยและกระทรวงการคลัง*. ดุษฎีนิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต, สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- สุวัฒน์ มหัตนรินทร์กุล และคณะ. (2545). *รายงานการวิจัยเรื่อง โครงการจัดทำโปรแกรมสำเร็จรูป ในการสำรวจสุขภาพจิตในพื้นที่ ปี พ.ศ. 2545 ชื่อแบบคัดกรองทางสุขภาพจิต: เครื่องชี้วัดคุณภาพชีวิตขององค์การอนามัยโลกชุดย่อ ฉบับภาษาไทย*. กรุงเทพมหานคร: กรมสุขภาพจิต.
- ESCAP. (1990). *Guidelines on methodological approaches to the conduct of a regional survey of the quality of life as on aspect of human resources development*. New York: McGraw-Hill.

- George, S., & Berson, K. (1990). *The nature of the administration process*. New York: McGraw - Hill.
- Krejcie, R. V., & Morgan, D. W. (1970). *Determining sample size for research activities*. *Educational and Psychological Measurement*, 30(3), 608-610.
- Nagayama, Yosuhiko. (1993). The Concept of the Quality of Working Life of White Collar Works. *The Japan Institute of Labour Report Series*, 2: 103.
- UNESCO. (1993). Indicator of environment quality of life. *Research and Papers in Social Science*, 3(7), 11-12.
- United Nations. (1990). *Guidelines on methodological approaches to the conduct of a regional*. New York: United Nations.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

- สำเนาหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการตรวจสอบความเที่ยงตรงของเครื่องมือ
- สำเนาหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อหาคุณภาพเครื่องมือ
- สำเนาหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย

(สำเนา)

ที่ ศธ 6218.8 / ว. 316

ภาควิชาการบริหารการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
ต.แสนสุข อ.เมือง จ.ชลบุรี 20130

24 มีนาคม 2561

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ในการตรวจสอบความเที่ยงตรงของเครื่องมือในการวิจัย

เรียน

สิ่งที่ส่งมาด้วย 1. คำโครงการวิจัย
2. เครื่องมือในการวิจัย

ด้วย ภาควิชาการบริหารการศึกษา ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ได้มีความเห็นชอบ
ให้นิสิตระดับบัณฑิตศึกษา หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
มหาวิทยาลัยบูรพา ทำงานนิพนธ์ ซึ่งขณะนี้อยู่ในขั้นตอนการสร้างเครื่องมือเพื่อการวิจัย
ดังรายนามต่อไปนี้

นางเกศินี สันจะโป๊ะ รหัส 58920813

งานนิพนธ์เรื่อง ปัญหาและแนวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิตของครูและบุคลากร
ทางการศึกษาของศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 12 จังหวัดชลบุรี โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์
ดร.ประยูร อัมสวาสดี เป็นประธานกรรมการควบคุมงานนิพนธ์ ภาควิชาการบริหารการศึกษา
ได้พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญ ในเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงขอความอนุเคราะห์
จากท่าน ในการตรวจสอบความเที่ยงตรงของเครื่องมือของนิสิต ในครั้งนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ จักเป็นพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(ลงชื่อ)

สุเมธ งามกนก

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุเมธ งามกนก)

หัวหน้าภาควิชาการบริหารการศึกษา

ภาควิชาการบริหารการศึกษา

โทร. 0-3810-2052

โทรสาร 0-3874-5811

(สำเนา)

ที่ ศธ 6218.8 / ว. 317

ภาควิชาการบริหารการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
ต.แสนสุข อ.เมือง จ.ชลบุรี 20131

27 มีนาคม 2560

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อหาคุณภาพเครื่องมือ

เรียน

ด้วย ภาควิชาการบริหารการศึกษา ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ได้มีความเห็นชอบ
ให้นิสิตระดับบัณฑิตศึกษา หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
มหาวิทยาลัยบูรพา ทำงานนิพนธ์ ซึ่งขณะนี้อยู่ในขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อหาคุณภาพ
เครื่องมือ ดังรายนามต่อไปนี้

นางเกศินี สันจะโป๊ะ รหัส 58920813

งานนิพนธ์เรื่อง ปัญหาและแนวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิตของครูและบุคลากร
ทางการศึกษา ของศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 12 จังหวัดชลบุรี โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์
ดร.ประยูร อิ่มสวัสดิ์ เป็นประธานกรรมการควบคุมงานนิพนธ์ ภาควิชาการบริหารการศึกษา
มีความประสงค์จะขอความอนุเคราะห์จากท่าน เพื่ออำนวยความสะดวกในการเก็บรวบรวมข้อมูล
เพื่อหาคุณภาพเครื่องมือในการวิจัย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ จักเป็นพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(ลงชื่อ)

สุเมธ งามกนก

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุเมธ งามกนก)

หัวหน้าภาควิชาการบริหารการศึกษา

ภาควิชาการบริหารการศึกษา

โทร. 0-3810-2052

โทรสาร 0-3874-5811

(สำเนา)

ที่ ศธ 6218.8 / ว. 318

ภาควิชาการบริหารการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
ต.แสนสุข อ.เมือง จ.ชลบุรี 20131

29 มีนาคม 2560

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน

ด้วย ภาควิชาการบริหารการศึกษา ได้มีความเห็นชอบให้นิติระดับบัณฑิตศึกษา
หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา ทำงานนิพนธ์
ซึ่งขณะนี้อยู่ในขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย ดังรายนามต่อไปนี้

นางเกศินี สันจะโปิยะ รหัส 58920813

งานนิพนธ์เรื่อง ปัญหาและแนวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิตของครูและบุคลากร
ทางการศึกษาของศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 12 จังหวัดชลบุรี โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์
ดร.ประยูร อิ่มสวัสดิ์ เป็นประธานกรรมการควบคุมงานนิพนธ์ ภาควิชาการบริหารการศึกษา
มีความประสงค์จะขอความอนุเคราะห์จากท่าน เพื่ออำนวยความสะดวกในการเก็บรวบรวมข้อมูล
เพื่อการวิจัย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ จักเป็นพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(ลงชื่อ)

สุเมธ งามกนก

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุเมธ งามกนก)

หัวหน้าภาควิชาการบริหารการศึกษา

ภาควิชาการบริหารการศึกษา

โทร. 0-3810-2052

โทรสาร 0-3874-5811

ภาคผนวก ข

ค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) โดยวิธีหาค่าดัชนีความสอดคล้อง
ระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ (IOC)

แบบตรวจสอบความเที่ยงตรงของแบบสอบถามจากผู้ทรงคุณวุฒิ
เรื่อง ปัญหาและแนวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิตของครูและบุคลากรทางการศึกษา
ของศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 12 จังหวัดชลบุรี
สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ

ตอนที่ 2 แบบสอบถามปัญหาคุณภาพชีวิตของครูและบุคลากรทางการศึกษา
 ของศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 12 จังหวัดชลบุรี จำนวน 5 ด้าน คือ
 ด้านการงาน ด้านครอบครัว ด้านสุขภาพและความเครียด ด้านสิ่งแวดล้อม
 ด้านชีวิตความเป็นอยู่ประจำวัน รวม 35 ข้อ

หมายเหตุ +1 หมายถึง แน่ใจว่าข้อคำถามมีความสอดคล้องกับเนื้อหาตามวัตถุประสงค์การวิจัย
 0 หมายถึง ไม่แน่ใจว่าข้อคำถามมีความสอดคล้องกับเนื้อหาตามวัตถุประสงค์การวิจัย
 -1 หมายถึง แน่ใจว่าข้อคำถามไม่มีความสอดคล้องกับเนื้อหาตามวัตถุประสงค์การวิจัย

ข้อ	ปัญหาคุณภาพชีวิต	ผู้เชี่ยวชาญ			สรุป	แปลว่า
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3		
1.	ด้านการทำงาน เงินค่าตอบแทนที่ครูและบุคลากร ทางการศึกษาได้รับเหมาะสมกับ ปริมาณงานที่ทำ	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
2.	เวลาทำงานที่ครูและบุคลากรทางการศึกษา มีอยู่เหมาะสมกับปริมาณงานประจำ ที่ท่านต้องรับผิดชอบ	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
3.	สภาพแวดล้อมที่ทำงานของครูและบุคลากร ทางการศึกษามีความเหมาะสมเอื้อต่อ การปฏิบัติงาน	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
4.	สถานที่ทำงานของครูและบุคลากร ทางการศึกษาจัดเป็นระเบียบ สะอาด และถูกสุขลักษณะ	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้

ข้อ	ปัญหาคุณภาพชีวิต	ผู้เชี่ยวชาญ			สรุป	แปลว่า
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3		
5.	สถานที่ทำงานของครูและบุคลากรทางการศึกษามีวัสดุ อุปกรณ์ เครื่องมือ เครื่องใช้ในการทำงานอย่างเพียงพอ และเหมาะสมต่อการใช้งาน	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
6.	ในสถานที่ทำงานของครูและบุคลากรทางการศึกษาจัดให้มีเครื่องป้องกันอันตรายในการทำงานอย่างเพียงพอ	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
7.	ครูและบุคลากรทางการศึกษามีโอกาสเรียนรู้เทคนิคการทำงานใหม่ ๆ อยู่เสมอ	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
8.	เพื่อนร่วมงานของครูและบุคลากรทางการศึกษาให้ความร่วมมือในการทำงานเป็นอย่างดี	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
9.	เมื่อครูและบุคลากรทางการศึกษาได้รับความเดือดร้อนไม่ว่าจะเป็นเรื่องส่วนตัวหรือส่วนรวมผู้บังคับบัญชา และเพื่อนร่วมงานยินดีรับฟังและให้ความช่วยเหลือเสมอ	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
10.	สถานที่ทำงานของครูและบุคลากรทางการศึกษามีมาตรการในการจัดสภาพการทำงานเพื่อป้องกันอุบัติเหตุหรือวินาศภัยต่าง ๆ	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
11.	ด้านครอบครัว การปรึกษาหารือเพื่อแก้ปัญหาร่วมกันของคนในครอบครัว ของครู และบุคลากรทางการศึกษา	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้

ข้อ	ปัญหาคุณภาพชีวิต	ผู้เชี่ยวชาญ			สรุป	แปลว่า
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3		
12.	การดูแลเอาใจใส่เมื่อสมาชิกในครอบครัวของครูและบุคลากรทางการศึกษาเจ็บป่วย เช่น พาไปหาหมอ ซื้อยาให้รับประทาน	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
13.	การอยู่พร้อมหน้ากันของสมาชิกในครอบครัวของครูและบุคลากรทางการศึกษาเมื่อมีโอกาสำคัญ หรือในเทศกาลต่างๆ	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
14.	การแบ่งเบาภาระค่าใช้จ่ายภายในบ้านของสมาชิกในครอบครัวของครูและบุคลากรทางการศึกษา	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
15.	ด้านสุขภาพและความเครียด ครูและบุคลากรทางการศึกษานอนหลับพักผ่อนอย่างเพียงพอ	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
16.	ครูและบุคลากรทางการศึกษามีอาการเจ็บป่วยโดยไม่รู้สาเหตุ	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
17.	ครูและบุคลากรทางการศึกษามีอาการเบื่ออาหารหรือทานข้าวไม่ลง เมื่อมีปัญหาที่ท่านแก้ไม่ตก	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
18.	ครูและบุคลากรทางการศึกษามีอาการเจ็บป่วยต้องเข้ารับการรักษาที่โรงพยาบาล	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
19.	ครูและบุคลากรทางการศึกษาสามารถควบคุมอารมณ์ขณะที่โกรธ /โมโห/เศร้า เสียใจ ได้	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
20.	ครูและบุคลากรทางการศึกษาสามารถจัดการความเครียด ความเศร้า ความกังวลได้	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้

ข้อ	ปัญหาคุณภาพชีวิต	ผู้เชี่ยวชาญ			สรุป	แปลว่า
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3		
21.	ด้านสิ่งแวดล้อม สภาพบ้านของครูและบุคลากรทางการศึกษาเป็นสัดส่วน	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
22.	สภาพบ้านของครูและบุคลากรทางการศึกษามีอากาศถ่ายเทสะดวกมีแสงสว่างเพียงพอ	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
23.	บริเวณบ้านของครูและบุคลากรทางการศึกษามีการกำจัดขยะมูลฝอย	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
24.	บริเวณบ้านของครูและบุคลากรทางการศึกษามีสิ่งรบกวน เช่น กลิ่นเหม็น ฝุ่น ละออง ควันไฟ เป็นต้น	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
25.	บ้านของครูและบุคลากรทางการศึกษามีสาธารณูปโภคครบถ้วน เช่น ไฟฟ้า ประปา โทรศัพท์	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
26.	บ้านของครูและบุคลากรทางการศึกษามีเครื่องใช้อำนวยความสะดวก เช่น ทีวี พัดลม	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
27.	ครูและบุคลากรทางการศึกษา รู้สึกปลอดภัยในการเดินทางไป-กลับ ระหว่างสถานที่ทำงานกับที่พัก	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
28.	ด้านชีวิตความเป็นอยู่ประจำวัน ครูและบุคลากรทางการศึกษาคิดว่าสินค้าประเภทอาหารมีราคาเหมาะสม	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
29.	ครูและบุคลากรทางการศึกษาคิดว่าสินค้าประเภทเสื้อผ้า เครื่องนุ่งห่มมีราคาเหมาะสม	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
30.	ครูและบุคลากรทางการศึกษาคิดว่าสินค้าประเภทยารักษาโรคมีราคาเหมาะสม	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้

ข้อ	ปัญหาคุณภาพชีวิต	ผู้เชี่ยวชาญ			สรุป	แปลว่า
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3		
31.	ครูและบุคลากรทางการศึกษาคิดว่าค่าใช้จ่ายด้านสาธารณูปโภค เช่น ค่าไฟฟ้า ค่าประปา ค่าโทรศัพท์ มีราคาเหมาะสม	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
32.	ในระแวกบ้านของครูและบุคลากรทางการศึกษารู้สึกมีความปลอดภัยของตัวท่านและทรัพย์สิน	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
33.	ครูและบุคลากรทางการศึกษามีการติดตามข้อมูลข่าวสารจากสื่อต่าง ๆ เช่น โทรศัพท์ วิทยุ หนังสือพิมพ์ อย่างสม่ำเสมอ	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
34.	ครูและบุคลากรทางการศึกษามีการออมเงินไว้ใช้ยามจำเป็นหรือเดือดร้อน	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
35.	ครูและบุคลากรทางการศึกษาและสมาชิกในครอบครัวมีภาระหนี้สิน	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้

ภาคผนวก ค

ค่าอำนาจจำแนกรายข้อ (Item discrimination power) และค่าความเชื่อมั่น (Reliability)

ตารางที่ 21 ค่าอำนาจจำแนกรายข้อ (Item discrimination power) และค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ (Reliability) ของแบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหาและแนวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิตของครูและบุคลากรทางการศึกษา ของศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 12 จังหวัดชลบุรี

ข้อ	ค่าอำนาจจำแนก (<i>r</i>)	ข้อ	ค่าอำนาจจำแนก (<i>r</i>)
1.	.65	19.	.85
2.	.73	20.	.73
3.	.86	21.	.79
4.	.80	22.	.79
5.	.77	23.	.83
6.	.80	24.	.34
7.	.72	25.	.91
8.	.73	26.	.89
9.	.70	27.	.91
10.	.75	28.	.78
11.	.71	29.	.69
12.	.83	30.	.83
13.	.63	31.	.73
14.	.84	32.	.75
15.	.70	33.	.87
16.	.25	34.	.77
17.	.40	35.	.53
18.	.44		

หมายเหตุ ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับของแบบสอบถาม เท่ากับ = .98

ภาคผนวก ง
แบบสอบถามของงานวิจัย

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง ปัญหาและแนวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิตของครูและบุคลากรทางการศึกษา
ของศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 12 จังหวัดชลบุรี สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามนี้มีทั้งหมด 3 ตอน ดังนี้
ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลของผู้ตอบแบบสอบถาม
ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามปัญหาคุณภาพชีวิตของครูและบุคลากรทางการศึกษาของศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 12 จังหวัดชลบุรี
ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิตของครูและบุคลากรทางการศึกษา ของศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 12 จังหวัดชลบุรี
2. การตอบแบบสอบถามนี้มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาปัญหาและแนวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิตของครูและบุคลากรทางการศึกษาของศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 12 จังหวัดชลบุรี สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กรุณาตอบแบบสอบถามตามความเป็นจริง
3. การตอบแบบสอบถามนี้จะไม่มีผลเสียใด ๆ ต่อการปฏิบัติงานของท่าน คำตอบของท่านจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการนำไปประมวล วิเคราะห์เป็นภาพรวม เพื่อหาแนวทางในการปรับปรุง แก้ไขการดำเนินงานของศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 12 จังหวัดชลบุรี ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น
4. เมื่อท่านตอบแบบสอบถามนี้แล้ว กรุณาตรวจสอบอีกครั้งว่าท่านได้ตอบแบบสอบถามครบทุกข้อหรือไม่ เพราะแบบสอบถามที่ได้รับคำตอบไม่ครบถ้วนจะไม่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการวิจัยได้

ขอขอบพระคุณในความอนุเคราะห์ตอบแบบสอบถาม

เกศินี สันจะโป๊ะ

นิสิตระดับบัณฑิตศึกษา สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

ตอนที่ 1 ลักษณะทั่วไปของสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดกาเครื่องหมาย ✓ ลงใน () หน้าข้อความที่ตรงกับท่าน ดังนี้

1. เพศ

() ชาย () หญิง

2. ตำแหน่ง

() ข้าราชการ () พนักงานราชการ

() ครูอัตราจ้าง () พี่เลี้ยงเด็กพิการ

3. ประสบการณ์ในการทำงาน

() ต่ำกว่า 1 ปี () 1-5 ปี () มากกว่า 5 ปี

ตอนที่ 2 แบบสอบถามปัญหาคุณภาพชีวิตของครูและบุคลากรทางการศึกษา ของศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 12 จังหวัดชลบุรี

คำชี้แจง แบบสอบถามปัญหาคุณภาพชีวิตของครูและบุคลากรทางการศึกษา
ของศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 12 จังหวัดชลบุรี จำนวน 5 ด้าน คือ ด้านการทำงาน
ด้านครอบครัว ด้านสุขภาพและความเครียด ด้านสิ่งแวดล้อม ด้านชีวิตความเป็นอยู่
ประจำวัน รวม 35 ข้อ

โปรดพิจารณาคำถามแต่ละข้อแล้วใส่เครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับปัญหาตามสภาพ
ความเป็นจริง โดยใช้เกณฑ์ในการพิจารณา ดังนี้

5 หมายถึง ปัญหาคุณภาพชีวิตของครูและบุคลากรทางการศึกษาอยู่ในระดับมากที่สุด

4 หมายถึง ปัญหาคุณภาพชีวิตของครูและบุคลากรทางการศึกษาอยู่ในระดับมาก

3 หมายถึง ปัญหาคุณภาพชีวิตของครูและบุคลากรทางการศึกษาอยู่ในระดับปานกลาง

2 หมายถึง ปัญหาคุณภาพชีวิตของครูและบุคลากรทางการศึกษาอยู่ในระดับน้อย

1 หมายถึง ปัญหาคุณภาพชีวิตของครูและบุคลากรทางการศึกษาอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ข้อ	ปัญหาคุณภาพชีวิต	ระดับปัญหา				
		5	4	3	2	1
	ด้านการทำงาน					
1.	เงินค่าตอบแทนที่ครูและบุคลากรทางการศึกษาได้รับเหมาะสมกับปริมาณงานที่ทำ					
2.	เวลาทำงานที่ครูและบุคลากรทางการศึกษามีอยู่เหมาะสมกับปริมาณงานประจำที่ท่านต้องรับผิดชอบ					
3.	สภาพแวดล้อมที่ทำงานของครูและบุคลากรทางการศึกษามีความเหมาะสมเอื้อต่อการปฏิบัติงาน					
4.	สถานที่ทำงานของครูและบุคลากรทางการศึกษาจัดเป็นระเบียบ สะอาด และถูกสุขลักษณะ					
5.	สถานที่ทำงานของครูและบุคลากรทางการศึกษามีวัสดุอุปกรณ์เครื่องมือเครื่องใช้ในการทำงานอย่างเพียงพอและเหมาะสมต่อการใช้งาน					
6.	ในสถานที่ทำงานของครูและบุคลากรทางการศึกษาจัดให้มีเครื่องป้องกันอันตรายในการทำงานอย่างเพียงพอ					
7.	ครูและบุคลากรทางการศึกษามีโอกาสเรียนรู้เทคนิคการทำงานใหม่ ๆ อยู่เสมอ					
8.	เพื่อนร่วมงานของครูและบุคลากรทางการศึกษาให้ความร่วมมือในการทำงานเป็นอย่างดี					
9.	เมื่อครูและบุคลากรทางการศึกษาได้รับความเดือดร้อนไม่ว่าจะเป็นเรื่องส่วนตัวหรือส่วนรวมผู้บังคับบัญชาและเพื่อนร่วมงานยินดีรับฟังและให้ความช่วยเหลือเสมอ					
10.	สถานที่ทำงานของครูและบุคลากรทางการศึกษามีมาตรการในการจัดสภาพการทำงานเพื่อป้องกันอุบัติเหตุหรือวินาศภัยต่าง ๆ					
	ด้านครอบครัว					
11.	การปรึกษาหารือเพื่อแก้ปัญหาาร่วมกันของคนในครอบครัวของครูและบุคลากรทางการศึกษา					

ข้อ	ปัญหาคุณภาพชีวิต	ระดับปัญหา				
		5	4	3	2	1
12.	การดูแลเอาใจใส่เมื่อสมาชิกในครอบครัวของครูและบุคลากรทางการศึกษาเจ็บป่วย เช่น พาไปหาหมอ ซื้อยาให้รับประทาน					
13.	การอยู่พร้อมหน้ากันของสมาชิกในครอบครัวของครูและบุคลากรทางการศึกษาเมื่อมีโอกาสสำคัญ หรือ ในเทศกาลต่าง ๆ					
14.	การแบ่งเบาภาระค่าใช้จ่ายภายในบ้านของสมาชิกในครอบครัวของครูและบุคลากรทางการศึกษา					
	ด้านสุขภาพและความเครียด					
15.	ครูและบุคลากรทางการศึกษานอนหลับพักผ่อนอย่างเพียงพอ					
16.	ครูและบุคลากรทางการศึกษามีอาการเจ็บป่วยโดยไม่รู้สาเหตุ					
17.	ครูและบุคลากรทางการศึกษามีอาการเบื่ออาหารหรือทานข้าวไม่ลง เมื่อมีปัญหาที่ทนแก้ไขไม่ได้					
18.	ครูและบุคลากรทางการศึกษามีอาการเจ็บป่วยต้องเข้ารับการรักษาที่โรงพยาบาล					
19.	ครูและบุคลากรทางการศึกษาสามารถควบคุมอารมณ์ขณะที่โกรธ/ โมโห/ เศร้าเสียใจ ได้					
20.	ครูและบุคลากรทางการศึกษาสามารถจัดการความเครียด ความเศร้า ความกังวลได้					
	ด้านสิ่งแวดล้อม					
21.	สภาพบ้านของครูและบุคลากรทางการศึกษาเป็นสัดส่วน					
22.	สภาพบ้านของครูและบุคลากรทางการศึกษามีอากาศถ่ายเท สะดวกมีแสงสว่างเพียงพอ					
23.	บริเวณบ้านของครูและบุคลากรทางการศึกษามีการจัดขยะมูลฝอย					
24.	บริเวณบ้านของครูและบุคลากรทางการศึกษามีสิ่งรบกวน เช่น กลิ่นเหม็น ฝุ่นละออง คิวไฟ เป็นต้น					

ข้อ	ปัญหาคุณภาพชีวิต	ระดับปัญหา				
		5	4	3	2	1
25.	บ้านของครูและบุคลากรทางการศึกษามีสาธารณูปโภคครบถ้วน เช่น ไฟฟ้า ประปา โทรศัพท์					
26.	บ้านของครูและบุคลากรทางการศึกษามีเครื่องใช้อำนวยความสะดวก เช่น ทีวี พัดลม					
27.	ครูและบุคลากรทางการศึกษารู้สึกปลอดภัยในการเดินทางไป - กลับ ระหว่างสถานที่ทำงานกับที่พัก					
28.	ด้านชีวิตความเป็นอยู่ประจำวัน ครูและบุคลากรทางการศึกษาคิดว่าสินค้าประเภทอาหารมีราคาเหมาะสม					
29.	ครูและบุคลากรทางการศึกษาคิดว่าสินค้าประเภทเสื้อผ้าเครื่องนุ่งห่มมีราคาเหมาะสม					
30.	ครูและบุคลากรทางการศึกษาคิดว่าสินค้าประเภทยารักษาโรคมียาที่เหมาะสม					
31.	ครูและบุคลากรทางการศึกษาคิดว่าค่าใช้จ่ายด้านสาธารณูปโภค เช่น ค่าไฟฟ้า ค่าประปา ค่าโทรศัพท์มีราคาเหมาะสม					
32.	ในละแวกบ้านของครูและบุคลากรทางการศึกษารู้สึกมีความปลอดภัยของตัวท่านและทรัพย์สิน					
33.	ครูและบุคลากรทางการศึกษามีการติดตามข้อมูลข่าวสารจากสื่อต่างๆ เช่น โทรทัศน์ วิทยุ หนังสือพิมพ์อย่างสม่ำเสมอ					
34.	ครูและบุคลากรทางการศึกษามีการออมเงินไว้ใช้จ่ายเป็นประจำหรือเดือนร้อน					
35.	ครูและบุคลากรทางการศึกษาและสมาชิกในครอบครัวมีภาระหนี้สิน					

**ตอนที่ 3 แนวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิตของครูและบุคลากรทางการศึกษา
ของศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 12 จังหวัดชลบุรี สังกัดสำนักบริหารงาน
การศึกษาพิเศษ**

คำชี้แจง แนวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิตของครูและบุคลากรทางการศึกษา
ของศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 12 จังหวัดชลบุรี สังกัดสำนักบริหารงาน
การศึกษาพิเศษ รวม 5 ข้อ

โปรดพิจารณาคำถามแต่ละข้อแล้วใส่ตัวเลขลงใน () เรียงลำดับความสำคัญ 1-3
โดยใช้เกณฑ์ในการพิจารณา ดังนี้

- 1 หมายความว่า เป็นแนวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิตที่เหมาะสมจำนวนมาก
- 2 หมายความว่า เป็นแนวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิตที่เหมาะสมจำเป็นปานกลาง
- 3 หมายความว่า เป็นแนวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิตที่เหมาะสมจำเป็นน้อย

1. แนวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิตของครูและบุคลากรทางการศึกษา

ของศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 12 จังหวัดชลบุรี สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ
ด้านการทำงาน

- () จัดกิจกรรม 5 ส ในสถานที่ปฏิบัติงาน
- () การจัดกิจกรรมพบปะผู้บริหาร
- () การให้กำลังใจบุคลากรในสภาวะยากลำบาก
- () จัดกิจกรรมเสริมสร้างการทำงานเป็นทีมในองค์กร
- () การเชิดชูบุคลากรที่เป็นคนดีคนเก่ง
- () การจัดระบบพี่เลี้ยงและสอนงานบุคลากรใหม่
- () การจัดบริการสายด่วนให้คำปรึกษา/รับฟังบุคลากรที่มีปัญหา

2. แนวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิตของครูและบุคลากรทางการศึกษา

ของศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 12 จังหวัดชลบุรี สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ
ด้านครอบครัว

- () การมอบรางวัลให้บุคลากรที่เป็นพ่อ/แม่ดีเด่น
- () การให้ความรู้สำหรับบุคลากรเกี่ยวกับการดูแลครอบครัว
- () จัดกิจกรรมค่ายครอบครัว

() เชิญครอบครัวของบุคลากรเข้าร่วมกิจกรรมขององค์กร เช่น กิจกรรมส่งท้ายปีเก่าต้อนรับปีใหม่ เป็นต้น

() การจัดสรรเวลาการทำงานให้มีประสิทธิภาพ สามารถเลิกงานตรงเวลาเพื่อได้ใช้เวลากับครอบครัวมากขึ้น

3. แนวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิตของครูและบุคลากรทางการศึกษาของศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 12 จังหวัดชลบุรี สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ

ด้านสุขภาพและความเครียด

() การให้ความรู้เรื่องสุขภาพ

() การตรวจร่างกายประจำปี

() การออกกำลังกายในที่ทำงาน

() การจัดกีฬา

() การจัดกิจกรรมคลายเครียดจากการทำงาน

() การจัดห้องสปาใจสำหรับให้บุคลากรคลายความเครียด

() การให้สิทธิวันหยุดงานในวันคล้ายวันเกิด

4. แนวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิตของครูและบุคลากรทางการศึกษาของศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 12 จังหวัดชลบุรี สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ

ด้านสิ่งแวดล้อม

() การเยี่ยมชมบ้านบุคลากร

() จัดกิจกรรมจิตอาสาพัฒนาที่อยู่อาศัย

() ให้สวัสดิการซ่อมแซมที่อยู่อาศัย

() ให้สวัสดิการที่พักสำหรับบุคลากรที่อยู่ห่างไกล

() จัดหาสาธารณูปโภค/เครื่องอำนวยความสะดวกที่จำเป็นให้แก่บุคลากร

5. แนวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิตของครูและบุคลากรทางการศึกษาของศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 12 จังหวัดชลบุรี สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ

ด้านชีวิตความเป็นอยู่ประจำวัน

() การทำกิจกรรมพักผ่อน/ท่องเที่ยวนอกสถานที่

() การให้ความรู้เพิ่มเติมเกี่ยวกับทักษะชีวิต

- () การเปิดบัญชีสะสมทรัพย์กับธนาคารเพื่อส่งเสริมการออม
- () การให้ความรู้ด้านการบริหารจัดการการเงินส่วนบุคคล/บัญชีครัวเรือน
- () การจัดตั้งสหกรณ์ออมทรัพย์ในองค์กร
- () การส่งเสริมและฝึกอบรมอาชีพเสริมให้แก่บุคลากร
- () การจัดตลาดนัดสินค้าราคาประหยัด
- () การมอบทุนการศึกษาสำหรับบุตรของบุคลากร

ขอขอบพระคุณในความอนุเคราะห์ตอบแบบสอบถาม

ประวัติย่อของผู้วิจัย

ชื่อ-นามสกุล	นางเกศินี สันจะโป๊ะ
วัน เดือน ปีเกิด	11 กันยายน พ.ศ. 2521
สถานที่เกิด	จังหวัดประจวบคีรีขันธ์
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	บ้านเลขที่ 701 หมู่ที่ 3 ตำบลหนองซาก อำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี
ตำแหน่งและประวัติการทำงาน	
พ.ศ. 2553	ครูผู้ช่วย โรงเรียนศรีอยุธยา ในพระอุปถัมภ์ฯ
พ.ศ. 2555	ครู คศ.1 โรงเรียนศรีอยุธยา ในพระอุปถัมภ์ฯ
พ.ศ. 2556	ครู คศ.1 ศูนย์การศึกษาพิเศษเขตการศึกษา 12 จังหวัดชลบุรี อำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี
พ.ศ. 2559	ครูชำนาญการ ศูนย์การศึกษาพิเศษเขตการศึกษา 12 จังหวัดชลบุรี อำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2545	ครุศาสตรบัณฑิต (การศึกษาพิเศษ) สถาบันราชภัฏสวนดุสิต
พ.ศ. 2556	ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (จิตวิทยาครูการศึกษาพิเศษ) มหาวิทยาลัยรามคำแหง
พ.ศ. 2560	การศึกษามหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา) มหาวิทยาลัยบูรพา